

Riksdagens protokoll

2007/08:62

Tisdagen den 12 februari

Kl. 13.30 – 15.58
18.00 – 20.36

Protokoll
2007/08:62

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 29 och 31 januari samt för den 1 februari.

2 § Meddelande om aktuell debatt

Talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om fiskeripolitiken anordnas *torsdagen den 14 februari kl. 12.00*.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt om fiskeripolitiken

Enligt ICES (Internationella rådet för havsforskning) är åtta av tio fiskbestånd i europeiska vatten överfiskade. Fångsterna är upp till fem gånger högre än vad de borde vara inom ramen för ett hållbart fiske. För en rad arter och bestånd rekommenderar ICES ett totalt fiskestopp. Trots det allvarliga läget följer EU-besluten inte forskarnas rekommendationer.

EU:s gemensamma fiskeripolitik har misslyckats och måste förändras, konstaterade Fiskeriverket nyligen. Verket lämnade även förslag på en rad nationella åtgärder såsom införande av fiskestopp under lekperioder, minskad fiskeflotta, fler marina reservat, selektiva redskap och ökad fiskekontroll. Regeringen har också föreslagit ett nytt skrotningsbidrag för att minska den svenska fiskeflottan.

Men dessa åtgärder räcker inte. För att rädda fiskarna måste EU:s fiskeripolitik ändras i grunden och den svenska regeringen måste vara pådrivande för att detta ska ske.

Torsken i Kattegatt och Östersjön och flera andra fiskbestånd hotas av kollaps. Detta har oerhört allvarliga effekter på havens miljö.

Mot denna bakgrund anser Vänsterpartiet att det är viktigt att debattera fiskeripolitiken och begär en aktuell debatt i riksdagen.

Stockholm den 31 januari 2008

Alice Åström (v)

3 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 14 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Finansminister Anders Borg (m), statsrådet Mats Odell (kd), statsrådet Lars Leijonborg (fp), statsrådet Åsa Torstensson (c) och statsrådet Tobias Billström (m).

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:361

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:361 Försämring av anställningsskyddet för sjuka

av Patrik Björck (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 4 mars 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 1 februari 2008

Socialdepartementet

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:369

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:369 De fortsatta neddragningarna i skånsk sjukvård

av Morgan Johansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 4 mars 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 1 februari 2008

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Lars Johansson har denna gång ställt fyra frågor om regeringens fortsatta forskningsinsatser med relevans för fordonsindustrin. Frågorna gäller vilka krav industrin ställt, vilka delar av förhandlingsmannens förslag jag står bakom, vilka belopp jag avser att satsa och om jag avser att ta initiativ till en särskild proposition i ärendet.

Jag besvarade i november en liknande interpellation från Lars Johansson. Jag vill även denna gång vara tydlig med att regeringen inte har samma ansats med stödprogram till vissa branscher som den förra regeringen utan riktar insatserna mot generella områden av stor samhällsekonomisk betydelse såsom miljöteknik, energi med mera.

Diskussionerna om forskning och innovation med relevans för fordonsindustrin bör därför utgå från de prioriterade behov som finns inom klimat, miljö och säkerhet samt insatser som stöder en kommersialisering av forskningsresultaten.

Fordonsindustrin har i våra samtal uttryckt sin tillfredsställelse med regeringens prioriteringar.

Jag ska inte här gå in i något slags budgivning och kommentera olika belopp som nämnts i olika sammanhang. Beträffande förslaget som regeringens förhandlingsman Lennart Lübeck presenterat så kommer detta naturligtvis att utgöra ett underlag för diskussionerna, och vad beträffar frågan om proposition så avser regeringen att till hösten lägga fram en forskningspolitisk proposition.

Anf. 2 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, näringsministern! Jag tycker dock att svaret är en aning tunt. Jag hade förväntat mig ett tydligare besked från regeringens sida.

Skälet till att jag har väckt interpellationen är att det just nu inom fordonsindustrin pågår en diskussion om hur fordonsindustrin i Sverige framöver ska kunna utvecklas.

Av svaret att döma ger näringsministern ett tydligt besked: att den regering som näringsministern tillhör inte som den förra regeringen ska satsa på stödprogram till vissa branscher. Jag undrar vad näringsministern egentligen menar med det.

De sex branschprogram som den socialdemokratiska regeringen utformade för en stor del av den svenska industrin var faktiskt inte stödprogram utan program för forskning och utveckling för att säkerställa den svenska industrin på den internationella, globala, marknaden – det var det som var utgångspunkten – och för att i samverkan mellan företrädare för företag, statliga myndigheter och fackliga organisationer genomföra olika program så att Sverige fortsatt skulle kunna vara en industriation i framkant. Det som uttalats om stödprogram är därför mycket märkligt.

När det gäller fordonsindustrin har sedan 1994 olika slags program förelegat. De byggde på att fordonsindustrin vände sig till den dåvarande regeringen och sade: Vi måste ha program där vi gemensamt diskuterar hur forskning och utveckling kan bli mer spetsinriktade i Sverige så att vi kan utveckla fordonsindustrin och behålla vår starka konkurrenskraft på den internationella marknaden.

Sverige är ett litet land med bara nio miljoner invånare och en väldigt stor fordonsindustri. Hemmamarknaden är dessutom oftast lite för liten för den svenska fordonsindustrin för att kunna behålla konkurrenskraften och fortsatt vara så stor som den i dag är. Fordonsindustrin sysselsätter ungefär 140 000 människor och ger landet stora exportinkomster. I Västsverige som jag kommer från handlar det om hela 50 000 arbeten.

Därför är det oerhört väsentligt att ha en samverkan med inriktning på forskning och utveckling. Det är detta som min interpellation handlar om.

I min interpellation ställer jag en tydlig konkret fråga om vad som hänt med det underlag som togs fram av Lennart Lübeck, den utredare som den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte och som, såvitt jag förstår, har fått ett förlängt utredningsuppdrag av näringsministern. Det gjorde att han i april föregående år kunde komma med en rapport. Där redovisas ett samlat program för hur forskningen och utvecklingen inom fordonsindustrin skulle kunna se ut under åren fram till 2013.

Det här har legat på ministerns bord sedan april förra året, men fortfarande har det inte resulterat i några konkreta förslag. Det tycker jag är väldigt oroväckande. Här handlar det om en satsning på ungefär 5 miljarder kronor under fem år och om att staten står för en mindre del och fordonsindustrin för huvudparten av satsningen. Det handlar om viktiga områden som miljö och klimat och om säkerhetsfrågor med mera. Jag återkommer till detta i kommande inlägg.

Anf. 3 LARS HJÄLMERED (m):

Herr talman! Lars Johansson har redan lite grann varit inne på fordonsindustrins betydelse. Som göteborgare och västsvensk kan jag väl egentligen bara lägga till klimatperspektivet. Vi har stora utmaningar framför oss.

Den typ av företag som vi här talar om – bland annat Volvo och Scania – är en del av problemet men också en del av lösningen. Ny teknologi är en jättestor pusselbit för att klara klimatutmaningarna. Där tror jag att den här typen av företag har ett egenintresse när det gäller att kommersialisera ny teknik. Det finns ju också ett allmänintresse för att klara utmaningarna.

De två perspektiven sammantagna, herr talman, gör att det finns en logik bakom att jämte de grundmedel som kommer universitet och högskolor till del avsätta skattepengar till mer behovsmotiverad forskning.

Lars Johansson ställer ett antal frågor i sin interpellation. Jag delar hans syn på behovet av stora satsningar på forskning och utveckling, bland annat riktade till den här typen av industri, och är minst lika ivrig. Men samtidigt kan jag känna en önskan om att få se andra former av den här typen av satsningar gentemot den här typen av industrier.

I dagsläget är till exempel området förbränningsmotorer ett av de områden som kanske har den allra starkaste och största potentialen för den

svenska fordonsindustrin. Men man kan fråga sig om det framgent kommer att vara så. Man kan också fråga sig om det finns andra områden exempelvis när det gäller den här typen av industrier vilkas potential vi i dagsläget inte kan se.

I det perspektivet tycker jag att man kan väcka vissa frågor, till exempel om det är rätt att staten sätter sig ned med näringslivets företrädare och gör upp om ett branschprogram riktat till en specifik industri. Jag lutar snarare åt slutsatsen att det rätta kanske är att ha en lite bredare ansats i det hela, till exempel – som ministern är inne på – med satsningar på miljö, klimat och trafiksäkerhet för att den vägen kunna säkerställa både de i dag starka områdena och det som på sikt kan bli någonting.

Det finns också andra områden som jag starkt tror på. Produktionstekniken är ett sådant område. Där tror jag att det finns en stor potential som täcker in flera sektorer.

Jag tror att det också är viktigt att vi låter expertisen inom akademi och näringsliv avgöra och att vi politiker försöker hålla oss borta från ren detaljstyrning av vilka projekt och program som ska komma till stånd så att kvaliteten i det hela kan säkras.

Låt mig också kort, herr talman, lyfta blicken lite grann. Fordonsforskning är jätteviktig, och forskning generellt är jätteviktig. Det är jag den första att skriva under på. Jag tycker också att det kan vara en poäng i en sådan här debatt att konstatera att det finns andra bransch- och affärsförutsättningar som är jätteviktiga för fordonsindustrin. Kanske ska vi inte diskutera det i dag, men det finns en del inom utbildningsområdet i övrigt där det är angeläget med kompetensförsörjning och där alliansen har levererat forskningsansatser som kommer universitet och högskolor till del och som är lite mer långsiktiga – kvalitetssatsning inom högre utbildning bland annat inom teknik och naturvetenskap, nya regler för tillträde till den högre utbildningen som främjar matematikkunskaper för att få fler ingenjörer.

Låt mig summera, herr talman, med att rikta några frågor till näringsministern: Vad ser ministern framåt för fordonsforskning? Vilka typer av insatser får vi? Blir det olika typer av stödprogram eller vad man väljer att kalla det, eller blir det mer av generella satsningar? Vilka områden blir det? Ministern har antytt lite grann, men hon kanske kan lägga orden lite tydligare om vad det är för områden som kan vara angelägna. Viktigaste budskapet tillbaka till bland annat min valkrets är: Kan vi räkna med en fortsatt finansiering som är klar i god tid innan den nuvarande finansieringen för pågående forskning löper ut?

Anf. 4 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Jag vill tacka Lars Johansson för en väldigt viktig interpellation. Fordonsindustrin har en väldigt stor betydelse för jobb, tillväxt och utveckling i Sverige. Det är självklart för en som kommer från Västsverige, men det gäller också för min valkrets Sörmland. Där bidrar fordonsindustrin med väldigt många jobb. Det handlar om tusentals anställda som jobbar direkt i fordonsföretag eller i deras underleverantörer i länet. Så ser det också ut runt om i Sverige.

Under förra veckan använde jag två dagar till att besöka företag i Eskilstuna som alla har en koppling till fordonsindustrin. Jag fick träffa ägare, företagsledning, anställda och fackliga organisationer. Det går

bra för de här företagen, men alla vittnar om den knivskarpa konkurrens som råder på den här marknaden. Alla ser också en roll för samhället och staten när det gäller att hjälpa till på för fordonsindustrin viktiga områden. Det är genom samverkan mellan samhälle, företag och fackliga organisationer som vi kan stärka vår konkurrenskraft på det här området och på många andra.

Den arbetsmetod med branschprogram och det intresse för svensk industri som den tidigare socialdemokratiska regeringen visade lyser nu med sin frånvaro dessvärre. De här satsningarna och samverkan för utveckling avfärdar näringsministern i sitt svar på Lars Johanssons interpellation som stödprogram. Det är lite märkligt med tanke på den torftighet som präglar regeringens egen näringspolitik. Man vräker bidragspengar över lågproduktiva och överklassnära tjänster. Det är inte så offensivt och framtidsinriktat. Det stärker inte Sveriges konkurrenskraft. Det är snarare ett exempel på en orättvis och gammalmodig klasspolitik än på en modern och framtidsinriktad näringspolitik.

Det blir inte heller bättre av att regeringen försämrar för småföretagen, som har fått betala mer i skatt nu än tidigare. Det gäller också för den här sektorn, som har fått höjda arbetsgivaravgifter. Det drabbar framför allt småföretagen. För ett litet verkstadsföretag handlar det om stora pengar som regeringen nu drar in. Företag som verkar på en marknad med en stenhård prispress och en mycket tuff utländsk konkurrens får genom regeringens politik sämre förutsättningar.

I dag kan man läsa i Dagens Industri bland annat kommentarer om den rapport om läkemedelsindustrin som ISA, Invest in Sweden Agency, har presenterat och som delvis kan gälla för fordonsindustrin. En ledamot i regeringens eget globaliseringsråd menar att det finns en överdriven rädsla för industripolitik. Maud Olofssons svar på Lars Johanssons interpellation visar på just det.

En representant för läkemedelsföretagen sade, också det enligt Dagens Industri, att alla har ett gemensamt ansvar för att utbilda Anders Borg för att han skulle förstå de här frågorna. Lite bättre, får man anta. När man lyssnar på Maud Olofssons interpellationssvar och ser hennes sätt att jobba med de här frågorna förstår man läkemedelsindustrins inriktning att satsa lite mer på finansministern. Sannolikt har man givit upp hoppet om att utbilda Maud Olofsson till insikt om vilka viktiga prioriteringar som behöver göras för jobb, tillväxt och utveckling inom den svenska industrin.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Först och främst kan vi konstatera att fordonsindustrin kommer att spela en viktig roll i omställningen till en mer hållbar utveckling. Jag tycker att det finns ett mycket större intresse från fordonsindustrin nu för att satsa på bilar som drar mindre bränsle, som är energieffektivare, som använder andra material och så vidare. Det är den vägen vi måste gå. Det är också den vägen som den här regeringen går när vi samtalar med fordonsindustrin och gör satsningar inom fordonsindustrin.

Låt mig påminna om det avtal som vi nu har tecknat med USA till exempel och där Volvo är med och utvecklar nya motorer tillsammans

med amerikanska partner. Där är vi med och satsar en del pengar för att få fram just det.

När det gäller forskning och utveckling framöver är det viktigt att vi från samhällets sida funderar vad det är som är viktigt att få fram. Vad är det för kunskap vi behöver? Jag tror inte att det råder någon tvekan om att är det någonting som vi behöver få fram mer kunskap om är det klimatpåverkan, energieffektivisering och hur vi möter de framtida klimat-hoten. Det är det jag menar när vi pratar om att vi går från mer bransch-program till mer av generella insatser. Det är rätt viktigt när vi hanterar medborgarnas pengar att vi funderar över hur prioriteringarna ser ut. Det som var en svaghet med branschprogrammen var att det fanns ett antal branscher som stod utanför och som frågade varför de inte fick vara med. Turistbranschen har nämnts, och mode och design är andra som absolut inte kom med i de diskussioner som den förra regeringen hade. Då tror jag att det är bättre att tänka sig att satsa på klimat, miljö och energi, något som också kan komma andra branscher till del och som inte fanns med i de prioriteringar som den förra regeringen gjorde.

Det är viktigt att säga att forskning och innovation naturligtvis är en nyckel för framgång framöver. Det gäller på många områden. Det är därför som vi kommer att lägga fram en forsknings- och innovationsposition. Det handlar inte bara om forskning utan också om innovationer. Där står Sverige inför en stor utmaning, nämligen att koppla ihop den näringslivsnära forskningen och kommersialisera den forskning som vi får fram. Vi är starka på en del områden, men det här är ett område där vi behöver bli mycket duktigare.

Jag tycker att det är beklämmande när Fredrik Olovsson säger att vi satsar på lågproduktiva tjänster inom den hushållsnära sektorn. Jag tycker att Fredrik ska titta de människor i ögonen som jobbar i den branschen. Jag tror inte att de uppfattar sig själva som lågproduktiva. Jag tycker att det är otroligt genant att Socialdemokraterna fortsätter att hävda den hållningen. Det är tur att ni har en före detta partiledare som har lämnat den inställningen och faktiskt nyttjar dessa tjänster och också ger heder åt den reform som regeringen har genomfört.

Den här regeringen har presenterat ett antal åtgärder som är bra för svenskt företagsklimat. Företagarna är nöjda, betydligt mer nöjda med den här regeringens insatser än med den förra regeringens. De flesta av de företagsinriktade åtgärder som vi har genomfört säger Socialdemokraterna nej till. Det ser företagarna och reagerar när man för diskussioner.

Till sist: Vi har väldigt bra samtal med fordonsindustrin. Jag tänker naturligtvis inte föra förhandlingarna i parlamentet, utan vi för de samtalen med fordonsindustrin. Vi för också samtal med läkemedelsindustrin. Där har vi satsat pengar på att öka den kliniska forskningen, vilket har varit önskemål från läkemedelsindustrin, och också ökat samarbetet med Sveriges Kommuner och Landsting för ökad klinisk forskning. De här diskussionerna med fordonsindustrin är man mycket nöjd med, och vi tar steg framåt för att vi ska hitta en framtida lösning.

Anf. 6 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är en intressant diskussion om detta med riktade insatser kontra generella insatser.

Vi företräder en linje som handlar om att man ska ha generella insatser inom forskning och utveckling. Självklart ska våra universitet och högskolor ha ett rejält statligt stöd som gör att man kan bygga ut högskolor i hela landet och att det där också förekommer en fri forskning och utveckling. Det är oerhört centralt. Men det står inte i motsats till att vi ska ha riktade insatser inom viktiga näringsgrenar, i synnerhet när industrin själv kontaktar staten och säger: Vi vill gärna samverka, för vi upplever att den internationella konkurrensen är så hård om var forskning och utveckling ska ligga någonstans, i Sverige eller i andra länder.

För att ta denna interpellationsdebatt som handlar om fordonsindustrin är det så att en allt större del av den svenska fordonsindustrin nu ägs av andra utländska bolag. När de diskuterar hur de ska satsa internt i sina koncerner är det avgörande för dem att veta att Sverige är berett att ställa upp gemensamt med industrin med riktade insatser kring forskning och utveckling.

Det är en konkurrens inom dessa koncerner om var dessa forskningsresurser ska ligga. Det är därför som de här programmen är så centrala. Behovet har accentuerats sedan 1994 eftersom det utländska ägandet i den svenska fordonsindustrin har ökat och fortsätter att öka. Därför är detta en intern konkurrens där Sverige måste agera, och vår attityd när vi agerar i de här sammanhangen har en väldigt stor betydelse. Det är därför som jag är lite oroad när näringsministern inte riktigt vill erkänna att de fordonsprogram som vi har haft har varit oerhört framgångsrika och att det är viktigt att bygga vidare på dessa.

Jag kan fortfarande inte förstå varför inte näringsministern kan ge ett tydligt besked om det som regeringens egen utredare presenterade i april för ett år sedan. Man hade förhandlat med samtliga företag inom fordonsindustrin och dessutom med fordonskomponentindustrin, alltså underleverantörerna till fordonsindustrin i Sverige, som är ungefär 1 000, tillsammans med de statliga myndigheterna Vinnova och Nutek som har anslagen för de här resurserna. Gemensamt kom de fram till ett program som handlar om att staten ska gå in med i runda slängar 350 miljoner kronor.

Nu i efterhand har de tyckt att vi ligger efter i klimatdebatten och att vi, om vi ska få fram fler hybridmotorer, måste satsa ytterligare och har därför höjt beloppet till 500 miljoner kronor. Den årliga statliga insatsen handlar om relativt små pengar i jämförelse med vad regeringen satsar, som Fredrik var inne på här tidigare, inom servicesektorn.

Här handlar det om 500 miljoner som resulterar i att dessa företag lägger minst lika mycket och kanske två tredjedelar ytterligare på de här satsningarna under de kommande fem åren. Jag förstår inte varför näringsministern inte kan gå ut och säga att detta är en gemensam kraftfull satsning som vi nu gör i Sverige. Då skulle nämligen fordonsindustrin och deras ägare, som finns i Detroit, säga: Det här är jättebra. Nu ställer den svenska regeringen upp på samma sätt som den tidigare svenska regeringen gjorde när det var diskussion om Trollhättepaketet.

Varför kan inte näringsministern ge ett sådant tydligt besked i dag? Vad är det ni väntar på?

Anf. 7 LARS HJÄLMERED (m):

Herr talman! Jag tycker, till skillnad från Lars Johansson, att regeringen är rätt ute och har gjort ett bra jobb så här långt. Det kanske också ligger lite i min roll som regeringsunderlag i sammanhanget.

Jag kan bara konstatera att näringsministern och andra företrädare för regeringen har träffat företrädare för fordonsindustrin. Man har i budgetpropositionen pratat om fordonsindustrins betydelse, satsat på klimat effektiva fordon och säger att man vill storsatsa på forskning framåt, så i den meningen är jag inte oroad. Jag tycker tvärtom att det känns som att inriktningen, omfattningen och intresset är rätt i sammanhanget.

Jag kan också säga, riktat mer till Lars Johansson, att när det gäller till exempel området produktionsteknik tycker jag att det är bättre att satsa brett på ett sådant område då det finns ett brett behov i den samlade industrin, alltså inte bara rikta satsningarna till fordonsindustri utan också till annan tillverkande industri. De kan vara kopplade till processindustri, flyg- och rymdindustri eller annat. Vinsterna med det är att de riktas lite bredare än till en specifik bransch. Det tror jag är mer rätt och riktigt.

För mig handlar deltagandet i den här debatten mer om att fråga hur det går, ligga på, efterfråga och möjligen ställa lite följdfrågor för att höra att det verkligen händer någonting. Vi har haft lite korrespondens tidigare, jag och näringsministern, om skriftliga frågor. Det verkar finnas väldigt gott hopp, inte minst efter det möte som var i Detroit i början av januari och med tanke på de fortsatta diskussioner som ska ske mellan regeringen, branschföreträdare och andra.

Jag hoppas att man på vårkanten kan lösa frågorna om framtida inriktning och finansiering för industrins väl. Jag tycker att de besked vi har fått i dag bådär gott och sänder en tydlig och bra signal till Södertälje, Stallbacka, Torslanda och den typen av områden.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis ställa en följdfråga. EU blir ju allt viktigare i de här sammanhangen, inte minst genom närvaron av ramprogrammen. Jag vill därför fråga näringsministern hur hon ser på samverkan internationellt och i vilken grad det också kan stärka den här industrin.

Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Det ligger väl i näringsministerns roll att säga att småföretagarna är nöjda med den politik som hon bedriver. Sanningen är att de vid ganska många tillfällen ger uttryck för ett väldigt brett missnöje. Då är det inte minst fråga om de höjda arbetsgivaravgifterna, ett problem som ju framför allt drabbar de små företagen. Det handlar om tiotusentals kronor i höjda arbetsgivaravgifter för de här företagen, som ofta inte har en så våldsamt stor omsättning och som behöver ganska stora nya intäkter för att täcka de nya avgifterna. Jag undrar verkligen om näringsministern och regeringen tror att det underlättar deras konkurrenskraft, inte minst när man konkurrerar med låglöneländer i både östra Europa och Asien.

Vi ifrågasätter i den här interpellationsdebatten prioriteringarna och lyfter fram att vissa sektorer får väldigt stora nya stöd. När det gäller just området hushållsnära tjänster vråker man bidragsmiljoner över de grupper som redan i dag har råd att köpa tjänsterna. Det ger inte särskilt många nya jobb, utan det ger mer pengar i plånboken för Göran Persson

och andra höginkomsttagare som naturligtvis i stor utsträckning skulle köpa de här tjänsterna i alla fall.

Därför blir prioriteringen märklig. Man höjer arbetsgivaravgifterna för småföretagen så att det blir svårare för de små verkstadsföretagen att konkurrera. Man drar in tiotusentals kronor och använder dem för att sänka skatten för de allra rikaste och mest förmögna eller ger dem till de personer som redan tidigare hade råd att köpa hushållsnära tjänster. Det är klart att det är en märklig fördelning.

Vi behöver en mer offensiv, modern och framtidsinriktad näringspolitik. Vi får väl hoppas att näringsministern kan presentera en sådan lite längre fram, för så här långt kan vi inte vara nöjda.

Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Om jag får reflektera lite grann över företagarnas syn på regeringen kan jag konstatera att det är runt 5 procent som tycker att oppositionen har en bra politik för företagande medan våra siffror ligger runt 70 procent, så jag känner mig rätt nöjd i det sammanhanget. Företagarna är väl kloka nog att se vad vi genomför och hur tomt det ekar från oppositionen.

När det gäller de hushållsnära tjänsterna kan vi bara konstatera att det är tusen nya företag som har kommit till. Hälften av de företag som fanns tidigare har ökat sin omsättning med 50 procent. Jag tycker att det är genant att man inte respekterar att det är så många som nu engagerar sig inom den hushållsnära sektorn. En stor majoritet av dem som har fått jobb inom den sektorn har gått från arbetslöshet och utanförskap till riktiga jobb. Det tycker jag att vi ska glada för. Åtminstone vi i regeringen, som har synen att vi inte ska ha människor i utanförskap utan i arbete, är otroligt stolta över att ha kunnat erbjuda nya jobb till de här människorna.

När det gäller forskning och innovation har regeringen satsat rejält. Men som jag sade tidigare gör vi det inte branschvis utan mer på områden som vi anser viktiga. 530 miljoner satsades på miljöteknik, och ungefär hälften går till forskning inom transportområdet, där fordonsindustrin är en del. Det är alltså inte så att det inte har utgått pengar till fordonsindustrin.

Inom de ramprogram som EU har ska vi vara aktiva, och vi är aktiva. Vi har alldeles nyligen fattat ett beslut som handlar om flygtransporter. Sverige är med i ett forskningsprogram på europeisk nivå för att minska bränsleförbrukningen och öka energieffektiviseringen vid flygtransporter.

Till skillnad från Lars Johansson för jag samtal med både General Motors och Ford och vet vad de säger. De är mycket nöjda med de samtal som de för med regeringen. De litar på att vi kommer att ligga i framkant också i framtiden. Det är i den konstruktiva tonen som vi för våra samtal. De är också nöjda när vi säger att det är mer av generella insatser inom miljö, energi, teknik och säkerhet som vi vill satsa på. Det är viktigt att se att om fordonsindustrin ska klara sig framöver är det på dessa områden vi ska vara starka.

Lars Johansson säger att det inte är någon motsättning mellan att satsa på bransch och på mer generella åtgärder. Jo, när det handlar om fördelning av pengar. Lars Johansson vet att man måste prioritera. Vi

prioriterar mer generella åtgärder än bransch därför att vi, inte minst i ljuset av den klimatkussion som är, tror att fokus på klimat och energi är något mycket värdefullt och viktigt. Där kan fordonsindustrin spela en viktig roll.

Ni lägger på både-och. Vi lägger på generella åtgärder som riktar sig mot de insatserna. Därmed gör vi olika prioriteringar.

Till sist kommer vi att lägga fram en forsknings- och innovationsproposition till hösten, som jag sade tidigare. Den kommer att innehålla många insatser för att stärka innovationsklimatet i vårt land. Där kommer olika branscher att spela en viktig roll. Vi har en hel del mer att göra, inte minst riktat mot de små företagen för att de ska ha ett större incitament för att få ett ökat forskningsinnehåll.

När vi pratar om ganska etablerade branscher som fordonsindustrin och läkemedelsindustrin ska vi komma ihåg att det finns en massa småföretag runt om i landet som också behöver stärkas för att få bättre innovationsmöjligheter.

Anf. 10 LARS JOHANSSON (s):

Herr talman! Även jag har kontakter med näringslivet och företrädare för företagen i Västsverige. Jag har kunnat konstatera att man inte alls är särskilt nöjd med regeringens sätt att hantera fordonsindustrin. Det har också varit en offentlig debatt om det. Det har skrivits flera debattartiklar där man har påtalat både från koncernchefen i Volvo och från ordföranden i fordonskomponentbranschen att man tycker att regeringen är alldeles för vag när det gäller uttalanden om hur man vill satsa på fordonsindustrin. Det är alltså inte bara något som jag står här och säger, utan det finns grund för det.

Talar jag med representanter för de fackliga organisationerna, vilka jag träffade i Göteborg i går, ger man samma besked. Man är orolig. Många av våra fordonsindustrieföretag är i en mycket bekymmersam situation. Antalet anställda har reducerats under de senaste åren. Man är orolig för vad som kommer att hända framöver. Inom både GM-koncernen och Fordkoncernen har man svårt att få lönsamhet i sin verksamhet. De svenska delarna i dessa koncerner känner sig hårt ansträngda i förhållande till moderbolagen. Det är just därför som de riktade insatserna har så stor betydelse. GM och Ford har gått in i Saab respektive Volvo Cars för att man har haft en bra teknisk utveckling, ett starkt säkerhetstänkande och förmågan att producera bra bilar. När situationen nu uppstår att det blir konkurrens om resurserna för hur utvecklingen ska ske framöver blir det bekymmer i dessa koncerner. Därför handlar det kanske inte om tusen utan om tiotusentals jobb i Sverige om regeringen inte agerar i tid, och det är det jag uppmanar näringsministern att göra. Tyvärr är företrädarna för näringslivet i Västsverige och inom fordonsindustrin icke nöjda!

Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är också viktigt att säga att regeringen har satsat inom fordonsindustrin. Vi har satsat forskningspengar och pengar i infrastruktur mot löfte om att jobben skulle vara kvar i Sverige. Det var den överenskommelse som vi hade med fordonsindustrin.

Det är viktigt att fortsätta framhålla båda parter ansvar i att säkra jobben här i Sverige när det offentliga, det vill säga skattebetalarna, har lagt så pass mycket pengar på forskning och infrastruktur inom detta område. Det är jag tydlig med i diskussionerna med fordonsindustrin.

Det låter som att fordonsindustrin inte får något. Fordonsindustrin har ett mycket gott samarbete, både sedan tidigare och nu, med regeringen och har också fått tillgång till stora resurser genom åren. Det finns många branscher som inte har samma möjlighet att komma fram till de resurserna. Det är därför viktigt att komma ihåg att vi diskuterar en begränsad summa pengar, oavsett hur stor den är, och att det är konkurrens om den.

Nu talar vi om fordonsindustrin, men jag kan lova att det kommer några interpellationer lite senare som handlar om andra branscher och andra näringsgrenar. Jag ansvarar för alla olika näringsgrenar och kan inte favorisera olika branscher bara för att de av tradition har fått resurser. Vi måste också se att det växer fram nya branscher som är viktiga. Jag nämnde modeindustrin, och turistindustrin är en annan bransch. Det är viktigt att se detta. Miljö, energi och klimat är det fokus vi måste ha framöver.

Fordonsindustrin är viktig med stora företag och många underleverantörer. Vi ska fortsatt vara en stark nation på detta område. Jag hoppas att fordonsindustrin kan hjälpa till att klara av klimatomställningen om vi sätter rätt fokus på de satsningar vi gör tillsammans framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2007/08:335 om besked om kärnkraftsutbyggnad

Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Alf Eriksson har frågat mig om jag avser att verka för att det ska byggas nya kärnkraftverk i Sverige eller att resurserna satsas på förnybar energi.

Vad gäller kärnkraften har regeringen deklarerat att den under mandatperioden 2006–2010 inte kommer att ge förnyade drifttillstånd till de två kärnreaktorer som har stängts, och regeringen kommer inte att fatta några beslut om avveckling av kärnreaktorer. Inga nya kärnkraftverk kommer under mandatperioden att uppföras eller påbörjas. Regeringen kommer att pröva begäran om effekthöjningar enligt gällande lagar och bevilja erforderliga tillstånd om och när gällande krav uppfylls.

Med tanke på det mycket kraftfulla energi- och klimatpaket som EU-kommissionen presenterade nyligen är det tydligt att vi behöver satsa på att öka den förnybara energin.

När det gäller de väsentliga energipolitiska frågorna efter 2010 förs samtal i Klimatberedningen om förutsättningarna att nå en samsyn om en bred och långsiktigt modern och marknadsekonomiskt orienterad klimat- och energipolitik.

Under våren kommer regeringen även att bjuda in en rad organisationer och branscher till samtal kring hur vi gemensamt ska nå målen till år 2020.

Efter att Klimatberedningens förslag remissbehandlats och den breda dialogen med aktörerna genomförts kommer regeringen att föra samtal med riksdagspartierna i syfte att nå en bred samsyn om den långsiktiga energipolitiken med utgångspunkt i EU-målen för år 2020.

Ett första steg för en ansvarsfull och långsiktig energipolitik tog allianspartierna redan i opposition genom fyrpartiöverenskommelsen i juni 2006. Då betonade vi vikten av att flytta fokus från det som skilt oss åt till det som förenar och slog fast vikten av att genom en bredare samling skapa förutsättning för en stabilitet i energipolitiken över mandatperioderna. I dag ser vi resultatet. Tack vare en bred enighet över blockgränserna om gröna certifikat för förnybar el sker nu för första gången på årtionden rejäla investeringar i ny svensk elproduktion. År 2007 byggdes omkring fyra gånger mer vindkraft än något tidigare år, och bedömningen är att ökningen blir ännu större 2008. Biokraftvärmen ökar dessutom stadigt och var 2007 på nio terawattimmar. Enligt befintliga prognoser utvecklas elbalansen mycket starkt de kommande åren, och med ett tillskott från effektökningar i kärnkraftverken kommer vi år 2015 att ha en stor nettoexport av el på omkring 20 terawattimmar.

Långsiktiga investeringar i förnybar energi bygger på av riksdagen fattade beslut efter noggrann beredning. När det gäller utvecklingen av den förnybara elproduktionen har riksdagen beslutat att den ska öka med 17 terawattimmar från 2002 års nivå till år 2016. Det huvudsakliga medlet att nå målet är systemet med gröna certifikat. Regeringens ambitioner är höga, och jag kommer att arbeta för att dessa mål uppnås.

Anf. 13 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Jag vill tacka Maud Olofsson för svaret. Vi hade en blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken ända fram till någon gång i början av 2006. Jag förutsätter att vi hade det för att vi från båda håll såg att energipolitiken är långsiktig.

Ingen vill investera i energiproduktion om man inte har kunskap om de långsiktiga spelreglerna. Ingen vill avsätta kapital som ska vara verkamt i 30–50 år om man inte vet ifall spelreglerna är helt annorlunda om några år. Det är också viktigt för konsumenterna, och det är viktigt för industrin. Industrierna anpassar naturligtvis sina investeringar efter sina bedömningar av elpriserna i framtiden och så vidare. Samtidigt skickar det viktiga signaler till marknaden om att vi behöver förnybar energi. Om man inte är övertygad om att de spelregler som finns i dag gäller tio år framåt vågar man inte göra nödvändiga satsningar som är högaktuella i dag eftersom vi nu diskuterar våra åtaganden när det gäller förnybar energi inom EU.

Näringsministern gör i svaret bedömningen att vi 2015 har överskott på 20 terawattimmar. Det är väldigt bra. Om inte spelreglerna ändras kommer nog det här att gälla. Men samtidigt får vi ju andra signaler från regeringen. Här går ett av regeringspartierna, Folkpartiet, ut, påhejade av Moderaterna, och säger att efter 2010 ska det byggas fyra nya kärnkraftverk. Hur kan man komma fram till så skilda bedömningar? Näringsministern gör bedömningen att vi har ett överskott på 20 terawattimmar år 2015 medan ett annat parti gör bedömningen att vi behöver fyra nya kärnkraftverk.

Vår uppfattning, från er tidigare samarbetspartner, nu talar jag till Centerpartiet, är glasklar sedan flera kongresser. I samma takt som vi kan bygga ut ett överskott från förnybar energi ska vi avveckla kärnkraften – men först då. Vi ska utnyttja de tio kärnkraftverk som är kvar. Där har vi ingen annan uppfattning i dag. Men nu är det två år kvar till 2010, och regeringen har inte kommit med någon som helst gemensam uppfattning om vad det är som gäller efter 2010. Jag ställer då frågan till näringsministern, som jag uppfattar företräder hela regeringen, både som näringsminister och som vice statsminister: Vad är det som gäller efter 2010?

Anf. 14 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag begärde ordet av den anledningen att Alf Eriksson nämnde Folkpartiet i sammanhanget. Jag hade inte tänkt gå upp annars. Det är ju ingen hemlighet att partierna även i denna regering har något olika syn jämfört med varandra på de långsiktiga verkningarna av kärnkraften. Men, herr talman, är det någonting som har inträffat under den här mandatperioden så är det att det har blivit en långsiktighet över energipolitiken. Det är det viktigaste av allting. Industrin vet hur det kommer att vara under den här mandatperioden. Nu ställs frågan om vad som ska hända under nästa mandatperiod. Det kan ingen veta.

Men man kan ju omedelbart ställa en motfråga till Alf Eriksson. Om han till exempel lyssnade på lördagsintervjun med Maria Wetterstrand, från det parti som Socialdemokraterna har tänkt regera tillsammans med, skulle man omedelbart kunna ställa frågan: Vilken energipolitik blir det då efter 2010? Det, herr talman, kan man absolut inte få något besked om över huvud taget. Men nu vet man något: att under den här mandatperioden ligger energipolitiken fast. Dessutom har den här regeringen, i motsats till tidigare, sagt att vi måste se till att det kommer ny elproduktion till det här landet. Det gör man på olika sätt, med kärnkraft, vindkraft och vad det nu kan vara. Det är en väldigt viktig förändring som pekar framåt, som visar att vi tror på den svenska industrin på ett helt annat sätt. Tidigare, när man har varit beroende av Miljöpartiet och Vänsterpartiet, har det bara varit fråga om något helt annat, nämligen avveckling av olika sorters kraft.

Jag, som en gång har bott i Skåne, kommer ju ihåg demonstrationerna som var omkring år 1980: Vad ska väck? Barsebäck! Vad ska in? Sol och vind! Ja, men vad blev det? Det blev dansk kolkraft. Det, är jag övertygad om, är något som vi måste komma bort ifrån. Vi måste få en helt annan syn. Jag tycker att regeringen för närvarande är alldeles utmärkt när det gäller detta att vi måste komma bort från beroendet av att använda fossila bränslen.

En väldigt viktig förändring har också inträffat i energitekniklagen, nämligen att § 6, om att man inte får forska på detta område, har tagits bort. Det är tankeförbudsparagrafen. Jag tycker att det är väldigt klokt. Jag säger inte att kärnkraft är ofarligt på något sätt, tvärtom. Är kärnkraften farlig ska vi göra oss av med den omedelbart. Om reaktorerna är farliga ska de stängas omedelbart, för så ska vi absolut inte ha det.

När Alf Eriksson säger att Folkpartiet har sagt att man ska bygga ut kärnkraften är det inte ett korrekt återgivande av vad vi har sagt. Vi har däremot sagt att om man ska klara klimatfrågorna måste man vara beredd

att ta de olika energikällor som finns i anspråk. Då är det fråga om att ersätta gammal kraft med ny kraft och med modern teknik. Det är exakt vad vi har sagt. Vi har inte sagt något om huruvida man ska bygga en massa nya kärnkraftverk eller inte. Det gör man däremot i Finland nu. Men vi har inte sagt det, utan det är fråga om ersättning. Det är ungefär samma sak som den här regeringen har gjort. Man talar om att ta vara på möjligheterna att öka effekten fram till 2015. Det är väldigt klokt.

Herr talman! Det är väldigt sällan vi kör omkring i 1960-talets bilar för närvarande. Det är väldigt ovanligt. Vi använder ju modern teknik. Det tycker jag är det viktigaste som den här regeringen säger: Vi ska använda modern teknik också i energiproduktionen för att inte bli beroende av gammal teknik som dessutom är så klimatfientlig som den har visat sig vara.

Anf. 15 LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Jag säger som herr Andrén, att jag inte hade tänkt gå in i den här debatten, men när jag hörde hur argumentationen gick ändrade jag mig. Det gällde ett par påståenden om energipolitiken som den har bedrivits tidigare. Eftersom jag hade ansvar för den som energiminister, som näringsminister på Maud Olofssons nuvarande kontor under ett par år, vill jag kommentera ett par saker.

Det sades här att äntligen har vi fått en långsiktig energipolitik i Sverige. Nu har vi äntligen fått en långsiktig energipolitik – under den här mandatperioden, sade Gunnar Andrén. Omedelbart efteråt sade han att ingen kan veta vad som händer efter 2010. Jag vill påminna om att vi hade långsiktighet i energipolitiken från 1997 fram till början av 2006. Den var förankrad på både sidor om blockgränsen. Näringslivet, som stod inför långsiktiga investeringar, kunde känna trygghet i det man investerade i. Man kände till förutsättningarna för lång tid eftersom det var låg sannolikhet för att frågorna skulle bli föremål för någon sorts mandatperiodspingpong med årtalsexercis i valrörelser och koalitionsförhandlingar omedelbart efter valet på det sätt som till exempel skedde när Centerpartiet ledde regeringsförhandlingarna förra gången.

Maud Olofsson bröt det här. Maud Olofsson och jag hade en uppgörelse. Vi hade suttit på Maud Olofssons rum häruppe i kvarteret och förhandlat. Det försvann: Poff! Jag fick en dag se på tv att det inte var något värt. Det var borta. Långsiktighet äntligen, sades det. Jag vill snarare säga långsiktighet inte längre – tyvärr. Jag beklagar det.

Den andra fråga jag ville ta upp gällde detta påstående: Äntligen satsar vi nu, äntligen har vi en regering och en riksdagsmajoritet som satsar på att producera ny förnybar energi. Förut var det bara diskussioner om avveckling. Hur ligger det till med det i själva verket?

Maud Olofssons insats i den förhandling som hon och jag hade var att prioritera ordet avveckling. De andra delarna i politiken – forskningsprogrammet, de gröna certifikaten och annat – var det inte fråga om. Det var avvecklingen, tidtabellen och datumen. Är nyårsafton en bra dag att stänga ett kärnkraftverk med tanke på klimatet i Sverige? Det var den typen av årtalsexercis.

Jag vill nu äntligen hålla med Maud Olofsson. Det är jag glad att kunna göra. Hon avfärdade Gunnar Andréns argument – om jag nu ska lägga mig i den här inomalliansmässiga trätan. Maud Olofsson sade att

genom de gröna certifikaten satsas det nu äntligen på ny produktion av förnybar energi. De gröna certifikaten, herr Andrén, införs inte av den här regeringen. De infördes när Centern och Socialdemokraterna tillsammans skötte energipolitiken långsiktigt. Jag hörde inte då ett knyst av sympati från Folkpartiet om de gröna certifikaten. Det var tvärtom mycket gnäll om att det var krångel på elräkningarna eftersom det var en post som ingen förstod vad den betydde. Det var en långsiktigt framåtsyftande metod för att stimulera investering i ny teknik och i ny förnybar energi-produktion.

Det kommer vi att ha glädje av under lång tid. Det bygger på att man inte tror att de är borta rätt vad det är och ersätta av något annat eftersom koalitionsförhandlingarna dagen efter valet gör att de partier som var emot de gröna certifikaten – Moderaterna och Folkpartiet till exempel – plötsligt får några fler mandat och så är de gröna certifikaten borta och kalkylen för vindkraftverken puts väck.

Jag vill ha långsiktighet, därför vill jag ha en annan koalition i energipolitiken än den nuvarande.

Anf. 16 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att de här tre inläggen visar vad som är problemet i svensk energipolitik. Vi träter om historien, vi träter om vem som har gjort vad och vem som inte har gjort vad. Det förlamar möjligheten att komma framåt. Min grund för den överenskommelse som vi gjorde inom alliansen var att vi kan se en större möjlighet att hitta det som förenar än det som skiljer oss åt.

Jag kan erkänna att vårt parti också har behövt positionsförändra sig för att hitta en sådan lösning. Jag hoppas att fler partier är beredda att göra det. Vi har sett sådana insatser inom alliansen när vi gjorde överenskommelsen. Jag hoppas att också en del av de uttalanden som framstående socialdemokrater har gjort tyder på det.

Det är viktigt att säga att elcertifikaten, som är ett gammalt centerförslag, har gett resultat. Där ger jag Leif Pagrotsky rätt. Det var bra. Men det var också en del av energiöverenskommelsen inom alliansen som gav de långsiktiga spelreglerna fram till 2030. Man vet att det är det som gäller. Utöver det satsar regeringen mer på forskning och utveckling. Vi satsar på klimatmiljarden där vi lägger resurser. Vi satsar resurser på energisparprogram av olika slag både inom industrin och riktat till allmänheten och småföretagen. Vi har höjt koldioxidskatten för att styra åt rätt håll så att vi minskar utsläppen. Vi diskuterar nu ett nytt system för utsläppsrätter.

Ju mer vi kan hamna i ett läge med generella åtgärder, där vi har styrande åtgärder som lever upp till de gemensamma mål som vi har på EU-nivå desto större möjligheter har vi att klara det.

Det är ju inte alldeles enkelt att läsa ut vad Socialdemokraterna och det som i dag är oppositionen tycker i den här frågan. Jag lyssnade till Thomas Östros på lördagsintervjun där han deklarerade att han inte tänker stänga några kärnreaktorer nästa mandatperiod. Jag lyssnade också till Carin Jämtin som sade att man visst skulle stänga under nästa mandatperiod. Maria Wetterstrand gav också, som Gunnar Andrén sade, det beskedet i lördags.

Vi kan se att det finns en hel del oenighet också fortsättningsvis om just kärnkraftsfrågan. Jag hoppas bara att vi, när Klimatberedningen är färdig och när vi har fått studera de överenskommelser vi har på EU-nivå, verkligen kan försöka hitta en långsiktig överenskommelse. Jag tror att vi är framme vid ett läge där var och en får både ge och ta för att vi ska hitta den fortsatta långsiktigheten.

Det finns två delar i klimat- och energidelen och bördefördelningen som EU har kommit med. Det förnybara och energieffektiviseringen är de två utmaningar som vi står inför. Där är vi på god väg, men vi kommer att behöva göra mycket mer.

Jag hoppas att Socialdemokraterna fortsätter att vara en konstruktiv partner i energipolitiken och att vi fokuserar mer på det som förenar oss än på det som skiljer oss åt i energipolitiken. Det vill jag säga eftersom industrin ställer det som krav. De vill veta vad som gäller. Också alla anställda som jobbar i svenska företag vill ju veta att det kommer tillräckligt med energi till rimliga priser också framöver.

Min inbjudan står fast och jag kommer att fortsätta att försöka hitta konstruktiva lösningar.

Anf. 17 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Ministern säger att energieffektivisering och det förnybara står i fokus. Det är den allra viktigaste frågan framåt. Det är just därför jag har skrivit interpellationen. Om det blir så otydliga spelregler – efter Gunnar Andréns inbrott blir de sannerligen inte tydligare – ökar risken för att vi inte når de högt ställda målen både när det gäller energieffektivisering och produktion av förnybar energi.

Om man tittar långsiktigt på detta ser man att det sker en väsentlig teknikutveckling inom förnybar energi. Jag brukar säga att den som sist genomför den nödvändiga omställningen kommer att förlora eftersom den inte kan sälja sin nya teknik till någon annan. Därför ska vi vara föregångare. Vi ska vara före. Då kan vi sälja både teknisk kunskap och teknik och vi kan visa omvärlden att det går att ställa om energiproduktionen på ett hållbart sätt.

Det är klart att vi är föregångare på det här området. Vi har det mesta vattnet i Europa. Vi har störst areal skog i Europa. Tillsammans med Finland hade vi i EU-15 70 procent av skogsmarken. Det är klart att vi ska vara långt framme på det området.

Ett område där vi inte är så långt framme är vindkraften. Där finns det mycket mer att göra. På det området kan vi nu nå upp till hälften av vår energiproduktion på den förnybara sidan.

Jag har en fråga till näringsministern. Kommissionens företrädare säger att Sverige har försökt förhandla ned åtagandet när det gäller förnybar energi. Ville man göra det för att öppna möjligheten att öka kärnkraftsproduktionen med nya kärnkraftverk? Om man är illvillig kan man misstänka det, men jag hoppas att det inte är så.

Eftersom åtagandet är procentuellt innebär det att ju högre icke hållbar energiproduktion vi har desto större blir åtagandet när det gäller att skaka fram förnybar energi.

Det kom i samma veva som regeringskollegerna var ute och talade om att det behöver byggas fyra nya kärnkraftverk. Man kan undra om det

är oenigheten i regeringen som har legat bakom regeringens ställningstagande.

Jag tror att det är mycket väl använd tid om näringsministern går ut och talar om att det inte blir någon ny kärnkraftsutbyggnad efter 2010 och att de blocköverskridande överenskommelser som vi har haft bakåt i tiden ligger fast. Det skulle vara en förträfflig signal som skulle påskynda utbyggnaden av den förnybara energin så att vi kan nå upp till de mål som vi så småningom kommer fram till gemensamt inom EU.

Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Tycker jag exakt likadant som jag gjorde den 23 mars 1980? Nej, det gör jag inte. Jag tycker inte exakt likadant i alla frågor. Det var då som vi hade kärnkraftsomröstningen. Det har kommit in många nya dimensioner, framför allt klimatfrågan. Det har gjort att jag har förändrat min position helt enkelt.

Jag kan säga till Leif Pagrotsky att Folkpartiet visserligen var emot de gröna certifikaten, men vi är inte sämre än att vi kan gilla läget. Vi kommer inte att medverka till att avveckla de här. Det är ett löfte från min sida från Folkpartiet. Socialdemokraterna kommer därför inte att behöva bekymra sig för detta. Ibland måste man gilla läget helt enkelt. Man kan vara emot en sak från början, men sedan får man göra detta.

Jag tycker för min del att den stora förändringen som nu inträffar handlar om långsiktigheten, att vi går från diskussionen om avveckling till utveckling av olika saker och olika energislag. Det tycker jag är otroligt positivt. Det är väldigt bra för hela den svenska industrin.

Häromdagen var jag på Ortvikens pappersbruk som förbrukar lika mycket elektricitet som hela Göteborgs stad. Det är klart att man i Ortviken tycker att det är väldigt bra att man har dessa långsiktiga spelregler. Så här är det överallt i landet där man har en starkt elberoende industri. Jag vet också att det inom socialdemokratin finns väldigt många som tycker så här.

Alf Eriksson borde bekymra sig en smula över att han fortsätter med samma tendens som finns i tankeförbudslagen i energitekniklagen. Det måste nämligen vara tillåtet att tänka fritt även om man sitter i en koalitionsregering. Precis som Maud Olofsson får tänka fritt äger vi i Folkpartiet rätt att tänka fritt i långsiktiga frågor, och där kan man ha lite olika värderingar.

När Alf Eriksson ställer frågor till Maud Olofsson om hur det blir efter 2010 måste han själv ställa sig frågan: Hur ska Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet komma överens om energipolitiken efter 2010? Det är en väldigt intressant fråga efter Maria Wetterstrands diskussion häromdagen i radion.

Anf. 19 LEIF PAGROTSKY (s):

Herr talman! Denna diskussion har kommit att handla om långsiktighet. Det tycker jag är bra eftersom det är en av de allra viktigaste aspekterna av energipolitiken. På få andra politikområden har långsiktigheten en så stor betydelse, och få andra politikområden är så långsiktiga till sin karaktär. Det tycker jag är något som förenar oss.

Maud Olofsson vädjar om, eller hoppas på, att vi ska få en långsiktig uppgörelse om energipolitiken på längre sikt. Det tycker jag naturligtvis

är positivt att få höra. Jag har erfarenhet av att ha förhandlat med Maud Olofsson och skakat hand med Maud Olofsson uppe på vindsrummet, med en kopp jättegott te, om avveckling, om tidtabeller, om kalendrar och om annat och sedan på tv fått se hur detta bara vips försvann.

Jag har förhandlat och gjort upp om två andra saker med Centerpartiet. Det är bara tre sammanlagt. Den andra handlar om public service, och den tredje handlar om presstödet, där vi gick med på Centerns krav på extra miljoner till Skånska Dagbladet och centertidningarna. I fråga om dessa två andra saker var det precis likadant. Jag fick se på tv att uppgörelserna som jag hade träffat med centerpartister i god tro inte var någonting värda.

Jag vill därför ställa följande fråga till Maud Olofsson: Med vilken trovärdighet står du här och talar om långsiktighet? Min bild av din trovärdighet, när du talar om långsiktighet, är 0,000.

Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag ska korrigera Leif Pagrotsky. Vi har inte gjort upp om några pengar till några centertidningar.

Om vi återgår till själva ärendet måste jag när det gäller det som Alf Eriksson säger om otydliga spelregler ställa följande fråga tillbaka till Socialdemokraterna: Vad är det för linje som gäller hos Socialdemokraterna, och hur tänker ni er i så fall en energipolitik tillsammans med Miljöpartiet? Thomas Östros har sagt att det inte ska stängas några kärnkraftverk under nästa mandatperiod. Carin Jämtin säger att det ska ske, och Maria Wetterstrand säger att det ska ske. Om vi talar om kärnkraft är det bra att veta vad som är Socialdemokraternas position, och det är bra om vi kan få ett besked här.

Även om Socialdemokraterna och Centerpartiet var överens över blockgränsen var det en ganska smal överenskommelse eftersom den bestod av två partier. Därför breddade jag den delen.

Jag tycker att det skulle vara lite intressant att få veta vad det är i dagens energipolitik som ni inte tycker är bra. Det kan Alf Eriksson svara på. Det skulle vara bra att få veta för att man bättre ska förstå vilka ingångsvärden som finns i en diskussion.

Jag tror snarare att det som vi kom överens om inom alliansen ligger rätt så väl i linje med det som de flesta socialdemokrater tycker bör ske, det vill säga att vi ser att vi har en kraftfull satsning på det förnybara. Vi har inte stängt några kärnkraftverk, men vi har inte heller öppnat några nya. Och vi satsar på energieffektivisering. Det är en kort sammanfattning av det som sker.

Jag har en känsla av att det är en energipolitik som Socialdemokraterna mycket väl skulle kunna ställa sig bakom. Jag tror också att det övriga svenska samhället känner att det behövs mer sans och mått och mer av samsyn i energidiskussionen. Det är därför som jag återupprepar att det är viktigare att fokusera på det som förenar oss än det som skiljer oss åt.

Vi har ett tydligt mål när det gäller EU:s omställning. Där ska vi gå från 40 till 49 procent förnybar energi enligt den bördefördelning som nu gäller.

Jag har i dag redovisat för näringsutskottet att vi verkligen behöver titta på de detaljer som finns inom ramen för detta direktiv därför att vi också måste göra det möjligt för oss att klara av den omställningen.

Sedan har jag jättesvårt att se den stora skillnaden som finns mellan Socialdemokraternas krav på 50 procent förnybar energi och kommissionens bördefördelning när det gäller Sverige på 49 procent. Det är alltså 1 procent skillnad, och det är väl inte den stora delen?

Vi försöker nu att satsa rejält på vindkraften genom att förenkla regelverken och snabba på tillståndsgivningen. Vi har gått igenom våra regelverk, och vi har en utredning som tittar på dessa delar därför att vi behöver få en snabbare hantering. Inte minst när vi jämför oss med andra länder har vi en längre tillståndsprovning. Det är inte bra om vi vill att vindkraften ska utvecklas framöver.

Sedan vill jag också säga att Sverige ska ligga i framkant, och vi gör det redan. Det är ingen som når upp till 49 procent. Det är inte någon som når upp till 40 procent heller. Det är inte bara därför att vi har vatten och skog utan därför att vi har klarat av att göra denna omställning. Sedan 1990 är det förnybara som inte är vattenkraft, som man ofta hänvisar till, 9 procent.

Vi ska fortsätta att vara offensiva, och som jag säger ser vi nu stora investeringar ske där energibalansen ser bra ut framöver. Men vi behöver göra mer. Jag vill också att fler investerar. Därför är det bra att SCA och andra företag nu investerar i ny förnybar energi, vilket ger ett tillskott men också bättre konkurrens på energimarknaden.

Det sker mycket positiva saker, och jag tror att vi från politiken också ska anstränga oss för att ha mindre hårda ord och mer av samsyn i dessa frågor. Det gynnar jobben och klimatet framöver.

Anf. 21 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Jag är inte någon vän av de hårda orden. Men jag vill ha ordning och reda på torpet. Nu försöker Maud Olofsson flytta fokus från regeringen, som är satt av folket att regera detta land, till vad oppositionen tycker ska ske efter 2010. I mitt första inlägg redogjorde jag för vår uppfattning i kärnkraftsfrågan.

Det är regeringen som är bekymret. Ni har väl inte tänkt abdikera redan, utan ni har väl någon uppgift och någon signal i fråga om vad som gäller efter 2010?

Maud Olofsson säger att flertalet borde vara överens om vad det är som bör ske. Men vad är det då som bör ske? Vi får så motstridiga uppgifter. En del i regeringen säger att vi har 20 terawattimmar över som vi kan exportera 2015. En annan del i regeringen – hur stor den är vet jag inte – säger att vi behöver bygga nya kärnkraftverk.

Kärnkraften står i dag för hälften av vår elproduktion. Vi talar om gigantiska tal här, och då blir det så otydligt.

Det frågades om det är tillåtet att tänka fritt. Visst är det och ska vara tillåtet att tänka fritt. Men vad ska vi fokusera tänkandet på? Jag tror inte att vi i dag ska fokusera tänkandet på det gamla som inte är hållbart.

Vi borde fokusera på energieffektivisering. Börjar vi i dag tala om kärnkraft i de sammanhangen resonerar allmänheten: Det är så gott om energi att vi inte behöver spara.

Vi bör fokusera tänkandet på den förnybara produktionen. Vi måste skicka ut signalen att det är lönsamt att satsa på den förnybara energin. Lämna ett besked om vad som kommer att hända med kärnkraften efter år 2010.

Prot. 2007/08:62
12 februari

Anf. 22 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag företräder regeringens uppfattning i energifrågan. Vi har sagt vad vi tycker om kärnkraften och också satsningen på det förnybara och energieffektivisering. Dessutom kommer EU:s bördefördelning att ge oss ännu tydligare spelregler i sammanhanget.

Är det någonting som det kommer att vara fokus på så är det energieffektivisering och förnybar energi. Det är de två saker som vi måste klara av. Jag skulle gärna vilja slå ett slag för energieffektivisering och att vi inte bara talar om produktion och ny kraft.

Vi fick precis höra vad det innebär att man har el på standby under så långa tider. Om vi skulle ha en annan ordning skulle vi spara el motsvarande uppvärmning för 64 000 villor. Vi har en hel del att göra på energieffektiviseringsområdet som privatpersoner. Det gäller också inom industri- och bostadssektorn. Där har vi väldigt mycket att göra.

När det gäller det förnybara är elcertifikaten ett bra långsiktigt system. Därför är det bra att vi har fått en överenskommelse som omfattar alliansen och också oppositionen. Vi ska komma ihåg att det är politisk enighet i riksdagen kring elcertifikaten, vilket är väldigt bra. Sverige har en offensiv hållning både i EU och i Sverige för att styra mot det förnybara och också energieffektivisering.

Vi har ett elproduktionssystem som består av hälften kärnkraft och hälften vattenkraft. En del av kärnkraften stod stilla för ett och ett halvt år sedan av säkerhetsskäl. Vi hade lite vatten i våra vattenmagasin och var ganska illa ute. Det hade varit riktigt bedrövt om det hade hänt vintertid.

Det är därför som jag har varit noga med att säga att vi av trygghetsskäl behöver ett tredje ben att stå på när det gäller just elproduktionen, nämligen den förnybara energin. Det finns flera skäl som talar för att vi måste ha ett energisystem som innehåller många olika lösningar.

Det är nu tid för mer av många lösningar och mer av samsyn. Det finns inte ett enda svar på hur vi ska lösa framtidens energipolitik. Men ett svar finns: Mer av samordning, mer av samsyn.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2007/08:337 om Vattenfalls framtid

Anf. 23 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Alf Eriksson har frågat mig om jag avser att ta initiativ till att sälja hela eller delar av Vattenfall efter denna mandatperiods utgång.

Regeringens inställning är att staten bara ska äga företag där det finns tydliga motiv till att staten äger dem. Regeringen genomför därför en genomgång av alla statligt ägda företag där argument för och emot statligt ägarengagemang vägs mot varandra.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 skrivit att det inte är aktuellt att sälja Vattenfall. Vattenfalls huvuduppgift är att producera och leverera el med marknadsmässig avkastning. Att investera i förnybar energi bedöms ingå naturligt i en framgångsrik strategi och Vattenfall spelar därför också en viktig roll för energiomställningen i Sverige.

Anf. 24 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Tack för svaret, näringsministern. Vattenfall är en mycket viktig aktör när det gäller det vi diskuterade i den förra interpellationsdebatten, nämligen att få fram förnybar energi. De nya ägardirektiv som är beslutade här i riksdagen har gett Vattenfall som uppgift att ta initiativ till att introducera ny förnybar energi i vårt elsystem.

Det handlar inte bara om att Vattenfall ska vara ett instrument för att själv ta fram energi. Man kan också köpa ny riskvillig teknik som inte är säker på ett område och på så sätt vara föregångare i att utveckla teknik på området. Jag har en fråga till näringsministern om hon tänker verka för att Vattenfall intensifierar uppgiften att vara behjälplig med att plocka fram riskvillig teknik.

Bakgrunden till interpellationen är att läget är mycket oroande. Det ser man när man läser vad som står i budgetpropositionen för år 2007 men också vad som står i majoritetens skrivning i näringsutskottets betänkande. Man poängterar först att det inte är aktuellt att sälja Vattenfall inom mandatperioden. Därefter gör man ett extra eftertryck och säger: Således ska Vattenfall vara kvar i statlig ägo under mandatperioden. Men hur blir det sedan? Frågan blir naturligtvis: Vad är det tänkt efter år 2010?

Ett statligt ägande av Vattenfall har en stor betydelse för hur vi ska lyckas med att introducera förnybar energi i vårt system. Vattenfall är en av de stora nycklarna, om jag uttrycker det så, i det systemet. Om Vattenfall rinner oss ur händerna skulle vi få oerhört svårt att komma fram på området. I varje fall är jag ganska övertygad om att vi inte skulle få fram en mängd teknik och tekniskt kunnande. Vattenfall har visat på flera områden att man är världsledande.

Det finns säkert köpare som skulle vilja betala mycket stora pengar för Vattenfall. Frågan är vilka konsekvenser det skulle få. Jag pekade på en, nämligen att få fram förnybar energi. Men jag är också övertygad om att det skulle kunna få förödande konsekvenser för elpriserna i vårt land om en så stor aktör skulle komma ut på den internationella marknaden och exportera ström till de ställen där man betalar betydligt mer för den än i Sverige. Det skulle innebära att vi den vägen skulle få importera sydeuropeiska priser. Det hör starkt samman med vem som äger Vattenfall.

Jag skulle bäva om jag i dag vore basindustrin och inte fick klart för mig hur det blir med Vattenfall i framtiden. Det skulle vara väldigt oroande och ge otydliga signaler för framtiden.

Anf. 25 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Elpriset är väldigt avgörande för enskilda människor och självklart för industrin. Det gäller inte minst i ett land som är kallt en tid av året som Sverige är. Elpriset har tyvärr stigit under de senaste åren. Priset har stigit mer än för övriga varor och tjänster.

Det enda som man skulle kunna motivera prisstegringarna med vore att pengarna gick till miljön. Men nu är det elbolag som skär guld, och de enskilda privatpersonerna drabbas. Ju sämre ekonomi man har, desto mer drabbas man.

Vattenfall kan självklart göra mer än vad som har gjorts under senare år. Men det vore en fullständig katastrof att sälja ut Vattenfall. Det är ändå det instrument vi har och som vi när som helst kan utnyttja när det gäller både satsningar på förnybar energi och att hålla elpriset under kontroll.

Jag hoppas verkligen att regeringen lovar att inte sälja ut Vattenfall. Tyvärr verkar det lite svajigt. Man säger att det inte ska ske nu men kanske lite senare. Har vi väl en gång avhänt oss instrumentet är risken att det inte finns någon väg tillbaka. Vi förlorar totalt kontrollen över marknaden.

Man kan se att redan avregleringen av elen ledde till att priserna började skena. Det blev näst intill ett kartellsamarbete mellan de stora aktörerna. I praktiken har det fungerat så. Man kan se att detta fick negativa konsekvenser. Det blev inte den återhållande effekt på priset som man hoppades på vid avregleringen. Att då ta steget vidare nu och dessutom sälja ut Vattenfall vore katastrofalt.

I stället tycker jag att vi ännu mer ska utnyttja Vattenfall som ett instrument. Om Vattenfall blir en konkurrent som sköter sig på marknaden kan Vattenfall ha samma funktion som SBAB har haft på bolånemarknaden med en återhållande effekt på de andra privata aktörerna så att de inte skenar i väg.

Det finns ytterligare en aspekt på det här, nämligen att Vattenfall genererar intäkter till staten. Det innebär att den vinst som uppkommer går tillbaka till statskassan och kan användas till välfärden eller vad vi gemensamt finner att den ska gå till. Med en utförsäljning av Vattenfall kommer vinsten att hamna i de privata elbolagens fickor. Vi får alltså ingen som helst nytta av pengarna. Det blir en dubbel effekt; privatpersoner riskerar att förlora om elpriserna stegras ännu mer, basindustrin förlorar och vi alla tillsammans förlorar i och med att vi går miste om stora intäkter till statskassan.

Men värst av allt är kanske att vi totalt förlorar kontrollen över marknaden. Elen är inte som vilken produkt som helst. Den är helt nödvändig både för att vi ska kunna fungera som privatpersoner och för vår industri. Det handlar också om arbetstillfällen. Jag hoppas verkligen att regeringen tänker sig för noga före en utförsäljning.

Jag har drivit kravet att vi ska ha grundlagsskydd för vårt gemensamma ägande på samma sätt som vi har grundlagsskydd för det privata. Det har jag tyvärr inte fått gehör för. Men om vi hade haft ett sådant hade man kunnat skjuta upp ett beslut av utförsäljning av Vattenfall och andra statliga bolag som nu säljs ut till efter valet. Så bråttom kan det ändå inte vara. Jag tycker att det är bra om man har lite betänketid vid sådana här jättestora beslut, och jag tycker absolut inte heller att vi ska sälja ut.

Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag blir helt förvirrad när jag lyssnar – framför allt till Hillevi Larsson. Vi ska inte sälja Vattenfall, så det är helt meningslöst att stå här och spekulera i om man ska sälja eller inte.

Dessutom blandas äpplen och päron i en salig röra. Hillevi Larsson klagar över att elbolag skär guld med täljkniv på privatpersoners bekostnad. I nästa andetag säger hon att det är jättebra att Vattenfall gör så stora vinster så att vi får in pengar till statskassan. Det måste vara det ena eller det andra. Endera tycker man att det är bra att Vattenfall är effektivt, och då får man acceptera att företaget gör goda vinster, eller också ska man ställa något annat krav på avkastningen.

Vi har i våra direktiv till de statliga bolagen som huvudpunkt att de ska vara värdeskapande. Det handlar om ett värdeskapande både i ekonomiska termer och i de insatser bolagen gör. Det är klart att Vattenfall spelar en viktig roll i omställningen. Men jag vill också påstå att det inte bara är Vattenfall som gör det. Det gör också Eon, Fortum och Skellefteå Kraft, som jag besökte i går. Det är jättemånga bolag i Sverige i dag som bidrar till den hållbara omställningen på energiområdet. Jag tycker att det är viktigt att säga detta i en debatt som denna. Vi ska inte låtsas tro att det bara är Vattenfall som bidrar.

Hillevi Larsson säger också att det här med avreglering inte var någonting bra. Men det var ni ju för! Är ni emot det nu? Det måste vara någon ordning och reda i det ni tycker fram och tillbaka.

Hon säger sedan att man ska använda Vattenfall som instrument när det gäller priser. Är det statlig prispolitik vi ska ha? Då får ni meddela det. Då har ni lämnat allting som ni var för tidigare, nämligen att vi ska använda våra statliga bolag, att de ska vara värdeskapande, att vi ska ställa tydliga krav på dem, att vi är för avregleringen och att vi tycker att vi ska använda Vattenfall på samma sätt som andra bolag, det vill säga att de ska finnas på en konkurrensutsatt marknad. Det är ingen ordning och reda på era argument – jag är ledsen att säga det.

Jag tycker att det är viktigt att påpeka att vi ställer krav på Vattenfall. De ska vara med i omställningen. Det är klart att Vattenfall kan vara en aktiv partner när de stora basindustrierna behöver teckna långsiktiga avtal. Vattenfall är det i kraft av sin storlek.

Vi för samtal om detta i svensk basindustri. Man ska få teckna dessa långsiktiga avtal. Men Vattenfall verkar på en marknad, och det ska de fortsätta göra. Det är de regler som den tidigare regeringen åtminstone hade och de regler som den här regeringen har i dag.

Det som vi har gjort är att vi har tillsatt förhandlingspersoner. Jag tycker att det är en viktig del som ni inte tar upp. Det handlar om samägandet med kärnkraftverken. Jag tycker – och Konkurrensverket har också pekat på det – att det är en komplikation. Därför har vi tillsatt två personer som ska titta på samägandet för att få en tydligare uppdelning, om det är möjligt, mellan de olika ägarna inom de svenska kärnkraftverken. Jag hoppas att vi ska få se en konstruktiv dialog om det samägandet.

Till sist vill jag säga att jag tycker att detta mer liknar att man vill skrämmas med någonting som ännu inte har skett. Vi har varit tydliga från regeringen: Vi ska inte sälja Vattenfall. Vi ska använda Vattenfall i omställningen. Men vi ska också se att det är många andra svenska företag som gör ett fantastiskt bra jobb för att hjälpa till med att investera i förnybar energi. Det är jag glad för, eftersom det förbättrar konkurrensen.

Anf. 27 ALF ERIKSSON (s):

Herr talman! Först blev jag riktigt orolig när vi diskuterade Vattenfall och försäljning eller inte, för försäljningsgeneralen Mats Odell kom in i kammaren. Men sedan blev jag lugnare igen när näringsministern säger att vi inte ska sälja Vattenfall.

Det är ett bra besked. Men är det samma besked som tidigare eller gäller det efter 2010? Det är det som är det väsentliga i sammanhanget. Det är en underlig skrivning där man poängterar att Vattenfall ska vara kvar i statlig ägo under innevarande mandatperiod. Om man inte hade tänkt göra någonting hade man inte behövt skriva på det där sättet. Då hade man bara kunnat lägga till att Vattenfall ska vara i statlig ägo – punkt slut. Men när man tillägger ”under innevarande mandatperiod” är det nog fler än jag som börjar ana att här finns tankar på någonting annat efter 2010.

Visst finns det andra än Vattenfall som bidrar till en positiv utveckling när det gäller att ta fram förnybar energi. Men Vattenfall är vårt, statens, instrument. Vi kan, som riksdagen har gjort, ändra bolagsordningen för Vattenfall så att det ska vara ett instrument just för att ta fram förnybar energi. Det är Vattenfalls uppgift att göra det. Som ägare kan vi tala om det. Om möjligheten att styra Vattenfall genom ägardirektiv försvinner så försvinner också ett viktigt instrument för oss när det gäller att skapa en hållbar energipolitik.

I mitt förra inlägg var jag inne på att det säkerligen finns stora intressenter när det gäller att köpa Vattenfall. Det oroande på det området är att om en överföringskapacitet till Europa byggs ut innan Europa är färdigt för detta kommer vi sannolikt att få europeiska elpriser i Sverige. Men överföringskapaciteten kommer inte att användas. Den kommer bara att vara där för att få upp priset. Man kan bygga ut kapaciteten. Då säger producenten: Jag kan få det här priset i Europa. Vill ni ha någon ström i Sverige så får ni betala det! Sannolikt måste vi göra det om vi inte ska släcka ned allting. Då står överföringskapaciteten där till ingen nytta, och resultatet har blivit att vi har fått väsentligt höjda elpriser i Sverige. Med den bilden och i det scenariot är jag övertygad om att det finns intressenter som skulle kunna betala stora pengar för Vattenfall.

Låt oss vara överens om att Vattenfall under överskådlig tid ska förbli ett instrument i statlig ägo. Dessutom ska vi inte öppna möjligheter att skaffa oss sydeuropeiska elpriser till ingen nytta. Vi ska delta i ett utbyte av energiöverföring för att minska vår sårbarhet, men vi ska inte dumdrigt delta i någonting som varken gagnar den ena eller den andra.

Anf. 28 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Det var bra att jag fick ett besked. Jag får väl uppfatta det som ett löfte att Vattenfall inte ska säljas. Det är väldigt trevligt att höra. Men jag blir lite oroad när jag läser i svaret att regeringen ska göra en genomgång av alla statligt ägda företag. Då förutsätter man att den genomgången inte är klar än. Den kommer att visa vilka ytterligare statliga företag som ska säljas. Jag hoppas att Vattenfall är fredat från försäljning trots att genomgången inte är klar, men det känns lite skakigt. Detta att det inte är aktuellt nu att sälja Vattenfall ser jag inte som en långtgående förbindelse. Det är glädjande att höra att det inte finns några sådana här planer att sälja ut.

När det gäller Vattenfalls intäkter kan man säga att Vattenfall kanske skulle ha satsat ännu mer på att försöka sänka elpriserna. Det hade kanske kunnat leda till något lägre intäkter och bättre elpriser för den enskilde och för industrin. Men å andra sidan, med den situation vi har, har det i alla fall genererat intäkter till Vattenfall, och det är åtminstone positivt att det går till statskassan. Det är mer än man kan säga om intäkterna i de privata elbolagen, som har gjort stora vinster. De kommer inte tillbaka till oss. Därför är det helt väsentligt att behålla Vattenfall i statlig ägo. Då får vi antingen sänkta elpriser eller intäkter till staten och förhoppningsvis både–och, men det kan naturligtvis inte bli hur mycket som helst av både–och.

Nej, jag har inget besked här i dag om att vi är emot avreglering. Det är också lustigt att jag görs till talesperson i alla frågor jag uttalar mig i. Vi har faktiskt en fri debatt i Socialdemokraterna.

Däremot vill jag att vi ska utnyttja Vattenfall mer effektivt. Därmed kan vi komma åt de negativa konsekvenserna med avregleringen, men då kan vi inte sälja ut.

Anf. 29 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Efter den här debatten kan jag konstatera att åtminstone Hillevi Larsson är emot avregleringen av elmarknaden i det här läget. Det är klart att det är en fri debatt i Socialdemokraterna, men det blir jätteotydligt när ni för debatten här i riksdagen och tycker precis allting samtidigt. Ni var själva för avregleringen av elmarknaden, och ni har själva medverkat till den.

Den andra saken som ni var för var en alleuropeisk elmarknad. Det var ni också för, men det är ni tveksamma till nu. Då säger Alf Eriksson att vi ska bygga ledningar där strömmen bara går i en riktning. Jag ska upplysa om att bygger man en ledning går strömmen i båda riktningarna. Sverige kan inte bygga en ledning som vi kan använda bara när vi har ont om ström. Då ska vi få ström från våra kompisar, men när de har ont om ström ska vi inte leverera till dem. Elen går i båda riktningarna om man bygger en ledning. Det ligger i sakens natur.

Jag tror på en alleuropeisk elmarknad. Jag tror att vi måste börja med Norden och växa ut. Men vi ska också se till att vi investerar mer så att vi har en bra produktion. Vi ska också veta att det blir överföringsförluster när vi överför till övriga Europa. Vi måste också värna om en elproduktion här hemma.

Sedan luktar det jättemycket statlig prispolitik när ni diskuterar. Jag tror inte att vi ska ägna oss åt det. Det är inte de ägardirektiv ni hade tidigare, och det är absolut inte de ägardirektiv vi har i dag. Vattenfall ska verka på en konkurrensutsatt marknad, men det ska vara värdeskapande. Det ska ha ledningen i omställning till ett förnybart och hållbart energisystem. Det är de direktiv vi har gett till Vattenfall.

Jag kan också konstatera att Vattenfall investerar mycket i förnybar el just nu. Det handlar om vindkraft både till havs och på land. Man gör olika investeringar inom andra förnybara energislag och i samarbete med andra, vilket jag tycker är väldigt positivt. Jag vill återigen säga att jag tycker att det är väldigt bra att lyfta fram vad de andra energibolagen gör. De verkar också utifrån de målsättningar som vi nu sätter upp på olika håll, där EU är en sådan nivå.

Det är viktigt att föra den här debatten om Vattenfalls roll, men det är också viktigt att säga att vi har många som kan bidra till den här omställningen till det hållbara energisystemet. Vi har gett besked om Vattenfalls roll i det här sammanhanget. Vi ska inte återgå till en återreglering av elmarknaden och en statlig prispolitik. Det är inte lösningen framåt, åtminstone inte för den här regeringen. Jag kan lova er att vi kommer att sitta längre än till 2010, och vi kommer att använda Vattenfall också fortsatt i den energiomställning som vi ska göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2007/08:329 om sekretess och jämställdhet vid utnämningar

Anf. 30 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att inte öppna för ökade möjligheter till diskriminering vid rekryteringar av generaldirektörer och motsvarande. Frågan ställs särskilt mot bakgrund av den översyn av sekretesslagstiftningen som aviserats i bland annat budgetpropositionen för 2008.

Låt mig börja med att lyfta fram regeringens mål att andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka. Utöver detta ska naturligtvis gällande jämställdhets- och diskrimineringslagstiftning efterlevas.

Regeringen har inlett en omfattande reformering av utnämningsspolitiken, det vill säga regeringens utnämning av statliga myndighetschefer. Detta görs i syfte att skapa en förutsägbarhet, spårbarhet och öppenhet i processen som under den förra regeringen lyste med sin frånvaro. Hela grunden i detta arbete är att få bukt med den tidigare bristen på spårbarhet och i stället se till att utnämningar tydligt baseras enbart på sakliga grunder och är fria från diskriminering. Jag kan därför inte annat än konstatera att Monica Green slår in redan öppna dörrar med sin frågeställning.

I dag tas kravprofiler fram inför varje ny tillsättning och fram till dags dato har 23 befattningar annonserats. Fler berörda parter än tidigare är med och diskuterar vilka kompetenskrav som ska ställas på befattningen. Sökprocessen för att hitta möjliga kandidater är bredare och öppnare än tidigare. För den enskilde minskar behovet av goda kontakter för att kunna bli utnämnd till myndighetschef betydligt. Jag tror att Monica Green är väl medveten om att de kontakter jag åsyftar som relevanta i sammanhanget ofta är manligt dominerade och därmed strukturellt missgynnar kvinnor. Sammantaget ger alliansens utnämningsspolitik avsevärt bättre förutsättningar att kunna identifiera en lämplig kandidat oavsett om det är en man eller en kvinna.

Det kan noteras att endast 30 procent av de myndighetschefer som tillsattes under socialdemokratiskt styre åren 1994–2005 var kvinnor. Av de myndighetschefer som utsetts hittills under alliansens regeringstid har 35 procent varit kvinnor. Med det vill jag på intet sätt säga att vi har kommit tillräckligt långt i vår jämställdhetssträvan. Regeringens mål är, som nämnts, att andelen kvinnor på ledande befattning ska öka.

Regeringen har fått in intresseanmälningar från ett stort antal väl meriterade kandidater till de befattningar som hittills har annonserats. Vi gör dock ändå bedömningen att rådande offentlighetslagstiftning i vissa fall kan ha en avhållande effekt vad gäller sökvillighet. Mot bakgrund av denna farhåga avser regeringen att låta pröva behovet av eventuella ändringar i sekretesslagstiftningen. I utredningen kommer naturligtvis inte bara behovet av eventuella ändringar, utan även dess lämplighet, att analyseras. I en sådan analys torde den problematik Monica Green tar upp, det vill säga behovet av att kunna pröva hur ett ärende har handlagts ur ett diskrimineringsperspektiv, komma att belysas.

Jag vill inte föregripa utfallet av utredningen. Låt mig dock redan nu försäkra att regeringen inte har någon avsikt att föreslå sekretessbeläggning av all rekrytering till den offentliga sektorn. Låt mig också försäkra att vår drivkraft bakom översynen ligger i strävan att tillförsäkra att utnämning av myndighetschefer, i enlighet med regeringsformens krav, sker på sakliga grunder, inte grundat på kontakter i manligt dominerade nätverk. Detta är en åtgärd som torde gynna, inte missgynna, jämställdheten.

Anf. 31 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Tack så mycket för att vi får möjlighet att debattera det här med utnämningpolitiken igen! Det är första gången som jag debatterar just utnämningpolitiken med Mats Odell.

Det här med manliga nätverk, som ministern tar upp allra sist, är ganska intressant. Om jag inte missminner mig är det ganska bra att vara både moderat och man för att bli utnämnd till något. Åtminstone har det varit så den sista tiden. Både Mikael Odenberg och Henrik Landerholm är exempel på att man inom moderata manliga nätverk har möjlighet att bli utsedd till generaldirektör eller något annat.

Det förvånar mig mycket att det går till på det här sättet inom den borgerliga regeringen, för det var ju ganska stora och hårda ord tidigare om att det nu minsann skulle sopas rent här. Nu skulle man avskaffa det socialdemokratiska sättet att utse folk på, som man kallade det. Det skulle vara öppenhet, och man skulle få fram de absolut bästa kandidaterna. Med andra ord kunde man tolka det hela så att politiker inte är bra kandidater. Det har regeringen i och för sig tagit tillbaka sedan och också påpekat att det finns politiker som har byggt upp väldigt stor kunskap och kompetens under sin tid. Det har den borgerliga regeringen backat på, så även politiker har möjlighet att bli utnämnda till något. Och det har vi ju sett när de här manliga moderaterna har blivit utnämnda.

Men det finns ett problem. Jag menar att det finns ett inbyggt problem i det som Mats Odell säger, nämligen när man ska ha mesta möjliga öppenhet och dessutom mesta möjliga sekretess för att de som söker inte ska bli blottade eller i förväg behöva hängas ut med namn. De två kraven tycker jag inte går att förena. Det är möjligt att Mats Odell har en annan uppfattning om det och tycker att det går att förena dem. Det skulle vara intressant att få höra hur man gör i så fall.

Det finns ytterligare ett problem, nämligen om man i efterhand vill titta på vilka som har sökt så att man kan se om det kan ha varit så att kvinnorna faktiskt inte har fått de möjligheter som de faktiskt behöver. Det är ändå så att när de sökande har lika bra kvaliteter och en kvinna står i tur att utses så bör man välja kvinnan. Men en kvinna som har sökt kan inte kontrollera det i efterhand om största möjliga sekretess ska råda.

För mig går alltså inte de båda påståendena som Mats Odell har gjort ihop. Det är intressant att det har blivit så här med hemlighållande av meritlistor och sådana saker. Jag vill gärna ha en förklaring av ministern.

Anf. 32 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker att Monica Green har ett något bräckligt statistiskt underlag när hon ger sig på regeringen och nämner två manliga personer. Som jag nämnde är ett lite bredare underlag hur det har sett ut under den socialdemokratiska regeringstiden. Det var alltså 30 procent kvinnor som utsågs till myndighetschefer från 1994 till 2005. Under de månader som vi har haft regeringsmakten är siffran 35 procent kvinnor.

Låt mig bara nämna några personer som kanske också jävar den statistik som Monica Green tar upp här: Ann-Christin Nykvist är knappast en moderat man – ej heller Barbro Holmberg. Mikael Sjöberg och Dan Eliasson kan jag också nämna bland väldigt duktiga och välförtjänta socialdemokrater som har fått myndighetschefsposter.

Låt oss titta på den huvudfråga som Monica Green tar upp, nämligen: Finns det en motsättning mellan att ha största möjliga öppenhet och största möjliga sekretess?

Vi ser nu problem i en del rekryteringar. Vi har sett ett glädjande positivt resultat av de annonser som redan har använts och som har legat till grund för rekryteringar. Vi har haft 23 annonser efter myndighetschefer så här långt.

Jag har sett att man i en del exempel blandar ihop detta med styrelseledamöter i statliga utredningar och sådant. Vi måste skilja på detta. Det har aldrig någonsin varit målet att annonsera efter folk till statliga utredningar eller till den typen av styrelser. Det är en process som följer precis samma principer som tidigare.

När det gäller just myndighetschefer är det alltså 23 fall. Då kan man säga att det finns en problematik, för 73 procent av de sökande har varit män och bara 27 procent kvinnor. Det finns alltså en inbyggd problematik. Det tycks vara så att män är mindre rädda för att bli uthängda i medier med att de har sökt en tjänst. Monica Green kan titta i tidningarna. Så sent som i dag finns det artiklar om vilka som har sökt en viss tjänst som är utannonserad. Det här är någonting som vi måste ta på allvar.

Vi har fått ganska många, i genomsnitt 23, sökande per annons, och vi har kunnat tillsätta ett antal myndighetschefer genom de här annonserna. Det vi gör är att vi förbehåller oss möjligheten att utreda om vi skulle få ett bättre utfall, det vill säga flera inte bara kvinnor utan också män som skulle våga söka, och på så sätt garantera en bättre jämställdhet men också se till att vi får de absolut bästa myndighetscheferna för medborgarnas fromma.

Anf. 33 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Vi lever i ett ojämnt samhälle. Sverige har varit framgångsrikt på många sätt när det gäller jämställdheten, men vi kommer ändå inte ända fram när det gäller att nå ett jämställt samhälle, utan vi har fortfarande en manlig norm i det här samhället. Och jag befärar att det med den här regeringen kommer att bli ännu större skillnad mellan män och kvinnor. Man ser det i budgeten, där 70 procent satsas på män och 30 procent på kvinnor när det ska införas vårdnadsbidrag och på annat sätt. Över huvud taget kommer samhällsklimatet att se till så att kvinnorna backar igen när det gäller jämställdheten mellan män och kvinnor. Även männen får man väl säga backar när de inte får de möjligheter som kvinnor har.

Själva grundproblemet känner vi alltså till: Vi har inte ett jämställt samhälle. Men med hjälp av politiken kan man ändra saker och ting. Politik är att vilja. Politik är att vilja förändra någonting och också göra det och använda politiska instrument för att komma till rätta med skevheter.

En av skevheterna är att vi inte har ett jämställt samhälle. Då kunde regeringen bestämma sig för att vi nu ska ha lika många män och kvinnor som chefer och inte bara beklaga sig över att det är för få kvinnor som söker. Jag menar att det finns en förklaring till att det är så i att vi inte har ett jämställt samhälle. Om vi då ska uppmuntra kvinnor att söka fler chefspositioner – det kan gälla myndighetschefsjobb och på andra håll i samhället också – är det bra om regeringen föregår med gott exempel. Då är det väldigt dumt om kvinnorna sedan inte över huvud taget kan kontrollera att tillvägagångssättet har varit rätt och om det ändå ska vara så att meritlistorna ska hållas hemliga så att man inte kan kontrollera hur utnämningförfarandet har varit.

Regeringen har hittills inte visat att man är beredd att satsa på att lyfta upp kvinnorna mer. 5 procents bättring, sade Mats Odell. Det är en mycket liten skillnad tycker jag, men det är vackert så. Det är 5 procent mer, men det räcker inte. Vi vill ha lika mycket. Vi ska ha lika många män som kvinnor i dessa positioner. Då behöver man göra program så att kvinnorna verkligen söker. Man behöver beta av frågorna i form av punktprogram och på olika sätt se till att kvinnor vågar och kan söka genom att ge dem högre kompetens och erfarenhet samt bredda synen på vad som behövs för att vara en bra myndighetschef.

Jag känner mig inte nöjd med svaret. Det känns fortfarande som att det är bättre av vara manlig moderat för att kunna bli utsedd till någonting än att vara kvinna. Det är möjligt att Mats Odell med hjälp av siffror försöker påskina något annat, men den bild jag ser framför mig är de manliga moderater som senast blivit utsedda. Förhoppningsvis blir det bättring efter att vi haft denna debatt, men jag känner mig inte helt övertygad.

Anf. 34 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Monica Green kommer tillbaka till problematiken om slutenhet och öppenhet. Alternativet är ju den totala slutenhet som rått under de socialdemokratiska åren och som resulterat i att 70 procent män och 30 procent kvinnor utsetts. Nu har vi redan uppnått högre resultat.

Monica Green tycker inte att det är tillräckligt bra, men det är dock en förbättring med 5 procent.

Det är viktigt att påminna om att Monica Green har helt rätt i att det inte hjälper att stå i kammaren och önska saker. Man måste också göra någonting. I början av december förra året gav vi Verva i uppdrag att ta fram ett karriärutvecklingsprogram för kvinnor i staten. Uppdraget ska redovisas den 15 mars, alltså om ungefär en månad.

Tanken med uppdraget är att utforma karriärens utvecklingsprogram, inte nödvändigtvis för att kvinnor ska bli chefer utan för att det visat sig att kvinnor i mindre utsträckning än män är benägna att påta sig mer kvalificerade arbetsuppgifter. Uppdraget syftar också till att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten.

Det handlar således om att ta tag i både individuella och strukturella hinder för att kvinnor ska kunna komma fram och få en bättre ställning både i fråga om löneskillnader och när det gäller att kunna ta högre befattningar i staten. Det är alltså något som vi sysslar med.

Beträffande utredningen om sekretessfrågan vill jag säga att vi nu arbetar med direktiven. Utredningen är ännu inte sjösatt. Det är precis den typ av frågeställningar som Monica Green här tar upp som utredningen kommer att syssla med, det vill säga den svåra avvägningen mellan integriteten och att få ett resultat där så många som möjligt vågar skicka in sina ansökningar.

Anf. 35 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Eftersom detta är mitt sista inlägg vill jag ställa en avslutande fråga. Är ministern beredd att ge sådana direktiv till den utredning han just talat om som innebär att man löser problemen så att jämställdheten inte offras för sekretessen?

Anf. 36 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det vore kanske lite fräckt att svara med ett rakt ja på den frågan. Jag tror att det är en ganska mäktig uppgift att lösa ett stort strukturellt problem. Jag kan emellertid gå så långt att jag försäkrar Monica Green att tanken är att just garantera att det inte sker en diskriminering bland annat på grund av kön utan i stället skapa bästa möjliga förutsättningar för alla som är kvalificerade så att de vågar komma in med ansökningar och – vad gäller andra program som vi arbetar med – också se till att fler känner sig beredda att ta sådana arbetsuppgifter.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2007/08:333 om storregioner och demokratin

Anf. 37 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att ge demokrati och folkstyrelsefrågorna en ökad tyngd i den pågående processen med sikte inställt på bildandet av så kallade regionkommuner innefattande flera av dagens län.

Som Peter Hultqvist noterar pågår det för tillfället diskussioner mellan politiska företrädare och andra berörda parter runt om i landet i syfte att skapa nya regionbildningar med utgångspunkt från Ansvarskommitténs förslag. Efter önskemål från kommunala företrädare fattade därför regeringen i slutet av juni 2007 beslut om att uppdra åt Jan-Åke Björklund att efter inkomna lokala och regionala önskemål utgöra en samtalspartner och samordna dessa diskussioner. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 30 maj 2008.

Utredaren Jan-Åke Björklund ska agera enbart utifrån lokala och regionala önskemål. Detta är ett viktigt förbehåll. Regeringen har hela tiden haft inställningen att en eventuell förändring av den regionala indelningen måste växa fram underifrån. Det är mellan företrädare för de politiska partierna, enskilda medborgare, näringsidkare och intresseorganisationer på regional och lokal nivå som diskussioner ska föras och ett eventuellt behov av en förändrad regional indelning tydliggöras.

Diskussioner om regionindelning kan inte styras från centralt håll. Ett skäl till att regeringen har valt att så tydligt markera att regionbildningsprocessen måste växa fram underifrån är just att den annars riskerar att inte få den legitimitet som Peter Hultqvist med rätta påpekar är så viktig.

Jag delar självfallet Peter Hultqvist uppfattning att demokrati- och legitimitetsaspekterna är mycket viktiga och att de måste uppmärksammas i den pågående processen. Bland annat utifrån det perspektivet kommer jag också att noggrant följa den fortsatta regionbildningsprocessen. För regeringen är demokratiaspekten av avgörande betydelse för att skapa legitimitet för nya regioner, men till skillnad från Peter Hultqvist litat jag på att demokratiskt valda företrädare och andra aktörer på lokal och regional nivå själva kommer att uppmärksamma och driva dessa frågor utan att detta ska behöva påpekas från central nivå.

Mot bakgrund av detta kommer jag inte att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av den ställda frågan.

Anf. 38 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag kan konstatera att ministern inte är beredd att vidta en enda åtgärd för att stimulera, markera, tydliggöra eller påverka så att nya storregioner från demokratisk synpunkt ska fungera på ett bra sätt. Jag kommer inte att vidta någon ytterligare åtgärd är Odells besked.

Det vi nu ser är en passiv regeringsmakt som lojt väljer att luta sig tillbaka i fätöljen. I praktiken får andra sköta demokratifrågorna. Visst kan det vara bra att säga att lokala och regionala aktörer får ta hand om detta, men ett demokratiskt samhällsbygge kräver en växelverkan mellan det lokala, regionala och centrala. Dessutom är riksdag och regering ytterst ansvariga för eventuella beslut om nya regioner. Är det då rimligt att göra som ministern och säga att han inte har någon uppfattning på demokratiområdet, annat än på ett principiellt plan, som han är beredd att driva? De lokala aktörerna får ta hand om de frågorna. Är Odell en icke-minister på detta område? Vara men inte verka tycks vara mottot.

Som jag ser det finns det ett antal risker med de större regionerna. Avståndet mellan väljare och valda riskerar att öka. Antalet människor som känner eller känner till en förtroendevald riskerar att minska. Likaså riskerar antalet förtroendeuppdrag att minska. De förtroendevalda får ansvar för mycket stora geografiska områden med därtill komplexa organisationer som kan vara svåra att överblicka och ha tillräcklig kännedom om. Svårigheter att utkräva det politiska ansvaret mellan valen kan uppstå. Det är viktiga, djupa och centrala problem. Ser ministern dessa problem?

Även om processen mot större regioner sker lokalt och regionalt måste frågor ställas: Hur folkligt förankrad är processen? Går den på djupet bland medborgarna eller omfattas den i praktiken av ett litet antal företrädare på kommun- och länsnivå? Jag tror att ministern vet att det ligger i farans riktning att innehållet i mina frågor ger en stark fingervisning om verkligheten. Ändå säger ministern att han inte tänker vidta några åtgärder eller engagera sig när det gäller demokratifrågorna.

Om de allmänna formuleringarna och välviljan, som jag trots allt kan notera i svaret, står för någonting när det gäller folkstyret skulle ministern kunna formulera sig på följande sätt: Varje ny region bör göra en demokratiredovisning. Den ska innehålla en analys av effekterna för folkstyret, närheten mellan väljare och valda och de förtroendevaldas möjlighet att i praktiken utöva en demokratisk styrning samt en bedömning av hur eventuella problem med ett demokratiskt underskott ska lösas.

Det är ett uppslag. Det är en idé. Det är ett sätt att komma vidare. Det är ett sätt att markera att det här är oerhört viktigt utan att styra upp något. Processen kan fortsätta, men det är en oerhört tydlig fingervisning om att vi tar demokratifrågorna på allvar.

Jag spelar ut den här bollen. Är du beredd att ta den, eller står du kvar och stampar och är inte beredd att göra någonting?

Anf. 39 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Ska vi tala om medborgarnas regioner eller administratörernas regioner?

Så tillspetsat kan det bli när man kokar ned argumenten. Peter Hultqvist har med en interpellation väckt frågor kring nya regioners framväxt i Sverige och deras demokratiska och medborgerliga förankring.

Statsrådet Mats Odell utvecklar regeringens politik på ett klagörande sätt genom att fastslå att regioner växer fram underifrån. Det är inget som lockas fram vid landstingspolitikens sammanträdesbord, med eller utan samtalsledare utsända av staten.

Det lokala och nära perspektivet måste vara utgångspunkten. Därmed säkras också demokratin och delaktigheten.

Herr talman! Låt mig som relief och kontrast till Peter Hultqvists och Mats Odells tankeutbyte få berätta litet om framväxten av Region Skåne. Jag tror att det kan ha intresse för en frågeställning kring just regioner och demokrati.

Två län gick samman i en region. Det handlar om ett Skåne med 33 kommuner, där de allra flesta i samband med att försöksområdet skapades var positiva. Många av de skånska tidningarna tog aktivt ställning för. Viktiga branschorganisationer som Sydsvenska Industri- och Handelskammaren uttalade sitt stöd, och enigheten var bred över parti- och blockgränser. Såväl socialdemokrater som moderater i Skåne noterade att de tveksamma och de som ska övertalas inte finns hemma utan borta, i exempelvis det Stockholm där vi nu för denna interpellationsdebatt.

Att vi i år skriver 2008 och det således är 350 år sedan freden i Roskilde 1658 gör att även människor norr om Hallandsås kan påminna sig att Skåne har en gemensam historia, gemensamma traditioner och berättelser, som håller samman detta område med i dag över en miljon invånare från Malmö och Lund i syd och Ängelholm och Båstad i nordväst till Simrishamn och Tomelilla i öst.

Herr talman! Utan förankring i kommunerna, hos intresseorganisationer och brett bland partierna går det inte med trovärdighet att forma en region som kan beskrivas som medborgarförankrad.

Ibland finns en rädsla för att den regiondiskussion som förts i spåret av Ansvarskommittén endast blir ett mummel bland dussintalet politiker. Även om det kanske inte blir en folkfrontsfråga är det dock ändå viktigt att finna engagemang och intresse utanför den snävaste kretsen. Det visar erfarenheten från Skåne.

Folke Johansson skriver i en uppsats med titeln Medborgarna och Region Skåne, där han jämför legitimitet och förankring i bland annat Skåne och Västra Götaland: När vi ser utvecklingen av intresset för politik både i region Skåne och i Västra Götalandsregionen så kan vi ana en förändring. Medborgarnas intresse för regionpolitiken har ökat kraftigt i båda regionerna.

Och vidare: Breddningen av regionernas ansvarsområden kanske börjar slå igenom och ge regionpolitiken mer liv än tidigare. Regionerna börjar kanske efterhand av allt fler uppfattas som mer än sjukvårdskommuner.

Allt detta är intressant. Den naturliga följdkommentaren till Mats Odell är att den klokhet med vilken nya ansökningar om bildandet av regioner kommer att hanteras rimligtvis inte borde få försinka ett permanentande av redan existerande och väl fungerande regioner som exempelvis Skåne. Mats Odell kan mycket väl komma till kammaren med en proposition om nya regioner med start efter 2010, men före det skulle han väl också kunna komma med en text om permanentande av redan befintliga regioner.

Anf. 40 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag delar Peter Hultqvists synpunkter i interpellationen till viss del, framför allt när han säger att den regionala nivån i dag upplevs som splittrad och oöverskådlig och har ett stort antal aktörer.

Jag delar däremot inte Peter Hultqvists åsikt när han säger att regeringen är passiv i frågan. Frågan har diskuterats i sak sedan mitten av 80-talet, när den Birgerssonska utredningen startade. 20–25 år har gått. Nu är det dags att sätta ned foten och se till att någonting händer.

Tittar vi på den regionala nivån i dag, länen, ser vi att man har problem med att klara ekonomin. Vi måste på något sätt ge dem förutsätt-

ningar att ge sina invånare en bra hälso- och sjukvård och så vidare. Vi måste stärka demokratin på den regionala nivån utifrån myndighetsperspektivet. Det är ändå så, som Peter Hultqvist också är inne på, att myndighetskartan i dag i Sverige ser ut som en drucken spindel har passerat över kartan. Så kan vi inte ha det.

Det handlar också om folkstyrelsedimensionen i sammanhanget. Ser man utifrån befolkningens synvinkel är det kommunerna som är basen i det demokratiska arbetet. Landstingen, som i dag är den regionala nivån, upplevs som något främmande. Om vi skapar regioner som också kan stärka de små kommunerna kan vi ha kvar de mindre kommunerna och inte göra som den tidigare regeringen och satsa pengar på att slå ihop och göra storkommuner. Det vore en sämre väg att gå utifrån folkstyrelsedimensionen.

Hans Wallmark tog upp Skåneproblematiken. Jag skulle kunna ha en lång utläggning om hur diskussionen har förts i Stockholm–Mälardalen och Mälardalsrådet, där vi har processat i 15 år för att kunna sätta ned foten och bli en bra region.

Det jag saknar i den debatt som förs i dag ute i kommuner och så vidare är tillväxtfrågorna utifrån den skattebas som tveklöst påverkas av bildandet av regionerna. När RUT, riksdagens utredningstjänst, tittade på skattebasen för Mälardalen konstaterade man att den kommer att mångdubblas om regionen får förverkligas i den form som Mälardalsrådet arbetar för. Det vore ett stort lyft såväl för regionen Stockholm–Mälardalen som för Sverige i övrigt om man ser utifrån ett skatteutjämningsperspektiv. De som borde stå på barrikaderna och ropa att Mälardalsrådsområdet ska bilda en region är Dalarna, Skåne och Övre Norrland.

Ministern tar upp Jan-Åke Björklund som samarbetspartner. Jag får lov att säga att de kontakter jag har haft med Jan-Åke Björklund har varit mycket positiva. Han är öppen i diskussionen och för en bra dialog.

Men det gäller också att betona – precis som ministern gör – att de lokala och regionala önskemålen måste väga tungt, men att det här inte får bli en fråga för landstingsråd, kommunalråd eller tjänstemän. Det här är en fråga om demokrati. När det gäller just de här grupperingarna är det ofta så att de växer ihop med organisationen. Detta får inte bli en maktfråga, utan bara den demokratifråga det tveklöst är.

Den folkliga förankringen måste, precis som ministern säger, utgå från de politiska partierna, enskilda medborgare, näringsidkare och intresseorganisationer på regional och lokal nivå. Det är där vi har underifrånperspektivet. Om vi tror att folket i stugorna ställer sig på barrikaderna och kämpar för en regional bildning, då tror jag att vi har missuppfattat hela frågan. Detta är en fråga framför allt för de politiska partierna.

Anf. 41 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tackar Peter Hultqvist för synpunkterna.

Det är väl ändå så att just för att jag respekterar de folkvalda på lokal och regional nivå och deras demokratiska process ska jag hålla mig undan från detta. Lita på att demokratin fungerar!

Debatten kom i gång efter att Ansvarskommittén var tillsatt. När den kom med sitt betänkande, och även under processens gång, började debatten i residensen och slotten, bland landshövdingar och myndighets-

chefer – de är väldigt nära berörda. Men nu har det hänt, Peter Hultqvist, att den här debatten är på väg allt längre ned i folkdjupet. Den har nu nått landstingshusen, den har nått kommunalhusen och den är på väg att också nå fram i vardagsrummen och vid köksborden hos människor. Det är det fina med det här.

Jag har också märkt när jag har varit ute i landet och träffat både medborgare i allmänhet och valda företrädare att det finns en dynamik. Man har inte fastlåsta positioner. Man tar in argument. Man lyssnar. Man tittar på vilka ekonomiska effekter och vilka sociala effekter olika samarbetsformer får.

Bakgrunden till detta är ju en snabbt fortgående globalisering av ekonomin. För att vi ska klara våra gemensamma åtaganden behöver vi också se till att vi har en offentlig service till medborgarna, ett beslutsfattande på lokal nivå, som fungerar. Hela det här projektet handlar faktiskt om att flytta ned beslutsmyndighet från statsmakten till lokalt folkvalda.

För att kunna överta flera uppgifter från staten är det nödvändigt att man regionalt har en något större geografisk plattform än de länsindelningar som gjordes på 1620-talet. Det har hänt en hel del sedan dess.

Jag vill också tacka Hans Wallmark och Jörgen Johansson för goda synpunkter, likaså för redovisningen av erfarenheterna från Region Skåne och från Västmanland som Jörgen Johansson kom med.

När det gäller Hans Wallmarks fråga kan jag säga att regeringen alldeles tydligt har klargjort att vi är beredda att permanenta de här försöken. Det som nu händer är ju att allt som har liv utvecklas och växer. På senare tid har det därför kommit i gång samtal också med Kronoberg och Blekinge huruvida de skulle kunna vara med i ett sådant här regionalt samarbete. Exakt hur det ska utformas kan jag inte svara på. Det är ett underifrånprojekt som vi icke ska trycka på vare sig medborgare eller folkvalda från statlig nivå. Det är medborgarna och deras folkvalda på lokal och regional nivå som ska bestämma hur de vill ha det.

Tillväxtfrågan tar Jörgen Johansson upp. Det är just en av de saker man ska överlåta från staten till de lokalt och regionalt valda. De ska också hantera de frågor som handlar om regionens ekonomiska tillväxt, näringslivets villkor, arbetspendling och allt det som har att göra med den långsiktiga försörjningsmöjligheten för människor runt om i vårt långa och relativt glesbefolkade land.

Anf. 42 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag vet inte vad det är för någonting som Mats Odell egentligen försöker slåss emot eller vad det är han ska bevisa här. Det jag har sagt är att man bör avkräva de län och regioner som ansöker en demokratiredovisning, en analys av effekterna för folkstyret, närheten mellan väljare och valda, förtroendevaldas möjlighet att i praktiken utöva demokratisk styrning och en bedömning av hur eventuella demokratiska underskott ska lösas.

Det här är inga märkligheter som hindrar någon process eller på något sätt skulle strida mot ett underifrånperspektiv. Det sätter däremot fingret på att det här är oerhört viktigt. Bara för att man har bevistat ett kommunalrådsrum, varit landstingsråd ett antal år eller sitter i någon gruppering som går in och ansöker om en regionbildning är det inte så att man med automatik, bara för att man är folkvald, har det här fullständigt förankrat

och bearbetat hos befolkningen i länet. Jag tycker att det faktiskt fattas en hel del av folklig förankring i de här frågorna.

När Jörgen Johansson säger att det här inte är någonting man ska diskutera i stugorna utan att det är de politiska partiernas uppgift är det klart att man kan se det så. Men det är en lite torftig demokratisyn. Det kan jag tillåta mig att tycka.

Sedan säger Odell att det här diskuteras i vardagsrummen. Det kan man naturligtvis ha olika uppfattningar om. Jag tror att det är långt kvar till dess att man i tillräcklig mån ska kunna tycka att de här tankarna är förankrade och legitima. Det är mycket kvar av den typen av diskussioner. Möjligen har det trängt ned i kommunalhusen.

När den regionala indelningen gjordes på 1600-talet var Sverige ingen demokrati. Då var det konungens befallningsmän som sändes ut i hela landet. Axel Oxenstierna ritade den här kartan. Ärligt talat tycker jag att det har hänt väldigt mycket sedan dess, men den regionala strukturen har stått sig. Ska vi nu göra förändringar tycker jag att det är viktigt att under en period lägga en ökad tyngd på just demokratifrågorna och närheten till folket, närheten till de folkvalda. Hur ser den dimensionen ut?

Det har mest talats om effektivitet, samordning och kostnadsjakt. Det är den typen av frågor som har ingångsvärden i den här diskussionen. I Ansvarskommittén gör man en viktig markering. Kommittén vill betona att det är viktigt att inrättandet av regionkommuner inte leder till att antalet förtroendevalda väsentligt minskas. Det finns skäl att bevaka denna fråga särskilt eftersom den totala minskningen av förtroendevalda har varit mycket stor. Statistik finns endast tillgänglig för kommunerna, och där var minskningen störst under 80-talet då politikerkåren minskade med ungefär 20 000 personer.

Det är färre förtroendevalda i dag, och de politiska partierna uppbär heller inte den styrka som de gjorde en gång i tiden. Det finns faktiskt allvarliga argument för att ta just de här legitimitetsfrågorna på lite djupare allvar.

Statsministern har vid något tillfälle sagt att han vandrar omkring sida vid sida med folket, vars förtroende han bär. Den typen av högrävande formuleringar andas ju 1600-tal. Jag tror att man får akta sig när det gäller det här så att inte slutformuleringen blir: Jag har folket bakom mig, långt bakom mig. Det kan sluta så också om man inte är tillräckligt känslig och ser de här demokratifrågorna.

Jag tycker att mitt förslag inte är någonting som egentligen stör processen. Det skulle stärka en sådan här process. Jag uppmanar dig, Mats Odell, att ta upp den kastade handsken och engagera dig konkret i demokratifrågorna.

Anf. 43 HANS WALLMARK (m):

Herr talman! Mats Odell konstaterar insiktsfullt att det har hänt en del i Sverige sedan 1620-talet. Det är alldeles riktigt, herr talman, Skåne har blivit en del av Sverige från 1658. Det är en inte oväsentlig händelse.

Jag tror också att det som framkommer i den här interpellationsdebatten är viktigt, att man inte försöker skapa något slags esperantoregioner, någonting som trycks på ovanifrån. Alla i den här diskussionen tycks ju vara eniga om att det ska växa fram underifrån. Det ska finnas en bredare legitimitet än i enbart snäva politiska grupper.

Jag tror också att det är viktigt att man pratar om två motsatspar. Det har förekommit en hel del analyser av avståndet mellan väljare och valda. Det är ett viktigt motsatspar. Ett annat är mellan centrum och periferi.

Låt mig återigen lyfta fram Skåne, som jag tycker är ett gott exempel. Där använder man sig sedan regionen bildades av medborgardialog eller för diskussioner med medborgarna om viktiga sakfrågor. Det handlar om att regionledningen samverkar med kommunerna genom olika former av kommunresor. Kulturpolitiken lyfts fram som en viktig del i tillväxtpolitiken. Det finns ett särskilt ungdomsforum, och i går avhölls en speciell globaliseringsdag för gymnasieungdomar där man dessutom utlyste en uppsatstävling med temat globalisering, regionalisering och näringsliv. Den riktar sig till alla gymnasister i Skåne.

Jag tycker också att det är bra att det finns en diskussion i andra delar av Sverige om regioner. Det kan vara Mälardalen. Det kan vara Norrland. Min uppmaning till statsrådet Mats Odell är att inte låta de här viktiga diskussionerna försinka möjligheten att permanenta de områden som man har pekat ut ska kunna permanentas, alltså försöksområdena, varav Skåne är ett.

Det handlar om att flytta ned beslutsmakt, precis som statsrådet Mats Odell säger. Det handlar också om att visa respekt för den lokala och regionala politiken. Det må föras diskussion, men jag tror att det är väsentligt att man kommer tillbaka till kammaren med en speciell proposition om permanentning av försöksområdena och sedan i nästa steg kanske en proposition om andra regioner i andra delar av Sverige.

Anf. 44 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag vill rätta en viss del av Mats Odells historieskrivning. Jag var själv ordförande i Landstingsförbundets regionprogram i början av 1990-talet. Jag konstaterade då att de största motståndarna till regiontanken var landshövdingarna. Samtidigt konstaterar jag i dag att landshövdingarna står på barrikaderna för detta – åtminstone i Mälardalen, om jag bortser från en landshövding med talmanserfarenhet.

Kommunförbundet var mot detta i början av 1990-talet och Landstingsförbundet var för. I dag är Sveriges Kommuner och Landsting för utvecklingen. De som är emot regionaliseringen i dag är fraktioner inom vissa partier.

Peter Hultqvist tar upp folkstyrelsedimensionen, och den är oerhört viktig. Jag delar denna uppfattning. Jag ser det som att vara folkvald på den regionala nivån innebär att man är okänd och att det inte finns någon folklig förankring. Hur upplever då Peter Hultqvist sin roll här i riksdagen? Finns det ingen förankring mellan dig som riksdagsledamot och folket?

Jag pratade om folk hemma i sina stugor. Jag är övertygad om att det är svårt att engagera folk till en stor debatt om en sådan svår fråga som inte upplevs som primär. Vad som är viktigt utifrån ett befolkningsperspektiv är att kommunerna fungerar på ett bra sätt med en nära demokrati. Jag upplever att regionbildningen är grunden för att stärka kommunerna. Den fara jag ser i den pågående processen är att kommunalråd, landstingsråd och makthungliga tjänstemän i våra kommuner och landsting styr processen. Det ska vara ett underifrånperspektiv, som ministern

tar upp, där de politiska partierna, näringslivet och aktörerna i övrigt i kommuner och landsting för diskussionerna.

Anf. 45 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Demokratiunderskott och en del andra sådana signalord tas upp av Peter Hultqvist. Det är ord som vanligtvis brukar förekomma när man förordar en ny grundlagsutredning. Vad jag förstår är det detta som Peter Hultqvist egentligen syftar på.

Jag talade om, Jörgen Johansson, att debatten hittills har förts bland landshövdingar och deras chefer, och nu har den kommit ned till kommunhus, landstingshus och förhoppningsvis snart till vardagsrum och kök där medborgarna finns. Det är viktigt att debatten förs åt det hållet.

Här talas om Skåne och Västra Götaland. Det har gjorts ett flertal utvärderingar av just det som Peter Hultqvist tar upp, nämligen hur demokratin har fungerat. Under 2004 genomförde på regeringens uppdrag bland annat Högskolan i Halmstad en utvärdering. Den visade att det har skett en betydande uppgradering och prioritering av det demokratipolitiska arbetet jämfört med hur det var mellan åren 1999 och 2000.

Som-Institutet i Göteborg har följt och studerat Västra Götaland ända sedan den regionen bildades 1998. I en nyligen utgiven antologi, *Det våras för regionen. Västsverige 1998–2005*, konstateras att intresset för regionala frågor liksom förtroendet för tjänstemän och politiker i Västra Götaland har ökat efter år 2000. En sammanfattande bedömning är att det har skett en markant förändring av demokratin i Västra Götaland sedan år 2000.

För år 2005 är en markant majoritet av de västsvenska medborgarna nöjda med demokratin på den regionala nivån. Det bör också noteras att de första åren efter Västra Götalandsregionens bildande kännetecknades av stora ekonomiska och organisatoriska problem och politisk splittring som man mänskligt att döma skulle tro skulle minska medborgarnas förtroende. Men det har tydligen inte skett. Summan av kardemumman är att medborgarna känner sig mer nöjda och att de har tillgång till bättre demokratiska instrument för att påverka utvecklingen i närheten av där de bor.

Anf. 46 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag har över huvud taget inte pratat grundlagsutredning eller berört grundlagsfrågor. Varifrån den typen av funderingar kommer förstår jag inte.

Jag har pratat om behovet av en demokratiredovisning i anslutning till ansökningar om regionförsök. Effekter för folkstyre, närhet till väljare och förtroendevaldas möjligheter ska analyseras. Den typen av problem ska tas på allvar.

Odell redovisar hur han uppfattar Västra Götaland, där det tydligen inte har varit några problem utan solen har lyst klart från en blå himmel och allt har varit jättebra och alla har varit nöjda. Vad är problemet med att kräva den typen av åtgärder, redovisningar och analyser?

Jag vill vara med och skapa instrument för att en viss typ av problem ska tas på allvar i samband med att det sker en stor förändring i vårt land. Men på något sätt vill man inte ta till sig diskussionen utan det hänvisas hela tiden till att det är någon annan sak eller någon annans uppgift.

Kan Jörgen Johansson med handen på hjärtat säga att han inte har några problem över huvud taget med den folkliga förankringen och att han har alla i Västmanland bakom sig? Så funkar inte politiken. Så kan inte något landstingsråd säga. Så kan inte heller ett kommunalråd säga. Det kan inte ens riksdagens talman säga. Man får jobba varenda dag för förankring och legitimitet. Det är särskilt viktigt i nya stora organisationer. Då går det inte att gömma sig bakom olika allmänna välvilliga floskelfulla politiska uttalanden utan då är det realia som gäller.

Jag är inte ute i illasinnat syfte. Mitt syfte är att fördjupa demokrati-dimensionen i processen. Mats Odell borde kunna ta upp den kastade handsken och göra mer än vad han gör.

Anf. 47 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Vi har i den här trevliga debatten konstaterat att regionfrågan lever. Den har kommit ned från slott och herresäten, residens, till folkvaldas boningar och är på väg in i stugor och vardagsrum.

På den vägen är det nu en omfattande diskussion. Den kommer att pågå. Vi har en process, som jag nämnde i svaret, där vår samordningsman senast den 31 maj ska redovisa sina erfarenheter. Vi håller på att sammanställa de över 500 remissvar som har kommit in från olika intressenter som erbjöds att lämna remissvar. Även andra har kommit in. Det här bildar en helhet.

Peter Hultqvist tar självklart upp viktiga frågor, men det är fel väg att jag ska uppdra åt landsting eller kommuner att använda vissa mallar när de skickar in ansökningar. Däremot kan Peter Hultqvist vara övertygad om att det är den här typen av frågor som regeringen måste ha för ögonen när vi framöver när den dagen kommer ska hantera ansökningarna och frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.58 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

10 § Svar på interpellation 2007/08:342 om regeringens bostadspolitiska rivningspolitik

Anf. 48 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Carina Moberg har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att förmå kommunerna att genomföra regeringens bostadspolitiska rivningspolitik.

Låt mig först och främst göra ett klarläggande: Regeringen har ingen bostadspolitisk rivningspolitik. Kristdemokraterna har däremot lanserat ett tiopunktsprogram som går ut på att hjälpa och stödja kommunerna i deras arbete för en förbättrad miljö. En av dessa punkter är en rekommendation till kommunerna att inventera allmännyttans bestånd i syfte att upptäcka onödiga energiläckage. Om man då skulle upptäcka att det skulle vara både miljömässigt och kostnadsmässigt fördelaktigt att riva ett hus och i stället bygga nytt tycker jag att det är ganska naturligt om kommunen skulle överväga detta alternativ. Men det är naturligtvis beslut som de allmännyttiga bostadsföretagen och kommunerna själva måste ta.

Att föreslå åtgärder som kan förbättra boendemiljön, minska energiläckage och energikostnader och leda till nya och moderna bostäder till hyresgästerna kan knappas kallas ett skuldbeläggande. Snarare bör skuldfrågan riktas åt ett annat håll. ”Miljonprogrammets miljöproblem kan åtgärdas – om den politiska viljan finns”, säger Carina Moberg i ett inlägg på Socialdemokraternas hemsida. Frågan är var den politiska viljan fanns under de många år som Socialdemokraterna hade regeringsmakten. Att många av miljonprogrammets flerbostadshus står inför upprustningsbehov för miljardbelopp, något som de allmännyttiga bolagen nu har att bära, kan vi tacka tidigare s-ledda regeringars bostadspolitik för. Socialdemokraterna säger att de vill satsa 15 miljarder på att rusta upp miljonprogrammen under 2010–2016. Det kommer att bli mycket intressant att ta del av en närmare specifikation av hur denna satsning ska finansieras och hur pengarna ska användas.

Arbetet för en förbättrad miljö ligger högt upp på regeringens agenda, och regeringen välkomnar naturligtvis även initiativ från andra aktörer som går ut på att förbättra miljön. Vi kan bara se det som positivt att enskilda partier, organisationer, kommuner, företag och medborgare engagerar sig för att förbättra vår gemensamma miljö.

Från regeringens sida sker naturligtvis också satsningar. Exempelvis satsar regeringen 1 miljard kronor inom klimatområdet för perioden 2008–2010. Av dessa medel ska 340 miljoner kronor gå till en satsning på hållbara städer med syftet att stimulera stadsbyggnadsprojekt som bidrar till en förbättrad miljö och minskad klimatpåverkan. Vi har också Bygga-bo-dialogen som är ett resultat av en överenskommelse mellan företag, kommuner och regeringen för utveckling mot en hållbar bygg- och fastighetssektor med fokus på framförallt förbättrad energi- och resursanvändning. Det pågår även en energieffektiviseringsutredning som ska lämna sitt slutbetänkande senast den 31 oktober i år. Utredningen förväntas bland annat komma med förslag som avser att öka energieffektiviseringen i bostäder och lokaler. Det finns också olika stöd för installation av energieffektiva åtgärder samt för konvertering till mer energieffektiva uppvärmningssystem i lokaler och bostadshus.

Avslutningsvis kan man konstatera att den förra regeringen lämnade efter sig en bostadsmarknad som kännetecknades av obalanser, bostadsbrist, utanförskap och enorma upprustningsbehov av miljonprogramsområdena. Regeringen lägger nu grunden för en bostadspolitik med de boende i centrum där valfrihet, trygghet och goda bostadsförhållanden är centrala begrepp och som ska bidra till stabilisering av dessa områden så

att de utvecklas till områden där människor kan känna trygghet, trivsel och gemenskap.

Prot. 2007/08:62
12 februari

Anf. 49 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Jag tackar bostadsministern för svaret – ett ovanligt polemiskt svar för att komma från regeringen, även för att komma från Mats Odell.

Jag vet inte om Mats Odell är nöjd med den rubrik som sattes på den debattartikel som fick mig att anmäla den här frågan för debatt här i kammaren. ”Miljonprogrammets hus bör rivas av miljöskäl”, löd den. Problemet är egentligen inte att ni vill riva utan hur ni i olika sammanhang framställer och behandlar allmännyttan och hur ni har valt att slå in på en väg bort från en bostadspolitik med sociala ambitioner. Detta är bara ytterligare ett bevis på er uppgivenhet. Sälj ut, riv bort eller gör vad som helst för att bli av med problemen!

Ni har förändrat de bostadspolitiska målen. Ni har avskaffat allt statligt stöd till bostadsbyggande, såväl till nyproduktion som till ombyggnation. Och framför allt har ni hela tiden skylt och skyller alltjämt på den socialdemokratiska regeringen som avgick för drygt ett och ett halvt år sedan. Det håller inte längre, Mats Odell! Dagens problem är dina problem, och du måste hitta dina lösningar. Några kosmetiska utspel då och då räcker inte. Människor är inte dumma.

Jag förstår inte logiken i borgerlig bostadspolitik: Riv gammalt och bygg nytt! Vi vet alla hur det ser ut när det gäller nybyggda hyresrätter i dag. Det blev så dyrt att det inte byggs några alls sedan investeringsstöden togs bort.

Det som först och främst fick mig att reagera på Kristdemokraternas och regeringens nya rivningspolitik är dock de okunniga och fördomsfulla utgångspunkterna. Artikeln handlar visserligen om klimatsmarta kommuner, men är ni ute efter energieffektivisering i de kommunala bolagens bestånd är det obegripligt varför insatserna ska begränsas till den del som byggdes under 1960- och 1970-talen och utgörs av flerbostadshus. Om ni är ute efter energieffektivisering i rekordårens bostadsbestånd måste jag säga att era utgångspunkter tar avstamp mer i fördomar än i fakta.

Boverket skriver i sin rapport *Förnyelse för hållbar utveckling i olika boendemiljöer* från 2005 att flerbostadshusen byggda under 60- och 70-talen inte är mycket sämre när det gäller åtgång av energi för uppvärmning än dagens flerbostadshus. Det är snarare tvärtom. Det innebär inte att de äldre husen är tillräckligt bra ur energisynpunkt utan snarare att många av de nybyggda flerbostadshusen är alltför dåliga. De småhus som byggdes under samma period är ett större problem, säger Boverket i samma rapport. Man skriver att till skillnad från vad som gäller flerbostadshus har energieffektiviteten ökat markant över åren i nybyggda hus. Det borde alltså finnas en potential för förbättringar av energieffektiviteten i rekordårens småhusbebyggelse.

När de byggdes hade 75 procent av småhusen direktverkande el för uppvärmning. Sedan dess har många konverterats till andra uppvärmningssätt, men i Boverkets rapport från 2005 anges att 31 procent fortfarande har direktverkande el. Dagens siffra är kanske ungefär 20 procent. Här finns alltså potential, och ni skär ned i stöden.

Svar på
interpellationer

Vart vill jag då egentligen komma med detta resonemang? Jo, jag tycker att det anmärkningsvärda är att också i klimatfrågan ska tydligen miljonprogrammet och allmännyttan utmålans som det stora problemet. Ur klimatsynpunkt borde Kristdemokraterna och regeringen snarare föreslå en rivning av något tiotusental villor. Är det ett förslag vi kommer att få se från regeringen, Mats Odell?

Mats Odell beskriver i sitt interpellationssvar vilka satsningar regeringen står bakom, däribland den så kallade klimatmiljarden – en tummetott på 340 miljoner som ska jämföras med vår helhetssatsning för att skapa fler attraktiva bostadsområden. Vi anser att det i nuläget måste till en miljardsatsning för miljonprogrammet.

Anf. 50 LEIF JAKOBSSON (s):

Herr talman! Jag måste först säga att jag blir ganska förvånad över att statsrådet Odell använder så mycket av sin tid åt att försöka fördela skuld på gamla regeringar, och inte ens det verkar räcka, utan han menar att också oppositionens brister gör att sakernas tillstånd inte är så bra som de borde. Det är klart: Har man inte mycket mer att komma med än ett par hundra miljoner i denna jättefråga får man väl försöka vända intresset åt något annat håll. Det var väl detta vi fick bevittna.

Men, herr talman, frågan om energiförbrukningen i våra bostäder är alltför allvarlig för att gömmas i partipolitiska angrepp från det ansvariga statsrådet.

Vi har inte sett Klimatberedningens slutförslag ännu, men vi vet ungefär vilka krav på sänkningar av koldioxidutsläppen som måste till, och vi vet att det huvudsakligen kommer att belasta trafiken och våra bostäder.

När det gäller de nivåer som vi kommer att röra oss med när vi ska försöka omsätta de beting vi kommer att ha för framtiden är det inte vanlig energibesparing vi pratar om. Det handlar om mycket större åtgärder.

Då är det så här, statsrådet, att det finns ett öppet fönster ungefär 10–15 år framåt när en fjärdedel av landets bostäder ska byggas om, inte för att de är dåliga men för att åldern tar ut sin rätt och för att de tekniska systemen behöver bytas. Det är stamreoveringar. Det är en lång rad andra saker som ska göras.

I samband med det kommer naturligtvis också en hel del energieffektiviseringar på köpet. Det är bra. Och fastighetsägare som har rejäla muskler kommer säkert att investera extra i energisnål teknik som kan betala sig på längre sikt.

Men jag menar att staten måste in här och ta till vara detta öppna fönster, detta tillfälle, när en sådan stor del av vårt bostadsbestånd ska byggas om, när byggbodarna kommer att stå på plats, när infrastrukturen för ombyggnaden är där. Det handlar om ett partnerskap mellan staten och fastighetsägarna för att klara av klimatmålen och för att sänka koldioxidutsläppen. Där menar jag att det för statens del handlar om finansiering av sådant som man inte kan räkna hem med kända fakta och på kort sikt, men det handlar framför allt om insatser i forskning och utveckling, så att vi inte gör nya misstag, att vi inte gör om 80-talets misstag och bygger täta hus.

Det handlar kanske inte så mycket om det som Mats Odell pratar om, stora svulstiga visioner. Vad vi behöver är *hands on* och byggmetoder. Hur gör vi för att sänka koldioxidutsläppen? Hur får vi ned energiförbrukningen i den stora massan av bostäder som redan är byggda? Det är det som är utmaningen, och där kan inte staten lämna walk over, som Mats Odell nu gör.

Sabo har tagit initiativ till en energiutmaning. Ett stort antal av medlemsföretagen förbinder sig att minska utsläppen med 20 procent till 2016. Den här utmaningen kommer att lämnas över till statsrådet Olofsson på torsdag och riktar sig också till andra fastighetsägare. Men min fråga här i dag till statsrådet Odell är: Antar Mats Odell utmaningen? Det handlar om att staten aktiverar sig och ser till att vara en part när en fjärdedel av landets bostäder ska byggas om, så att vi verkligen kan nå klimatmålen.

Anf. 51 AMEER SACHET (s):

Herr talman! Utöver ombildning av allmännyttan i rasande takt vill Kristdemokraterna och Mats Odell starta en massrivning av allmännyttans flerbostadshus från 60- och 70-talen. Det är en drastisk lösning som jag anser ytterligare minskar och försvagar hyresrätten som upplåtelseform.

I stället för att bemöta behoven på bostadsmarknaden i form av att bygga fler hyresrätter – det är den upplåtelseform som efterfrågas mest, inte minst av ungdomar och studenter – och i stället för att rusta och renovera befintligt bestånd så att landet får bättre och energisnålare bostäder vill Kristdemokraterna starta en rivning av allmännyttans flerbostadshus.

Som bekant byggdes det färre hyresrätter under år 2007 än år 2006. De kommuner som har borgerlig majoritet fortsätter med ombildning – det sker framför allt i Stockholm.

Hur blir det om kommunerna börjar riva delar av allmännyttans flerbostadshus? Vem kommer att ansvara för att bygga nya bostäder som ersätter dem som rivs? Kommer människor att ha råd att bo i eventuella nyproducerade hyresrätter? Eller blir de hänvisade till framtidens sociala bostäder?

Hur utvecklar man hyresrätten som upplåtelseform när man har sålt eller rivit halva allmännyttan? Vem ska se till att de som står utanför bostadsmarknaden har någonstans att bo?

Regeringen pratar varmt om ungdomar, men ungdomar som stod utanför bostadsmarknaden står fortfarande utanför.

Med rivningar slår man flera flugor i en smäll, sade Göran Hägglund nyligen. Någon måste ta bostadsförsörjningsansvaret. Hur ska det byggas nytt, framför allt nya hyresrätter, när regeringen har tagit bort både investeringsstödet och stimulansstödet?

Anf. 52 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Man kan väl ändå lägga fast att vi är väldigt överens om att det handlar om bostäderna och transportererna om Sverige ska klara klimatutmaningen och de krav som finns på att få ned koldioxidutsläppen, precis som har nämnts här. Jag tror att det nu var ett krav på 17 pro-

cents sänkning. Det är utanför den handlande sektorn, så det är egentligen bara de här två sektorerna kvar som det är lite storlek på.

Jag tycker att det är en intressant interpellation och en något tillspetsad frågeställning. Men det är väl bra att man har en sådan. Den är i alla fall tydlig. Men det blir en märklig debatt när vi hamnar i det läget att vi diskuterar att man ska sälja ut och riva allmännyttan. Det känns som att man slår lite över målet när man använder den typen av begrepp.

Sedan lägger jag märke till att interpellationen verkar vara riktad till Kristdemokraterna, men slutsatsen är att det är regeringens rivningspolitik. Den har i alla fall jag aldrig hört talas om. Jag tror inte heller att statsrådet någon gång har tänkt sig att det ska vara på det sättet. Det är väl kanske en rimlig slutsats att man i vissa lägen får ta ställning till om ett hus ska rivas. Det rivs ju hus hela tiden. Så har det varit i alla tider – man tycker att de är uttjänta. Det är en debatt för sig, men det är inte det som egentligen är huvuddebatten.

Herr talman! Jag skulle faktiskt vilja passa på att vara lite positiv och nämna att det händer saker. Det är inte så att hela allmännyttan i Sverige står förlamad och väntar på några 15 miljarder efter 2010. Jag skulle dock vilja påstå att den typen av utfästelser, 15 miljarder i framtiden, är precis den typ av utfästelser som gör att det blir en stagnation. Vi har haft en bostadspolitik där byggsektorn och bostadssektorn har stått och väntat och undrat: Vilket bidrag kommer härnäst? Man måste naturligtvis hålla fast vid den långsiktiga strategin, att man ska ha långsiktiga spelregler i det hela.

Jag vill då nämna ett allmännyttigt bostadsbolag i Alingsås som faktiskt jobbar med de här frågorna och tar tag i dem. Där finns det definitivt ingen hjälplöshet, och vi pratar just om de hus som har nämnts. Det är naturligtvis bra hus. De flesta husen är faktiskt väldigt bra. De var bra när de byggdes, men de var naturligtvis inte energieffektiva på det sätt som vi diskuterar i dagens läge.

Men de har långt framskridna planer och ser det som fullt möjligt att renovera dessa hus upp till passivhusnivå. Det gör de inte för att de förväntar sig att staten ska gå in och ge några bidrag, utan det är så pass lönsamt att göra det i och med de ekonomiska styrmedel som energiprisutvecklingen har. Det är klart att det är en väldigt stor drivkraft i många kommuner.

Jag tror att det här sättet att tänka, att allmännyttans bolag på något vis skulle vara hjälplösa bolag, är helt fel. Sedan måste naturligtvis staten ta sitt ansvar.

Man kan då, herr talman, säga att 340 miljoner inte känns som så mycket. Men samtidigt är det just 340 miljoner för att utveckla system och tankegångar för att det ska bli rätt. Det är de facto så att vi måste vara väldigt måna om att den nybyggnation som nu tillkommer byggs energieffektivt utifrån dagens normer. Då är det här med passivhusnivån kanske någonting som man faktiskt måste tänka över, om inte det till slut ska bli normen.

Jag tycker att vi har ett väldigt bra sätt att tänka i dag när det gäller normerna för energi. Vi har gått över till funktionskrav i stället. Vi talar de facto inte om *hur* man ska bygga, utan vi kräver att det ska vara 110 kilowattimmar per kvadratmeter och år – det ligger väl på det nu. Den

siffran måste naturligtvis ned med tiden. Det finns, som sagt, också mycket positiva saker som pågår i landet kring detta.

Prot. 2007/08:62
12 februari

Anf. 53 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tycker inte att Carina Moberg ska vara så väldigt förvånad över att som man ropar får man svar. Det är ett polemiskt svar, men frågan är också ganska vinklad: Vilka initiativ avser ministern att ta för att förmå kommunerna att genomföra regeringens nya bostadspolitiska rivningspolitik?

Jag råder lika lite som Carina Moberg över Dagens Nyheters rubriksättning, ej heller över den rubriksättning som Carina Moberg har på sina interpellationer, eller som kammarkansliet numera antar att ha som rubriker på interpellationer. Det var en striktare hållning, tycker jag, förra mandatperioden när det gällde att formulera sådant. Nu går det bra tydligen.

Det här kan vi inte riktigt lägga till grund för en seriös debatt. Jag välkomnar de inslag som finns i debatten när vi nu börjar komma ned till lite mer realpolitik. Jag tycker särskilt Leif Jakobsson var inne på en väldigt intressant tanke som vi håller på med, ett partnerskap mellan olika parter för att åstadkomma något när det gäller de stora gemensamma utmaningarna runt omkring. Det är sådant som vi arbetar med nu.

Jag välkomnar alla att vara med i det arbetet, att försöka hitta konstruktiva lösningar på hur vi tar hand om de stora bostadsbestånden som tillkom under en tid när det skedde en snabb industrialisering och urbanisering. Man gjorde så gott man kunde när de tillkom. Det är jag helt övertygad om. Nu har vi en stor utmaning som vi får försöka hjälpas åt med.

Det måste till miljardsatsningar på miljonprogrammen, säger Carina Moberg. Det är rätt. Men det måste också till det som vi nu har i Utredningen om allmännyttans villkor. Vi skriver bort möjligheten att införa *social housing*. Vi vill inte ens utreda den möjligheten. Vi vill hitta en modell där vi kan behålla allmännyttan som något som är öppet för alla. Det är ett viktigt fundament för det fortsatta arbetet med detta.

Jag tycker att Ameer Sachet lite har fastnat i rubrikernas värld. Nu har regeringen en rivningspolitik. Det är utgångspunkten för Ameer Sachets inlägg. Den finns inte. Den finns hos rubriksättarna på Dagens Nyheters debattsida. Jag kan rekommendera Ameer Sachet att försöka få in en debattartikel utan att det finns en väldigt kraftfull, skruvad rubrik. Den gör inte ens debattören själv. Den skruvas till av debattredaktören. Inte alltid har den täckning i den artikel som har levererats till redaktionen.

Anf. 54 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Bostadsministern använde en ganska stor del av sitt skrivna svar, och var även inne på det här i sitt andra anförande, till att beskriva regeringens satsningar. Lars Tysklind faller in i berömmet.

Det är ändå så att programmet Hållbara städer i stort sett motsvarar det klimatinvesteringsprogram som redan fanns och finansieras genom att regeringen lägger ned det programmet och drar in andra miljöanslag. Någon klimatmiljard är det verkligen inte tal om. 340 miljoner till Hållbara städer under hela mandatperioden är en nykonstruktion som vi starkt

Svar på
interpellationer

ifrågasätter när man samtidigt avslutar de fungerande klimatinvesteringsprogrammen redan nästa år.

Det är inte heller någon satsning på omställning av allmännyttan. Hållbara städer ska finansiera alla klimatinvesteringar. Då är 340 miljoner inget att komma med. Vi har som jämförelse årliga klimatsatsningar på nära 2 ½ miljard kronor.

Jag tycker att det tidigare förslaget – inte det som Leif Jakobsson har pratat om här men som också är mycket lovligt – från Sabo om räntefria lån är klart intressant att titta närmare på. Oljekommissionens förslag om att ge renoveringsstöd alternativt skattenedsättning till fastighetsägare i de här områdena som vill vara med och arbeta i särskilda program för energieffektivisering är något som borde tas till vara. Men till det har Maud Olofsson redan sagt nej. Allmännyttan ska inte få något stöd till omställning av bostäder.

Vi socialdemokrater kommer, Mats Odell, mycket riktigt att formulera en kraftfull satsning till förmån för rejäla lyft av hela bostadsområden. Det är utöver den bostadspolitik som vi redan har och som vi har beskrivit i vår partimotion och i många andra sammanhang. Det här ska ske tillsammans med kommuner och näringsliv.

Vi är inne på tankarna kring partnersamarbete. Absolut. Det är så det arbetet måste göras.

Du ska få ta del av det här, Mats Odell, när tiden är kommen. Men du får ge dig till tåls ännu en stund.

Vad gäller egentligen? Vari ligger skillnaden mellan regeringens politik och Socialdemokraternas politik i dagsläget?

Det handlar om att jämföra en osäker del av 340 miljarder med 15 miljarder. Där ligger skillnaden mellan regeringen och oss i ambitionsnivå för våra miljonprogramsområden.

Våra 15 miljarder ska självklart inte satsas enbart på energiomställningen. Men om man satsar på renovering av bostäder och på att skapa fler attraktiva bostadsområden, precis som Leif Jakobsson tidigare har varit inne på, med allt vad det innebär handlar det om en helhetslösning där olika fastigheter kräver olika insatser och där problemlösningen också kommer att se olika ut.

Jag tror att alla vinner på att låta kommunerna utnyttja sina verktyg för att på varje ort och plats tillsammans med de boende – det är oerhört viktigt – göra det här på ett sätt som blir bra för alla. Mats Odell kom själv in på den sittande utredningen om allmännyttan. En så utskälld utredning tror jag inte att jag har följt på väldigt lång tid. Det är ingen som tycker att de två alternativen, som nu har läckt ut på olika sätt, är bra.

Jag kan passa på att fråga Mats Odell – jag fick nämligen inget svar på min skriftliga fråga: Ska du tillåta utredningen att titta på ett tredje alternativ som Sveriges Kommuner och Landsting skulle kunna tänka sig var bra med den moderata ordföranden Anders Knape i spetsen?

Jag kan bara konstatera att det var en bra rubrik på den aktuella debattartikeln. Den beskriver på ett bra sätt skillnaderna mellan oss socialdemokrater och regeringen. För oss handlar det om att satsa. För er handlar det om att riva.

Anf. 55 LEIF JAKOBSSON (s):

Herr talman! Det sägs att det inte finns någon rök utan eld. Statsrådet får diskutera rubriksättning och allt annat, men man väljer ett program och skriver att man kan rekommendera kommuner att riva hus. Tysklind försöker att släta över det hela med att det här om huset inte längre går att använda. Då blir det en självklarhet. Då kanske Kristdemokraterna också ska skriva i sitt program att om gräset är för högt är det dags att klippa det, eller någon annan sådan självklarhet om det skulle vara på det viset. Men det kanske inte är det som är bostadspolitik.

Det är alldeles riktigt, Lars Tysklind. Det händer väldigt mycket. Jag nämnde energiutmaningen som Sabo har antagit. Vi ska vara väldigt glada i det här landet för att en stor del av hyresrätten faktiskt finns i bolag som inte bara tittar på att leverera vinst till ägaren utan också kan ta sig an samhällliga uppgifter. Det är därför Sabo har kunnat gå först och säga att de ska sänka sin energiförbrukning med 20 procent.

Mycket av det kan man göra inom ramen för en klok och långsiktig fastighetsekonomi. Men min poäng är att vi måste ett steg längre för att klara klimatutmaningarna. Då kan man inte längre bara ställa de kraven på de enskilda fastighetsägarna, privata eller kommunala spelar ingen roll. Då måste faktiskt staten ta en del av det ansvaret. När det gäller tekniken för det, räntefria lån eller hur det nu ska gå till, får vi se. Men vi har en politik för att kunna ta vara på det här fönstret.

För att göra saken ännu mer utmanande har vi också kraven på tillgänglighet. Vår äldre befolkning ska kunna bo kvar i de här områdena. Jag menar att det är ett gemensamt ansvar för fastighetsägare och samhälle att se till att under de 10–15 år vi bygger om en fjärdedel av landets bostäder det blir möjligt att göra tillgängligheten bättre, sätta in hissar och allt annat som behövs.

Anf. 56 AMEER SACHET (s):

Herr talman! Jag anser fortfarande att det är fel tajmning när det gäller sådana förslag om rivningspolitik. Antalet lediga hyresrätter minskar. Inte sedan 1992 har det funnits färre lediga lägenheter i Sverige. Det är vår uppgift som politiker att skapa rätt förutsättningar för ändamålet, nämligen att det byggs fler hyresrätter i landet.

Konsekvensen av den förda politiken blir att människor som inte har råd att köpa eller hyra en bostad till höga kostnader kanske får hålla sig till sociala bostäder i framtiden här i landet. Vi måste bygga hyresrätter, framför allt för ungdomarna, annars kommer de att bli den nya underklassen i Sverige.

Vi ska strida för att utveckla hyresrätten, inte riva den. Den är en viktig framgångsfaktor för tillgängligheten och rörligheten på arbetsmarknaden. Den svenska modellen är bättre ur integrationssynpunkt i jämförelse med många andra EU-länder där det redan finns *social housing*.

Antalet hyresrätter har minskat i snabb takt, framför allt i de stora städerna. Tidigare har det främst handlat om privata hyresfastigheter där lägenheter ombildats. I Stockholm har hyresrätterna minskat från 61 procent till 49 procent de senaste 15 åren.

Min fråga till statsrådet är: Hur vill statsrådet tackla bostadsbristen och minskningen av antalet hyresrätter?

Anf. 57 LARS TYSKLIND (fp):

Herr talman! Vi diskuterar egentligen två saker nu. Nybyggnation och att ha rätt upplåtelseformer har vi diskuterat i många sammanhang, och jag är som sagt var helt övertygad om att man måste hålla fast vid en strategi med långsiktiga och stabila spelregler. Det kommer att lösa frågan på sikt så att det till slut blir den enskilda bostadskonsumenten som får välja upplåtelseform.

Vi diskuterar allmännyttan, men naturligtvis bryr sig klimatet inte så mycket om varifrån koldioxiden kommer. Det gäller ju hela bostadsbeståndet, vilket har nämnts några gånger här också. Jag vill bara ta upp en sak till: Vi kan slåss om det handlar om miljoner eller miljarder, men i dagsläget är det de facto så att om man går till branschen och hör med dem som bygger väldigt energieffektiva hus säger de ungefär så här: Vi begriper inte varför andra inte gör det. Det är ju lönsamt. Det är lönsamt att renovera energieffektivt. De kan inte dra någon annan slutsats än att det egentligen är kunskap som måste fram. En satsning på hållbara städer kan faktiskt vara en väldigt bra väg för att lyfta fram den typen av kunskap. Det är inte alls ett sätt att släta över något annat, utan det är bara att konstatera att ska vi nu gå in i en fas när vi ska bygga energieffektiva hus så behövs kunskap. Det finns en inneboende rädsla att man inte får misslyckas och göra fel och få tillbaka något slags mögelhustänkande och sådant. Det finns system av typen passivhus som kräver en väldigt exakt teknik, och den tekniken måste branschen naturligtvis skaffa kunskap om så att man kan använda den.

Jag tror alltså att detta är en av de absolut viktigaste punkterna: att få kunskap i branschen och se den långsiktiga lönsamheten i att faktiskt renovera energieffektivt.

Anf. 58 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! När det gäller partnerskap för att hitta lösningar på utmaningarna i miljonprogrammet är det någonting som BKN på mitt uppdrag nu håller på att titta på. När det kommer fram ska vi självklart diskutera det. Det ser jag fram emot. Det ska bli intressant.

Energieffektiviseringar och andra åtgärder i dessa hus hade inte varit så lyckade om vi hade haft kvar det gamla fastighetsskattesystemet där sådana åtgärder bara ökade beskattningen ytterligare. Nu har vi alltså sänkt beskattningen i flerbostadsbeståndet med upp emot 3 miljarder kronor och tagit bort den typ av mekanismer som gjorde att energisatsningar och annat ledde till ökad beskattning. Det måste man ändå notera.

Nu talar Carina Moberg om ”våra 15 miljarder”. Det tycker jag är ganska djärvt med tanke på att det ni ska satsa är 5 miljarder. Sedan ska kommunerna satsa 5 miljarder, och näringslivet ska satsa ytterligare 5 miljarder. Om jag minns rätt är det i er motion i dag 500 miljoner 2010. Att kalla det för ”våra 15 miljarder” tycker jag är att vara ganska djärv i sin beskrivning av äganderätten.

Leif Jakobsson säger att staten måste ta sitt ansvar, och så talar han om hissar. Ja, Leif Jakobsson, det fanns ett hissbidrag under den socialdemokratiska regeringsperioden. Jag har för mig att det var 30 miljoner. Räckte det till 30 hissar? Jag tror knappast det. När vi talar om att staten ska ta sitt ansvar i den delen krävs väldigt mycket resurser. Låt oss gemensamt fundera på hur vi ska kunna hantera den frågan framöver.

Ameer Sachet är inne på att vi måste bygga hyresrätter till ungdomar, annars kommer de att vara fattiga. Problemet är dock att nyproducerade hyresrätter, även med de produktionssubventioner som fanns, blev otroligt dyra för unga människor. Unga människor köper inte heller en ny bil när de köper sin första bil. Jag tror att vi behöver få en så pass ökad produktion av bostäder att vi får flyttkedjor som gör att unga människor kan flytta in i billigare bostäder än en nyproducerad hyresrätt, i varje fall om man just kommit ut på arbetsmarknaden. Flyttar man till ett jobb någonstans ska också flyttkedjorna fungera. Det handlar inte enbart om nyproducerade hyresrätter, utan vi behöver öka mångfalden. Därför är ägarlägenheter också ett sätt att i slutändan bidra till att unga människor får bättre förutsättningar att få fotfäste på bostadsmarknaden.

Hyresrätten är ingalunda död. Den har i dag ett väldigt starkt stöd hos regeringen. Vi vill utveckla hyresrätten. Det finns i dag 1,7 miljoner hyresrätter i Sverige i flerbostadsbeståndet, av totalt 2,4 miljoner. 70 procent av bostäderna i flerbostadsbeståndet är alltså hyresrätter.

Vi kan också konstatera att hyresrätter i dag byggs där bostadsmarknaden fungerar väl. Där hyresgästerna är beredda att betala och matchar fastighetsägarens kostnader byggs hyresrätter. Där hyresgäster vill betala mer än vad taket tillåter byggs bostadsrätter. Det handlar alltså om att få ordning på bostadsmarknadens funktionssätt om vi ska kunna utveckla hyresrätten. Malmö är ett mycket bra exempel där hyresgäströrelsen och det kommunala fastighetsbolaget MKB har hittat en Malmömodell som gör att lägesfaktorn och andra faktorer har slagit igenom. Detta har lett till ökad produktion och bättre möjligheter också för de boende.

Anf. 59 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Det är utifrån regeringens samlade bostadspolitik som jag reflekterar över det kristdemokratiska utspelet. Jag vet att de som i dag hyr sina lägenheter många gånger känner en stor osäkerhet över vad som ska komma att hända med deras hem, inte minst i Stockholmsregionen där det pågår en aggressiv utförsäljningspolitik där man med alla medel försöker få människor att ombilda sina hyreslägenheter till bostadsrätter.

Att i det läget välja att gå ut i en debatt som inte kan tolkas på något annat sätt än som en ny rivningspolitik, om inte av hus så av den sociala bostadspolitiken, bidrar inte till det bostadsministern säger sig vilja uppnå, nämligen trygga människor i goda bostadsområden där de kan utvecklas och få delta demokratiskt och så vidare. Jag får inte ihop den borgerliga regeringens bostadspolitik!

Förra veckan var jag på besök i Göteborg. Jag kan verkligen rekommendera bostadsministern att själv ta sig dit och gärna besöka ett bostadsområde som heter Gårdsten. Där fick vi höra om och se de så kallade solhusen och inglasningen av balkonger i energibesparande syfte.

I dagarna har man för övrigt sökt bygglov för att bygga ett eget vindkraftverk. Det pågår olika saker, Lars Tysklind. Jag håller med dig om det. Alingsåshem är ofta det som vi lyfter upp. Men det pågår också andra projekt och initiativ på andra håll. Jag vill bara att det ska gå snabbare. Det är nu vi måste göra det.

Staten har ett ansvar för att se till att det går tillräckligt snabbt. Det behövs någon form av investeringsstöd och någon form av gemensamt samarbete där också staten tar sitt ansvar. Staten får även se till att skjuta till ekonomiska medel för detta. Det är ett måste om vi vill nå resultat fort. Det måste vi göra.

Anf. 60 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det har varit en bra och intressant debatt. Vi är nog ganska överens om att det behövs åtgärder. Vi behöver hjälpas åt för att åtgärda de brister som finns i beståndet.

Vi kan också vara överens om att det har lämnats därefter alldeles för länge. Vi behöver nu av olika skäl ta ett helhetsgrepp och inte minst av energi- och klimatskäl. Men det behövs också för att skapa miljöer där människor känner att de vill bo kvar och att de trivs.

Det är väldigt roligt att vi från olika partier har olika utgångspunkter för hur vi vill jobba med detta. Jag har uppdragit åt BKN att titta på olika modeller för att kunna hitta partnerskap.

Jag ser fram emot att i civilutskottet få redovisa detta och att vi kan hitta förhoppningsvis breda majoriteter där vi tillsammans kan ta ansvar för den väldigt viktiga del av vårt bostadsbestånd som miljonprogrammen utgör.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2007/08:325 om fotboja på öppna anstalter

Anf. 61 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Alice Åström har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder med anledning av planerna på införande av fotboja på öppna anstalter.

Kriminalvården bedriver sedan år 2005 en försöksverksamhet med fotboja på anstalt. Utgångspunkten för försöksverksamheten är att med teknikens hjälp skapa förutsättningar för Kriminalvårdens personal att i större utsträckning koncentrera sina insatser på att stödja och hjälpa de intagna i utslussningsfasen av verkställigheten. Denna verksamhet ska inte förväxlas med elektronisk övervakning i samband med utslussning genom utökad frigång eller med elektronisk övervakning som alternativ till kortare fängelsestraff.

Kriminalvårdens roll är att hjälpa de intagna att förbättra förutsättningarna för att efter frigivningen leva ett liv utan kriminalitet. Den personliga kontakten mellan vårdare och intagna är en viktig del i det arbetet. Vad den elektroniska kontrollen syftar till är att kontrollera att de frihetsinskränkande föreskrifterna följs. Den är alltså inte ägnad att skapa en mer sluten verkställighet. Den elektroniska övervakningen bör därför, använd på rätt sätt, kunna bidra till ett bättre innehåll i verkställigheten eftersom personalens resurser då kan fokuseras på kontakten med de intagna.

Kriminalvårdens bedömning är att elektronisk övervakning är ett humanant och kostnadseffektivt komplement till andra säkerhetsarrangemang i öppna miljöer där andra rymningshinder inte är befogade. Mot denna bakgrund utvidgar man nu försöksverksamheten till att omfatta ytterligare tre öppna anstalter. Det medför att personalen vid de anstalterna i än högre grad får tid att ägna sig åt insatser som stöttar de intagna på deras väg tillbaka till samhället.

Då Alice Åström, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmannen att Lena Olsson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 62 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag får tacka ministern för svaret. Med den utökade försöksverksamheten blir som vi ser det den öppna anstaltsformen mer sluten om de intagna också ska ha fotboja när de är i öppen anstalt.

Jag vill ställa några frågor till ministern. Fotboja ska vara i stället för ett fängelsestraff, det vill säga en sluten anstalt. Vi från Vänsterpartiet ser en rad olika problem med det. Det innebär att den öppna anstalten blir mer sluten. Jag vill också ha en kommentar till syftet med fotboja.

Ministern vet om att ekonomin inom Kriminalvården inte är så god. Man har aviserat att man måste säga upp människor. Vi ser en fara i att fotbojan får ersätta personal för att övervaka. Ministern säger här att den ska kunna ägna sig åt annat. Hur ska ministern försäkra sig om att personalen blir kvar och inte blir uppsagd?

Detta är ungefär de frågor vi har om detta för tillfället.

Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag ta upp påståendet från Lena Olsson att fotboja ska vara i stället för fängelse. Nu ska vi inte blanda ihop begreppen. Man använder fotboja i lite olika sammanhang, precis som jag beskrev. Den finns i försöksverksamheten på anstalt, och den finns i andra faser. Vi håller oss till det som jag tror att interpellationen handlar om, nämligen fotboja på anstalt.

Det var den förra regeringen som gav Kriminalvården ett uppdrag att pröva hur den teknik som används med intensivövervakning skulle kunna användas i anstalt. Det har man gjort på en av de modernaste anstalter vi har, nämligen Kolmården. Den blir för övrigt ofta kritiserad för att det är så fritt och så bra.

Skälet till att man kan ha en väldigt öppen verksamhet där är att man inte behöver ha andra mer manuella kontrollåtgärder därför att man använder den tekniska övervakningen. Det ger enligt Kriminalvården större möjligheter att arbeta med verksamhetens innehåll.

Nu vill Kriminalvården gå vidare och arbeta med metoden på några anstalter till. Jag tycker att det är väldigt bra. Det vore mycket bra om vi kunde undvika en del saker. Även på fria anstalter finns det kontroller, regler och annat.

Kan vi hitta lösningar där man inte ägnar sig åt den typen av manuell kontroll för att säkerhetsföreskrifter och ordningsregler ska fungera kan man i stället ägna kraften åt något annat.

Det är min bestämda uppfattning att den förra regeringen inte hade som avsikt med försöksverksamheten att minska på verksamheten eller spara på personalen. Det var just att man såg den här möjligheten.

Såvitt jag har blivit informerad har man varit ganska nöjd med resultatet just på Kolmården av att kunna använda tekniken. Jag kan förstå att Kriminalvården känner det så. Låt oss nu testa om det går med några anstalter som inte är lika hypermoderna som Kolmården. Vi har också ett behov i kriminalvården att modernisera verksamheten.

För regeringens del är det väldigt viktigt att vi har bra öppna anstalter. Det är viktigt att det finns alternativ inom kriminalvården. Jag tror att vi ska vara öppna för att också pröva modern teknik i den typen av sammanhang.

Den sista frågan som Lena Olsson ställde var: Hur ska ministern nu försäkra sig om att man inte använder det i besparingssyfte? Jag vill följa den utvärdering av verksamhet och resultat som man har. Jag ser väldigt positivt på att Kriminalvården moderniserar verksamheten.

Jag är väldigt glad om man kan frigöra mer resurser i fråga om personalens tid och engagemang till det som är vård och innehåll i verksamheten från passandet av vad intagna ägnar sig åt och att kontrollera att de inte sticker iväg eller vad det nu kan vara.

Sanningen är nog att verksamhetens innehåll på många anstalter, både slutna och öppna, kan utvecklas ytterligare. Då måste vi ha personal som kan ägna sig åt den.

Anf. 64 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Tack för de svar jag fick, justitieministern! Det är viktigt att vi utvecklar kriminalvården, säger ministern. Jag blir glad för det; vi ska ha en så modern och bra kriminalvård som möjligt.

Vi från Vänsterpartiets sida har också sagt att mycket av de resurser som har tillskapats under åren har handlat om att åtgärda säkerhetsaspekter. Då har innehållet i kriminalvården blivit lidande. Jag kan inte säga något annat om det än att man kanske får se en förbättring. Men om man tittar på de resurser som är anslagna har jag lite svårt att tro det.

Anstalten i Kolmården är lite speciell. Den är mer öppen mot samhället, vilket inte de andra föreslagna anstalterna är. Men om man avtjänar sitt straff på en öppen anstalt och ändå ska ha fotboja betraktar vi från Vänsterpartiet det som att det är mer slutet. Effekten blir sådan.

Vi har pratat med personal, och vi har pratat med facket. En del av personalen tycker att det här är en bra idé. Det finns också de som ser faran, och framför allt ser facket faran med att Kriminalvården här ser en möjlighet att spara pengar.

Både statsministern och finansministern var ute strax före jul då vi hade budgetdebatten och sade att det nu är färdigsatsat på rättsväsendet. Därför börjar man fundera, och man skräms av det här. Fotboja inrättas som ett kontrollsystem, och automatiskt får inte Kriminalvården de resurser den behöver. Då sitter man där. Det är personalen som kostar. Risken finns därför att personal sägs upp. Annars välkomnar jag att man vill modernisera, förbättra och utöka programverksamhet och sådant. Men då behövs mer personal.

Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det finns risker med nästan all utvecklingsverksamhet; det är helt riktigt. Men det som är viktigt och som jag tycker att man ska se när det gäller användningen av fotboja på anstalt är att det är lättare att få legitimitet för öppna anstalter också nära bostadsområden och annat. Det har vi sett när det gäller Kolmården. Vi vet alla att det här är ett problem i dag. Många säger: Vi vill inte ha någon anstalt, utan här ska vi ha det som vi har det. Människor är rädda. Nu får de en annan trygghet därför att de vet att det finns ett bra kontrollsystem. Jag tycker att det kan vara på pluskontot.

En annan sak är att vi kan se att intagna på en öppen anstalt där detta finns är lite mer skyddade från spekulationer om inblandning i händelser som har inträffat utanför anstalten. Det är ofta så att det kommer rykten i svang och folk säger: Nu har vi den här anstalten, och det förstår man ju vem som har varit ute här! Med den här typen av övervakning kan man slippa det resonemanget.

Det är alldeles riktigt att de tre anstalter där man nu diskuterar att pröva systemet inte har samma modernitet som Kolmården. Men jag tror att vi måste våga pröva att utveckla verksamheten. Jag tycker att kriminalvården gör rätt här. Jag vill inte vara så konspiratoriskt lagd att jag går omkring och tror att Kriminalvården har hittat på de här idéerna därför att man vill dra ned på personalen. Min uppfattning är att inom Kriminalvården är man oerhört angelägen om att ha personal för att hinna med verksamheten och de intagna. Det gäller inte minst de öppnare anstalterna.

Sedan är det en annan diskussion att vi behöver mer resurser än vad alla kanske tycker att vi borde få. Men det är en diskussion vi får ta i budgetdebatten.

Sammanfattningsvis delar jag inte Vänsterpartiets negativa inställning till försöksverksamheten. Jag vet inte om Vänsterpartiet redan under den förra regeringen var emot att man inledde försöksverksamheten. Men så här långt är erfarenheterna positiva och följer de intentioner som jag tror att man hade när man inledde försöksverksamheten. Jag har inte sett, och ser inte, någon anledning att ifrågasätta att man utifrån de positiva erfarenheterna nu tar ytterligare steg. Jag ser fram emot detta, och jag hoppas att vi ska få goda erfarenheter som gör att vi kan fortsätta att utveckla de öppna anstalterna så att de både blir säkrare och tryggare men också innehållsmässigt bättre.

Anf. 66 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Det är en viss skillnad mellan de utvidgade försöken och Kolmården. Jag behöver inte gå tillbaka till det. Det är ett annat upplägg, som jag också tycker är tilltalande.

Jag tror inte alls att Kriminalvården föreslår detta för att spara på personal. De kanske gör det här för att de ska kunna använda den personal som finns till bättre saker. Men det förutsätter också att resurstilldelningen är sådan att man inte behöver komma i tankesättet att man ska säga upp personal.

Ministern behöver absolut inte dela Vänsterpartiets åsikter. Jag kan inte heller tycka att de är så negativa. När det gäller kriminalvården vet ministern att vi har mycket bra förslag, som faktiskt är positiva.

Anf. 67 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Man kanske inte ska förlänga debatten så här sent. Det finns många aspekter på de här frågorna. Det jag vill slå fast är att jag tror att vi ska ha en positiv inställning till förändringsarbetet.

Jag vill också ha sagt att om vi önskar oss att fler ska få avtjäna sitt straff på öppnare anstalter måste vi se till att det är ordning och reda där. Vi vet till exempel att vi tidigare hade större problem på öppna anstalter än på slutna när det gäller att man avviker och så vidare.

Om vi ska kunna få en utveckling i kriminalvården mot ett öppnare håll är det viktigt att vi ser till att man inte kan komma och gå som man vill bara för att man sitter på en öppen anstalt. Det här är ett sätt som jag tror att både intagna, personal och även myndigheten har känt fungerar på Kolmården. Det är utifrån den erfarenheten man går vidare. Vi får väl återkomma till de här diskussionerna och se om vi kan få ytterligare positiva effekter. Det är verkligen min förhoppning.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2007/08:326 om ordningsvakter och entrévärdar

Anf. 68 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat om jag avser att verka för vissa förändringar i bland annat regelverket för ordningsvakter och om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av de av Justitiekanslern konstaterade problemen med så kallade entrévärdar. Frågorna är ställda mot bakgrund av att Justitiekanslern nyligen meddelat beslut i ett initiativärende där han har granskat vakters och polisers agerande i samband med ingripanden vid klubbar och restauranger.

Inledningsvis kan jag konstatera att Justitiekanslern i sitt ärende har funnit att polismyndigheternas rutiner i samband med ingripanden i krogmiljö är sådana att risken för att någon blir utsatt för övervåld eller annat felaktigt beteende från polisens sida får anses vara liten. Han har vidare funnit att de rutiner som polismyndigheterna har beträffande avvisitering av kvinnor är väl avvägda. Justitiekanslern konstaterar också att polisens tillsyn över ordningsvakter synes fungera bra och att det inte har framkommit något som tyder på att det skulle föreligga några större problem med osunda lojaliteter i förhållandet mellan poliser och ordningsvakter i krogmiljö.

Justitiekanslern har emellertid också funnit att det förekommer bland annat obefogat våld och osjyst beteende från ordningsvakters sida i samband med ingripanden mot kroggäster. Han framhåller även att det tycks förekomma att vissa ordningsvakter talar helt eller delvis osanning i mål rörande krogvåld. Justitiekanslern pekar dessutom på att det finns omständigheter som tyder på att så kallade entrévärdar utan lagstöd ingriper med våld mot kroggäster. Att det förekommer sådana problem som Justitiekanslern har funnit är naturligtvis allvarligt.

Ordningsvakter anlitas av både det allmänna och enskilda för att upprätthålla allmän ordning. Uppdraget innebär ett stort ansvar eftersom samhället har överlämnat maktbefogenheter som normalt bara tillkom-

mer polisen till privata aktörer. Det är avgörande för förtroendet för ordningen med ordningsvakter att verksamheten bedrivs på ett seriöst sätt och i enlighet med gällande lagstiftning. För att säkerställa detta ställs höga krav på en ordningsvakt i fråga om bland annat lämplighet och laglydnad. Polisen kontrollerar regelbundet att en ordningsvakt uppfyller kraven. Om polisen upptäcker att en ordningsvakt brutit mot kravet på laglydnad och lämplighet, genom att till exempel obefogat använda våld, får förordnandet återkallas. En ordningsvakt som gör sig skyldig till obefogat våld eller övervåld eller som talar osanning torde dessutom i regel göra sig skyldig till brott. Det finns således rättsliga instrument för att kunna vidta åtgärder mot denna typ av oacceptabla uppträdanden.

Berörda myndigheter bör så långt som möjligt vidta de åtgärder som bedöms nödvändiga för att komma till rätta med de rättssäkerhetsproblemen som Justitiekanslern pekar på. Det är emellertid viktigt att komma ihåg att alla samhällets aktörer har ett gemensamt ansvar och att således även näringsidkarna i krogbranschen gör vad de kan i sin verksamhet och i sitt samarbete med tillstånds- och tillsynsmyndigheter.

När det gäller behovet av förändringar av regelverket rörande ordningsvakter och av att införa en reglering av de så kallade entrévärdarnas verksamhet övervägs nu inom departementet – mot bakgrund av Justitiekanslerns granskning och beslut – om några ytterligare utredningsåtgärder behöver vidtas på området.

Anf. 69 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag tackar för svaret som jag tycker är väldigt utförligt. Jag är också glad över att vi har fått höra att det ska komma ett förslag om yrkeskvalifikationer för väktare. Jag vill fråga om det också innefattar ordningsvakter och entrévärdar. Det är min första fråga till ministern.

Jag skulle också vilja skicka med att utbildningen till ordningsvakt är fruktansvärt kort. Den skulle nog behöva förlängas ytterligare. Väktare har en mer gedigen utbildning. Man skulle kanske snegla lite på den.

Jag tycker att svaret på den här interpellationen är positivt.

Anf. 70 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! De här sakerna hänger delvis samman. Riksdagen fattade tidigare ett beslut som gällde bevakningsföretagen och väktarna och har skärpt regelverket. Det förs naturligtvis fortsatta diskussioner. Jag tycker att det är viktigt att säga att vi nu under våren analyserar den granskning som Justitiekanslern har gjort. Vi vill att det ska ligga till grund för ett fortsatt arbete med frågorna. Kanslern har i flera fall efterlyst ytterligare utredning. Han tar upp frågan om ordningsvaktens utbildning, koppling till polisen och anställningsförhållanden och även frågan om entrévärdarnas rättsliga ställning.

Det finns en gammal promemoria från 2003 som handlar om ordningsvakter och väktare. Där föreslås att man i förordningen ska tydliggöra att anmälningar mot ordningsvakter som påstås ha begått brott i tjänsten ska hanteras ungefär som man hanterar frågor när poliser har gjort fel. Det finns ingen enhetlig uppfattning hos remissinstanserna. Det här har varit ute på remiss. Jag ska inte säga att man fick lika många olika svar som antalet remissinstanser, men det finns ingen enhetlig upp-

fattning. Därför vidtog inte heller den förra regeringen några åtgärder med anledning av detta.

Vi kommer nu att behandla frågan om hur anmälan mot ordningsvakter ska utredas tillsammans med utredningen om brottsmisstankar mot polis och åklagare. Sammanställningen av remissynpunkter och annat får bli det underlag som vi har.

När det gäller entrévärdar är det lite mer bekymmersamt. Det finns skilda regler för dessa i dag. De arbetar också delvis olika. Det är inte helt enkelt att definiera avgränsningarna mellan de här grupperna. Det är klart att människor som är ansvariga för ordningshållningen måste ha vissa regler att rätta sig efter. Problemet med entrévärdar är att de egentligen inte har det ansvaret i rättslig och i myndighetsprövningens mening. Det finns sådana här värdar i lite olika varianter. Jag tror att det skapar ett problem. Vi har anledning att fundera mycket över detta. Det är väl ingen tvekan om att det här är ett problem. Det förs mycket diskussioner om det. Det skapar också väldigt mycket irritation, inte minst i nöjeslivet. Vi vet allihop att det är just i nöjeslivet, och inte minst bland unga människor som är ute på fredagar och lördagar, som det händer mycket. Där har vi anledning att på olika sätt verka för bättre ordning.

Jag tror också att regeringens storsatsning på fler poliser och att fler poliser ska arbeta i yttre tjänst på tider när det är befogat kan betyda att vi får bättre ordning på den typ av problem som man har uppmärksammat när det gäller ordningsvakter och entrévärdar.

Anf. 71 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Tack för svaret! Då berörs inte ordningsvakter och entrévärdar av det förslag som kommer. Vi har yrkeskvalifikationer för väktare på justitieutskottets arbetslista. Det ska komma den 10 april. Det kan hända att de har skrivit fel, inte vet jag, men så står det.

Jag kan förstå att det inte är så enkelt med entrévärdarna. Det är oftast restauranger eller nöjesställen som anställer dessa själva. Då befästs också lojaliteten till uppdragsgivaren. Kroggästen är ganska chanslös. Det är skrämmande när man läser det som Justitiekanslern skriver, och det har också förekommit en hel del i medierna, bland annat i Uppdrag granskning. Det finns en del lojalitet också från polisen där man bara lyssnar på de här entrévärdarna eller ordningsvakterna. Nu säger jag absolut inte att alla är sådana, men det finns rötägg på alla områden och i alla yrkeskategorier. Så är det.

Det är bra om jag får bekräftat att det här förslaget är på gång även om ni sitter där och samtalar. Vilka är det som ska omfattas? Är det bara väktare? Eller omfattas ordningsvakter och entrévärdar också? Vilket jag trodde.

Anf. 72 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag är ledsn om jag både lyssnar och pratar samtidigt. Det är många olika saker som är i luften hela tiden. Först vill jag gärna säga att Justitiekanslern faktiskt inte har hittat osunda lojaliteter mellan polis och ordningsvakter. Det ska ändå sägas. Det påtalar han särskilt.

Den proposition som kommer i vår handlar främst om det vi arbetar med, nämligen genomförandet av ett direktiv som handlar om yrkeskva-

lififikationer för väktare och att man måste erkänna vissa utländska examina och annat.

Frågan om ordningsvakter och väktare i den mening som tas upp i interpellationen är en större fråga som har mer bäring på den här utredningen från 2003. Där var det, om man får säga så, lite oreda i remissvaren och synpunkterna. Det kommer vi nog inte att mäka med nu. Avsikten med den propositionen är att ta hand om det här direktivet i första hand.

I det här svaret har jag försökt säga att vi, mot bakgrund av de synpunkter som Justitiekanslern har kommit med, har anledning att fundera vidare på det som interpellanten tar upp, men det kommer tyvärr inte att vara med redan nu i april. Jag tror att det finns anledning att diskutera de här frågorna ganska noga. Vi kommer att behöva utreda en del gränsdragningsfrågor och annat ganska ordentligt eftersom vi inte har ett underlag från 2003, och ingenting gjordes heller efter det för att bereda frågan bättre. Vi har dessvärre en hemläxa att göra.

Anf. 73 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Då förstår jag, och då blir min nästa fråga följande, eftersom det är angeläget att det kommer fram någonting i och med att det skapas så mycket problem: Hur ser ministern på tidsperspektivet? När kan det här tänkas vara utrett i så fall med förslag och remissomgång? Det kanske inte blir förrän nästa mandatperiod, eller kommer det att hända inom den här mandatperioden?

Anf. 74 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Nu har vi ju en väldigt flitig regering, så vi får väldigt mycket gjort, men jag vill ändå säga att man får sätta de här problemen lite i proportion till annat.

Det stora problemet som vi har när det gäller krogmiljöer och den typen av miljöer där vi använder oss av ordningsvakter är framför allt att vi har för få poliser och att den typ av resurser som man skulle behöva inte finns. Vi har precis haft ett projekt som alla länsmyndigheter har arbetat med som har gällt att fokusera på ungdomskriminalitet, inte minst i krogmiljö, där man har ökat närvaron och arbetat mer med poliser ute. Det ska bli otroligt spännande att se resultatet av det. Det här projektet blev färdigt förra torsdagen, så jag vet faktiskt inte vad man kan dra för slutsatser sedan.

Jag tror att det i stor utsträckning handlar om att vi behöver fler poliser ute i de här miljöerna. Att ersätta det arbete som riktiga poliser kan göra med ordningsvakter eller sådana här entrévärdar är ingen bra lösning. Det innebär inte att det inte är viktigt att fundera över ordningsvakternas utbildning, hur man rekryterar dem och så, men det kommer nog tyvärr att ta lite mer tid. Jag vågar inte i dag sätta någon agenda för det.

Vi tittar på frågan eftersom vi tar Justitiekanslerns rapport på stort allvar, men vi har inte satt någon tidsplan för detta än. Jag måste nog därför återkomma i den frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2007/08:338 om svenska politiska idéstiftelser

Anf. 75 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Tobias Krantz har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i syfte att reformera den offentliga partifinansieringen för att bana väg för ett system med svenska politiska idéstiftelser.

De politiska partierna har en central roll i vårt demokratiska system. De fyller en viktig uppgift för opinionsbildning och debatt i frågor som berör oss alla. Vidare är det genom partierna som medborgarnas val på valdagen kanaliseras.

Det är mot den bakgrunden som det statliga partistödet ska ses.

Stödet har utformats på ett sätt som beaktar de politiska partiernas funktion i demokratin och som respekterar deras självständighet i förhållande till staten, bland annat när det gäller valet av organisationsformer. Stödet är heller inte begränsat till partier som är representerade i riksdagen.

Jag anser att den nuvarande ordningen för det statliga partistödet i allt väsentligt fungerar väl. Utgångspunkten bör därför även fortsättningsvis vara att det är upp till de politiska partierna själva att bestämma hur stödet ska utformas och användas i det partipolitiska arbetet. Jag utgår ifrån att partierna i sitt eget utvecklingsarbete engagerar sig i den långsiktiga ideologiska debatten.

Jag är således inte beredd att ta några initiativ i den riktning som Tobias Krantz efterfrågar.

Anf. 76 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Jag ber först att få tacka justitieministern för svaret på min interpellation. Det kan synas avlägset nu, men om bara några månader kommer återigen Almedalen i Visby att fyllas av politiker, debattörer, intresseorganisationer och journalister. I stort sett alla viktiga opinionsbildare i Sverige finns på plats i den gotländska metropolen en vecka i juli varje år. Det är en rätt så bra spegling av den svenska opinionsmarknaden, och därför finns det också skäl att fundera över hur den svenska opinionsmarknaden eller det idépolitiska landskapet ser ut.

Mitt intryck, efter att i olika egenskaper – som journalist, som politiker och ibland som vanlig samhällsengagerad medborgare – ha bevakat det här arrangemanget under ett antal år, är att partiernas roll alltmer håller på att marginaliseras. Det är fortfarande intressant att bevaka vem som är ihop med vem och vilka nya uppgörelser som kan vara på gång mellan olika partier. Det här partipolitiska spelet väcker fortfarande stort intresse från exempelvis medier. Men de stora, intressanta, idépolitiska utspelen görs numera av intresseorganisationer. Tittar man på Almedalsprogrammet, exempelvis, utgör intresseorganisationer den alltmer dominerande delen av programmet.

Naturligtvis är det så att det måste vara bra för medborgarna att det finns allt fler kanaler att uttrycka sina ståndpunkter och att det inte bara är de politiska partierna utan att det också finns intresseorganisationer och annat. Men jag tror ändå att vi måste inse att partierna har en unik funktion i den politiska demokratin när det gäller att stå för en helhetssyn och för vissa värderingar som bär upp politiken. Jag tror att det är farligt

om politiken utvecklas till en intressekamp mellan olika intresseorganisationer.

Självklart har partierna ett stort eget ansvar för hur situationen ser ut. Man måste inte anställa en pressekreterare nästa gång man anställer någon i partiorganisationen. Man kan anställa en utredare eller en programförfattare. Men samtidigt tror jag att vi gör det för lätt för oss om vi bara säger att allting kan lösas inom ramen för nuvarande system, för uppenbarligen har det inte fungerat.

Jag tycker att vi måste söka inspiration och fundera på om partistödet och partifinansieringen kan vara en bidragande orsak så att vi kan rätta till detta och se till att partierna får en bättre funktion i demokratin.

Jag har valt att försöka titta lite grann på hur det ser ut i vårt södra grannland Tyskland, där det finns politiska idéstiftelser där alla partier i förbundsdagen får både offentligt stöd och möjlighet att ta emot privata donationer. Man har en bred verksamhet med forskning, utvecklingsarbete, bistånd, konferenser och så vidare.

Jag menar att det finns skäl att överväga om inte Sverige också behöver försöka stimulera en utveckling åt det hållet att vi får svenska politiska idéstiftelser. Då menar jag att det finns skäl att överväga om inte också den offentliga partifinansieringen måste förändras för att stimulera detta.

Jag pekar i min interpellation på några saker som jag tror måste till. De här stiftelserna behöver ett slags grundplåt så att de har en grundläggande självständighet. Jag tror också att det nuvarande partistödet som årligen utbetalas till partierna också måste reformeras så att det kan puttas in i de här stiftelserna.

Justitieministern säger i svaret att det statliga partistödet i dag i allt väsentligt fungerar väl, men jag undrar om det verkligen är en rimlig slutsats när vi ser att antalet medlemmar i de politiska partierna under en lång följd av år sjunkit drastiskt och allt fler statsvetare varnar för att partierna kanske inom ett antal inte har några medlemmar alls. Vi ser också att allt fler partier får svårt att fylla listor, till exempel till kommunfullmäktigeval och en del andra val, och vi ser hur intresseorganisationerna tar över debatten med alla de följder som blir för den politiska demokratin och helhetssynen i politiken.

Jag tror att partistödet konserverar ett partiväsende som är på väg åt fel håll och att vi måste inse att det nuvarande partistödssystemet är vid vägs ände. Jag undrar om justitieministern inte skulle kunna överväga en utredning och en utvärdering av det nuvarande partistödssystemet.

Anf. 77 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tror att det finns en längtan hos alla oss som arbetar partipolitiskt efter mycket vital idédebatt. Det finns en längtan efter mer ideologiska diskussioner och allt detta. Man kan naturligtvis fråga sig: Hur vitaliserar man de politiska partierna?

Men för mig är det otroligt märkligt att ta temperaturen på partiernas vitalitet genom att titta på Almedalen. Om politiska partier väljer att inte göra sina utspel på den marknaden så kan jag också ha viss förståelse för det. Det har blivit lite grann av lobbyisternas julafton. Det är i hög grad medieutspelen som styr, och där vill alla som har pengar till nya broschyrer och annat vara med.

Prot. 2007/08:62
12 februari

Svar på
interpellationer

Det vore främmande, tror jag, för mitt eget parti att ha den typ av diskussioner som man måste ha när man funderar över idéutveckling på torget i Visby eller i någon ölhall i Visby. Det är inte där vi tänker till. När vi tänker till måste vi göra det i stora och små diskussioner, i studiecirklar och alla möjliga och omöjliga aktiviteter runt om i hela Sverige. Det är ju bara en liten elit som far till Visby och diskuterar. Jag tror faktiskt inte att vi kan mäta vitaliteten där.

Min egen erfarenhet är att intresset för politik kanske aldrig varit större. Framför allt har kunskapen om samhällsutvecklingen aldrig varit större än i dag. Däremot upplever människor inte att det är roligt att vara med i partier eller springa på möten. Framför allt har de inte tid, åtminstone inte de i fertil ålder, höll jag på att säga, eftersom de har mycket annat att pyssla med då. Det är ett problem.

Jag tror inte att det vore rätt att försöka hitta på ett partistöd för att rätta i kvalitetsutveckling av partier. Jag tror att friheten för politiska rörelser att växa måste finnas, och de ska ha den styrkan. Motiven för ett politiskt partistöd är delvis annorlunda än idéutvecklingen. Idéutveckling är så mycket mer än det som ger stöd till den stabilitet som de politiska partierna i någon mening kan stå för och som är nödvändig för att det demokratiska systemet ska fungera.

Jag känner till hur det ser ut i Tyskland. Jag har haft stor glädje av att i min ungdom ha varit på utbildning där, betald av tyska idéstiftelser. Det var väldigt trevligt, och jag lärde mig mycket om bland annat öststaterna. Det var roligt. De har andra traditioner än vi, och det är klart att vi i Sverige borde fundera över hur vi får fler privata aktörer att känna att de vill lägga sina pengar på en satsning på idéutveckling. Att fundera över hur det skulle gå till vore väl en större utmaning än att fundera över hur vi ska använda det statliga partistödet.

När det gäller lösningen står jag nog rätt långt från Tobias Krantz, men inte i ambitionen att leta idéer och möjligheter för partierna att åstadkomma en idéutveckling. Sedan tror jag att det är viktigt att vi i kammaren har denna typ av debatter. Också det handlar om idéutveckling. För mig och regeringen är, som sagt, partiernas frihet oerhört värdefull, och vi kommer i varje fall inte att tillsätta några utredningar i syfte att begränsa den med stöd av regler för partistödet.

Anf. 78 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Justitieministern säger att hon inte vill använda Almedalsveckan i Visby, en vecka varje år, som temperaturmätare på den politiska idédebatten. Det må vara hänt om justitieministern vill ha någon annan temperaturmätare, men då skulle det vara intressant att veta var den motbild finns som säger att de svenska partierna i dag spelar en vital och aktiv del i den svenska ideologiska debatten. Det vore intressant att få veta det.

Välj, som sagt, gärna en annan bild. För mig, som följt den politiska debatten under många år, framstår det som en allmän trend. Det handlar inte bara om vad som händer i Visby, utan jag anser att det är en bra spegling av hur det ser ut generellt i den svenska politiska debatten. Intresseorganisationerna tar alltmer över medan de politiska partierna marginaliseras. Många av de nya, spännande idéer som dyker upp i den svenska idédebatten kommer från intresseorganisationer, tyvärr skulle

jag säga eftersom jag tycker att det är farligt om den politiska debatten urartar till att endast bli en debatt mellan olika intresseståndpunkter. Det är viktigt för den politiska demokratin att de politiska partierna har ledningen i den politiska debatten.

Justitieministern säger att det är ett elitistiskt sätt att se på frågan, att prata om vad som sker en vecka varje år i Almedalen. Bland de politiska idéstiftelser som justitieministern uppenbarligen har egna erfarenheter av från Tyskland handlar det inte om någon elitism. Tvärtom måste man se till att ha både en central idéutveckling och någonting på bredden. Jag föreställer mig ett system där man anknyter till den starka folkbildnings-tradition och studieförbundstradition vi har i Sverige. Den ska vi slå vakt om. Den är mycket bra, när verkligheten ut till olika studiecirkel och fångar det politiska engagemanget på bredden. Den ska vi bygga vidare på.

Jag tycker att justitieministern saknar bilden av hur verkligheten ser ut. Om det skulle vara så att de politiska partierna i dag är de främsta producenterna av politiska idéer, att vi inte har några problem, då är den här debatten givetvis onödig. Men är det verkligen så? Kan justitieministern säga att de politiska partierna fyller samma vitala funktion i den politiska idédebatten i dag som för 10, 20, 30, 40 år sedan? Jag har svårt att se det.

Sedan säger justitieministern att vi inte ska prata om partistödet och partifinansieringen, för det finns mycket annat som spelar roll. Jag håller helt med om det. Precis som jag skriver i min interpellation, och som jag också sade i mitt första inlägg, har partierna ett stort eget ansvar. Man måste inte anställa en ny pressekreterare nästa gång, utan man kan i stället anställa en programförfattare eller en duktig skribent eller vad det kan vara för att få i gång idéproduktionen och sätta mer fokus på den.

Samtidigt måste vi som trots allt bär upp och försvarar ett offentligt partistöd fundera på vilka effekter det partistödet får. Uppenbarligen har partistödet under ett antal decennier haft i stort sett samma form men med lite olika varianter; det har skett nyansförskjutningar under tiden. Frågan är om det verkligen inte finns någon koppling mellan hur partistödet är utformat och hur partierna fungerar i det demokratiska rummet, i den politiska debatten.

Jag menar att det är svårt att komma fram till något annat än att det naturligtvis spelar roll. Och om vi vill främja politiska partier som väcker intresse och engagemang och producerar politiska idéer måste vårt partistöd vara utformat på ett sådant sätt att det gynnar den typen av verksamhet. Därför tycker jag att det är lite förhastat av justitieministern att redan nu säga att vi inte ska utvärdera partistödssystemet eller tillsätta någon utredning – eller ens våga fundera över om dagens partistödssystem är det optimala. Det vore mycket förhastat att göra så, och jag hoppas att justitieministern kan hålla åtminstone en liten springa på glänt för att öppna för en utvärdering och förnyelse av systemet.

Anf. 79 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Herregud, höll jag på att säga, för jag har ägnat hela mitt vuxna liv åt att fundera över hur fler människor ska engagera sig politiskt och hur man ska använda olika verktyg för att få det hela att bli ännu bättre.

Tobias Krantz frågar om justitieministern tror att de politiska partierna fyller samma funktion i dag som för 30 år sedan. Nej, det gör de inte. Sverige ser annorlunda ut. Jag tror inte heller att de politiska partierna nödvändigtvis måste vara de som står för huvuddelen av idéutvecklingen i samhället. Jag tror att mångfalden är mycket betydelsefull när det gäller idéutveckling. Däremot är det centralt att politiska partier stimuleras, tar till sig och diskuterar idéer. Där har vi i Sverige, som framhållits, en rik skatt att ösa ur eftersom vi har en stark föreningstradition. Den är emellertid under press då den utsätts för konkurrens i dag.

Man kan se att både folkbildning och föreningsverksamhet hittar nya former, ibland lustiga former måste jag säga, för det finns många nätverk och konstiga kontakter. Det finns dock i Sverige en vilja att gå samman och göra saker, vilket är mycket positivt.

Jag fick också frågan hur man ska göra i stället om man inte vill använda partistödet. Tobias Krantz har själv varit ett bra exempel eftersom han skrivit en uppsats i en antologi som getts ut av Studieförbundet Vuxenskolan i just detta ämne. Det är ett sätt. Ur ett folkbildningsperspektiv var sänkningen av bokmomsen bra. Folk läser böcker, och det faktum att Tobias Krantz och andra skriver är oerhört centralt. Också Internet, som vi ofta skäller på, är fantastiskt, för där debatteras och diskuteras olika samhällsfrågor hela tiden.

Snarare än att bilda stiftelser i politiska partiers regi tror jag att vi politiker och politiska partiföreträdare måste bli ännu duktigare på att vara med i och ta del av den typ av debatter som förekommer. Här finns idéer som vi kan ta till oss och använda i det politiska förnyelsearbetet.

Kan ministern aldrig tänka sig en översyn av partistödet, frågade Tobias Krantz. Man ska ju aldrig säga aldrig. Frågan om partistöd är mycket svår på många sätt. Det som framför allt brukar utmärka översynen av partistödet i det här landet är att man ska se till att ingen människa frivilligt behöver bidra till politiska partier utan det ska ske via skattsedeln. Inte heller det är en lyckad lösning.

Partisekreterarna för de olika partierna har brottats med dessa frågor de senaste 30–40 åren, och vi får nog inse att det är balans av den högre sorten som måste idkas för att alla ska vara överens. Jag tror inte att en förnyelse av idépolitiken går via reglerna för partistöd. Partistödet har många viktiga funktioner, men det är en många gånger besvärlig fråga. Det finns många frågetecken kring det.

Jag tycker som sagt inte att vi ska vara bekymrade över att partierna inte syns mer i Almedalen. I stället ska vi vara glada över att många andra deltar i debatterna mitt under semestern så att många kan njuta av viktiga samhällsfrågor.

Anf. 80 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Jag tackar för det. Det är många som får reklam här, både Almedalen och olika bokförfattare. I åtminstone ett av fallen ber jag att få tacka för reklamen.

Jag är övertygad om att vi är överens på rätt många punkter. Det är bra med mångfald. Det finns de som i den politiska debatten ser det faktum att det dyker upp olika nya aktörer i den idépolitiska debatten som ett problem, som ser lobbying och dylikt som ett stort demokratiskt problem. Jag gör inte det. Jag tycker att det är bra att det finns flera aktörer

som syns i den politiska debatten och som medborgarna ytterst har möjlighet att kanalisera sina åsikter via.

Självklart är det så att partierna inte ser likadana ut och inte bör se likadana ut som de gjorde för 10, 20 eller 30 år sedan. Det är självklart så att partierna måste förändras i takt med tiden. Men det finns tre funktioner som ingen har kunnat säga att någon annan än partierna ska uppfylla. Detta stöds av statsvetenskaplig forskning.

Den första är att se till att vi kan välja de politiska makthavare vi ska ha. Den andra är att se till att förankra saker och ting bland medborgarna, att det finns en dialog mellan de politiska makthavarna och dem som väljer dem. Den tredje är att skapa idéer som samhällsdebatten handlar om, gärna med helhetsperspektiv som ställs mot varandra, så att det inte blir någon intressekamp.

Jag har inte hört någon säga att någon annan ska ta över dessa tre funktioner. Jag hör inte heller justitieministern säga det. Partierna har en unik roll för alla dessa tre funktioner. Därför känner jag oro över att partierna tappar i den idépolitiska debatten, inte för att det inte skulle vara bra att också andra aktörer hörs och syns, utan därför att många viktiga idépolitiska utspel i dag inte kommer från de politiska partierna, oavsett om det sker i Almedalen eller på andra håll.

Därför vädjar jag till justitieministern att fundera över om det inte verkligen är så att vi måste använda alla instrument vi har. Där ingår partistödet som ett av flera för att se till att stimulera partierna till en bättre idéutveckling.

Anf. 81 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Partierna har flera uppgifter, men jag tror att det ändå är viktigt att idéutvecklingen inte bara är en fråga för partierna, utan att det kommer från lite olika håll, även om jag tror att helhetssynen är någonting som man i det politiska idéarbetet försöker ta till sig. Man försöker ta in olika perspektiv från intressegrupper och andra. Det är väl någonting som alla partier ägnar sig åt.

Egentligen bekymrar det mig lite grann att Tobias Krantz tycks ha en väldigt negativ bild av vad partierna åstadkommer. Det vore förmätet att bjuda in honom till en moderat stämma eller till ungdomsförbundet, men jag har inte upplevelsen att partiet sitter och sover.

Jag tycker också att man i andra politiska konstellationer – jag har arbetat rätt mycket i alliansgrupperna – kan se en otrolig vitalitet när det gäller att fundera på både kort och lång sikt. Jag är övertygad om att oppositionen också har ett viktigt arbete.

Men jag står fast vid att idéutveckling handlar mycket om frihet och att det måste finnas en vilja att låta detta vara lite orört. Jag tror att det vore farligt att med partistödet som utgångspunkt försöka åstadkomma en injektion i det politiska systemet. Det syftar till att ge viss stabilitet. Dessutom har vi resurser som går till ungdomsverksamhet och annat, men som sagt: Frågan om idéutveckling och den typ av stiftelser som finns i Tyskland och som det finns några av i Sverige också, som har tillkommit på andra sätt, tror jag måste lösas vid sidan av partistödet.

Jag tycker att det görs en hel del som är bra. Men vad jag kan lova Tobias Krantz är att jag kommer att fortsätta att fundera över de här frå-

gorna. Ambitionen att vi ska bli ännu duktigare på idédebatt och utveckla tankar som bär över tid tror jag att vi har helt gemensam.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2007/08:359 om polisens resurser i Värmland

Anf. 82 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Berit Högman har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att göra polisen mer synlig samtidigt som kvalitetskraven ska öka i utredningsarbetet. Berit Högman skriver också att polisens resurser skärs ned. Men det stämmer inte. Under två år tillförs polisen en anslagsökning på närmare 1,3 miljarder kronor. Det är den största enskilda satsningen någonsin på polisen.

Regeringen ställer stora krav på polisen när det gäller kvalitet i både det brottsförebyggande och det utredande arbetet. Den målsättningen går hand i hand med kravet på en mer synlig polis som arbetar där människor vistas. Ökad polisiär närvaro stärker polisens möjligheter att både förebygga och utreda brott samtidigt som den ökar människors trygghet.

Rikspolisstyrelsen har satt upp ett mål att 50 procent av polisarbetet ska äga rum i yttre tjänst. Parallellt med detta arbetar Rikspolisstyrelsen för att höja kvalitet och effektivitet i de brottsförebyggande insatserna. Här kan nämnas polisens underrättelsemodell som ett exempel. Genom denna arbetsmetodik ska polisens aktiviteter mot brott, ordningsstörningar och otrygghet ges rätt utformning och sättas in vid rätt tidpunkt med rätt resurs. Arbetet ska inte vara händelsestyrt, utan i stället baseras på kunskap om var och när brott begås.

På samma sätt arbetar polisen med ett nationellt utredningskoncept för att nå högre effektivitet och enhetlighet i utredningsverksamheten. Målsättningen är att brott ska utredas i så nära anslutning till händelsen som möjligt. Polisen ska fokusera på de förstahandsåtgärder som kan vidtas direkt på brottsplatsen och som ofta är viktiga för att nå framgång i den fortsatta utredningen.

Anf. 83 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Egentligen kunde statsrådet stå kvar, för jag är inte känd för att vara någon långpratare.

Det är alldeles uppenbart att polisen i Värmland får minskade resurser under innevarande år. Rikspolisstyrelsen har meddelat att det blir mindre pengar, motsvarande sju polistjänster.

Vad jag och värmlänningarna kan konstatera är att detta är ännu ett exempel på det Moderaterna nu börjar bli riktigt duktiga på, nämligen att lova en sak och göra en annan. På något annat sätt går det inte att tolka detta budskap. Finns det något parti som har gjort sig känt för att lova resurser till polisen är det Moderaterna. Nu får vi i stället se motsatsen, nämligen en neddragning av resurserna.

Svaret från statsrådet innehåller en osanning till, nämligen att satsningen på 1,3 miljarder skulle vara den största i historien. Men den står

inte på något sätt i paritet med den satsning som vi gjorde under förra mandatperioden och som Moderaterna hela tiden lovade att man skulle överträffa. Vi kan konstatera att det inte blir så för Värmlands del.

Varför har jag skrivit interpellationen? Värmland är ett län som i förhållande till att vi har en så liten befolkning har stora bekymmer med de kriminella mc-gängen. Vi har i förhållande till att vi är ett så pass litet län ohyggligt många gränsövergångar till ett annat land. När nu tullen aviserar att de måste dra ned på sina resurser är det klart att vi blir väldigt fundersamma om hur vi ska kunna upprätthålla detta. Att ha många öppna gränsövergångar är naturligtvis många gånger av godo, men inte alltid.

Nu får alltså Värmlandspolisen besked om att man får ungefär 40 miljoner mindre i anslag. Hyreskostnaderna för alla polisens lokaler är exempelvis på 21 miljoner. Det är klart att ett ohyggligt effektivt sätt att få ut poliser på gator och torg är att se till att de inte har någonstans att vara över huvud taget. Då blir det 100 procents närvaro på gator och torg. Nu har polisen i Värmland lyckats uppnå att 46 procent är ute, och det tycker vi är bra, för det har skett på önskat sätt.

Men det är klart att det blir väldigt knepigt att klara av reduceringen utan att ta hänsyn till vilket uppdrag det är polisen i Värmland ska genomföra. Min fråga blir: Kommer uppdraget till polisen i Värmland att justeras utifrån neddragningen av medel för innevarande år?

Anf. 84 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag vet egentligen inte vilka siffror som Berit Högman arbetar med. Vi anslår ju pengar till Rikspolisstyrelsen som fördelar medel till myndigheterna. Värmland hade vid utgången av 2007 ett anslags-sparande, det vill säga ett överskott på 15 miljoner kronor, och man får behålla en del av det. I år fick man ett anslag på 331 miljoner kronor och får enligt polisens planeringsförutsättningar nästa år 343 miljoner kronor. Berit Högmans siffror stämmer inte riktigt.

Den enda neddragning i anslaget som jag har hittat för Värmlandsmyndigheten är att resurser har flyttats när det gäller en kommunikationscentral. Verksamheten har flyttat från Värmland till annat ställe och då har resurser fått följa med. Men det ska inte göra att verksamheten blir sämre. När jag var i Karlstad senast och gick runt var det dessutom en polis som var bekymrad över att han inte längre kände igen all personal, för man hade, som han sade, fått så väldigt många nya som kommit dit. Vi ökar på.

Det som har varit Värmlandsmyndighetens bekymmer under ganska lång tid har varit att man inte har gjort av med de pengar man har fått därför att man har haft svårighet att rekrytera. I början av 2000-talet däremot hade man en väldigt kraftig obalans, och Rikspolisstyrelsen hade under förra regeringen delvis uppfattningen att det berodde på att Värmland inte hade vidtagit åtgärder som andra myndigheter hade vidtagit. Jag vet inte så mycket om den delen. I vilket fall som helst har Värmland från 2003 haft stora överskott i sin budget. Det har varierat mellan som högst 35 och som lägst 15 miljoner kronor. Bilden av neddragningar i Värmland stämmer liksom inte med siffrorna i tabellerna.

*Svar på
interpellationer*

Sedan är det så, och det gäller även Värmland, att vi nu har en hög ambition att med hjälp av de poliser som tillkommer få fler att arbeta i yttre tjänst. Jag har också kunnat konstatera, bland annat uppe i Torsby, att man i Värmland arbetar mycket för att få en effektivare verksamhet där man planerar mer av sitt arbete och på det sättet får ut bättre resultat. Det där är viktigt eftersom Värmland, precis som Berit Högman säger, har bekymmer med organiserad brottslighet och gränsöverskridande brottslighet. Just i gränstrakterna är det alldeles nödvändigt med ett väl planerat arbete. Man har också i Torsby, med en del centrala resurser, faktiskt gjort en del riktigt bra insatser tack vare att man arbetar effektivt.

Det ska sägas att man har hög svansföring på många håll i Värmland, men siffrorna stämmer inte med dem som jag får redovisade och som Rikspolisstyrelsen kan redovisa för de här åren. Vi har ett tillskott också när det gäller Värmland. Om det sedan inom myndigheten i Värmland finns förändringar som på ort och ställe kan upplevas som försämringar har de inget att göra med budgeten totalt sett i vart fall.

Anf. 85 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Polismyndighetens ordförande i Värmland beskriver att för 2008, alltså för innevarande år, aviserar Rikspolisstyrelsen indragning av medel motsvarande sju poliser. Man kan tycka att det är lite, och det är alldeles riktigt som statsrådet säger att vi med högre finansieringsgrad än tidigare ska vara med och finansiera en anmälningssentral i Västmanland. Då kan man också fråga sig hur det rimmar med ambitionen att brott ska redas upp på ort och ställe. Det är trots allt rätt så långt till Västmanland om man befinner sig i västra Värmland.

Den här omfördelningen är naturligtvis ett beslut av Rikspolisstyrelsen, men vi utgår från att den också är förankrad hos justitieministern själv. Resursökningen till polisen är en bluff i jämförelse med vad Moderaterna och alliansen lovade före valet.

Moderaterna har inte heller stått upp för att ge polisen brottsbekämpningsverktyg. Man har exempelvis sagt nej till polisens trafikdata mellan mobiltelefoner. Inte heller vill man ge polisen en samlad resurs för att bekämpa den grova, organiserade brottsligheten, trots att förre rikspolischefen uttryckte klara önskemål om detta för att bland annat kunna bekämpa mc-brottsligheten, och den tror vi, som jag sade, tyvärr är växande i Värmland.

Statsrådet vill använda Försäkringskassan till att jaga kriminella, men det räcker inte. Vi behöver också poliser med specialistkompetens. Det är synd att inte mer resurser kan läggas på det. I vårt parti föreslår vi 110 miljoner mer till polisen i den satsningen. Vi är säkra på att den också skulle gynna polisen i Värmland.

Utifrån det besked som Rikspolisstyrelsen nu har gett Värmlandspolisen om neddragningen kan man räkna fram ett befarat underskott för 2009 på 19 miljoner och för 2010 på 16 miljoner. För att vi ska få behålla alla poliser ser vi ingen annan råd än att det verkligen måste bli poliser i yttre tjänst, utan såväl lokaler som nya fordon. Är det den framtid som vi kan förvänta oss att polisen får i Värmland?

Anf. 86 ANDERS HANSSON (m):

Herr talman! Jag vill egentligen bara gå upp i talarstolen därför att jag tycker att Berit Högman angriper regeringen för att inte ha gjort någonting för att bekämpa den organiserade brottsligheten. Med tanke på att jag precis som Berit Högman kommer från ett gränsområde, nere i Skåne, där vi också har stora problem med mc-gängen kan jag tvärtom säga att det sker mycket mer nu än det någonsin har gjort.

Hon säger dessutom att polisen inte får resurser till verktyg för att kunna utreda just den organiserade brottsligheten. Det tycker jag över huvud taget inte stämmer. Vi har till exempel precis röstat igenom buggningsförslaget. Det har vi antagit här i riksdagen. Det ger polisen en väldigt stor möjlighet att komma åt den organiserade brottsligheten. Dessutom kommer inom en snar framtid ett utvidgat förverkande som kommer att vara till väldigt stor nytta.

Dessutom tycker jag att justitieministern har visat på en väldig handlingskraft i den nationella mobilisering som hon gjorde i höstas mot just den organiserade brottsligheten och därefter uppföljningen redan i januari med inrättandet av en expertgrupp som ska redovisa sina förslag till åtgärder den 30 april i år. Det ska vara konkreta förslag på vad man ska göra för att nå detta.

Jag fick faktiskt lov att gå upp i talarstolen därför att jag tycker att det görs väldigt mycket nu som jag till väldigt stor del saknade förut. Jag tycker att det känns väldigt konstigt när man klagat på att det inte görs någonting från regeringens håll.

Sedan kan jag tycka att det är underligt när man säger att vår satsning på 1,3 miljarder på polisen är en liten satsning som inte ger någonting. Det verkar också väldigt konstigt. 1,3 miljarder är en ofantlig summa. Det är jag mycket förvånad över. Jag förstår inte hur man kan försöka förklara bort att polisen har fått större resurser. Men det kanske Berit Högman kan förklara för mig.

Anf. 87 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Siffror i debatter är alltid intressant. Berit Högman pratar om besparingar på 40 miljoner kronor och säger att det handlar om minus sju poliser. Den matematiken stämmer över huvud taget inte och hänger inte ihop.

De där siffrorna stämmer inte heller med den redovisning jag har av budgeten för polisen generellt och inte heller för budgeten när det gäller Värmland. De siffror som jag har när det gäller budget 2007 handlar om 331 miljoner kronor. Jag sade tydligen fel i mitt förra inlägg. Innevarande år är det en ökning som landar på 343 miljoner kronor, och det är en ökning.

Det vi kan se är det som diskuteras när det gäller polisens kontaktcenter. Där kommer en del resurser att följa med dit verksamheten koncentreras. Det är ju en förändring som har till syfte att öka tillgängligheten. Man ska komma fram snabbare när man ringer till polisen och snabbare få den hjälp man behöver. Det är ju väldigt bra.

Sammanfattningsvis är det som jag säger: Vi har satsat mer än vad som har gjorts tidigare för att öka polisens anslag. Jag kan inte ens i min vildaste fantasi tänka mig att Rikspolisstyrelsen av ren elakhet har gett sig på särskilt Värmland, utan jag har en känsla av att även Värmland får

del av satsningarna. Det är otroligt viktigt därför att Värmland har en betydelsefull verksamhet som vi måste utveckla. Även i Värmland arbetar man med en modernisering, och det tycker jag är bra.

Samtidigt finns det anledning att påpeka i debatten att förra året var Socialdemokraterna det parti här i kammaren som satsade allra minst på polisen. Skillnaden mellan alliansen och Socialdemokraterna var större än vad Vänsterpartiet och Miljöpartiet tillsammans kunde komma på att dra ned på. Nu insåg man snabbt att det inte var så klokt, och i år har Socialdemokraterna lagt på och insett att det behövs resurser till polisen.

Vi har hela tiden stått fast vid att vi ska satsa mer resurser till polisen, och dessa resurser måste komma inte minst de bygder som har haft dåligt med resurser till del. Värmland har inte haft det så över tid eftersom man har genomfört ett anslagssparande, men även där finns fläckar på kartan. Människor känner att det är svårt att få tag på en polis, att det sker otillräckliga satsningar och att de vill se polisen oftare. Det arbetet kommer vi att fortsätta att försöka hantera.

Anf. 88 BERIT HÖGMAN (s):

Herr talman! Jag försökte inleda debatten med en jämförelse av vad Moderaterna sade före valet och vad alliansen gick till val på. De siffrorna stämmer över huvud taget inte. Dessa inte genomförda vallöften är ett svek mot såväl poliser som väljare. Det är inte på något sätt unikt för vare sig moderater eller alliansregeringen eftersom det börjar bli rätt gott om vallöften som inte genomförs.

Jag kommer att ta med mig statsrådets besked om att det är helt fel att Värmland får reduceringar i budgeten. Polisen i Värmland kommer i stället att ha gott om pengar. Vi utgår från att statsrådet har rätt – inte Rikspolisstyrelsen, som aviserar neddragning av medel i Värmland motsvarande sju poliser.

Anf. 89 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! I valrörelsen var jag bland annat i Sysslebäck, och jag har också varit i Värmland som statsråd. Jag för precis samma politik efter valet som före valet. Det går alltid att diskutera kronor och ören. Moderaterna gjorde då beräkningar som nu senare blir annorlunda därför att vi måste ta hänsyn till socialdemokratiska budgetar. Det där kan man tricksa med hur mycket man vill.

Faktum kvarstår att ingen justitieminister har gjort en så enskilt stor satsning som regeringen nu gör. Det är inte så att minus sju poliser i Värmland betyder 40 miljoner kronor. Det är orimligt. Så bra löner har inte polisen – än i varje fall. Det finns väl anledning att fundera över var siffrorna kommer ifrån.

De prognoser som Rikspolisstyrelsen lägger fram ser inte alltid likadana ut som de polisbudgetar vi diskuterar. Det som är viktigt att ha klart för sig är att vid utgången av 2007 hade Värmlandsmyndigheten 15 miljoner kronor som man inte hade gjort av med. Jag hoppas att man gör av med de resurser man har i år och att man också får nödvändiga tillskott. Om det sedan i tabellerna försvinner någon krona därför att man flyttar dem som svarar i telefon från Värmland till något annat ställe därför att man tror att det kommer att bli bättre ur medborgarnas synpunkt går det faktiskt att försvara.

Jag ska med stort intresse fortsätta att följa utvecklingen i Värmlandsmyndigheten. Vi behöver bra poliser i hela Sverige, inte minst i gränstrakterna och i glesbygd.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2007/08:62
12 februari

*Svar på
interpellationer*

15 § Svar på interpellation 2007/08:354 om moratorium för sukralos

Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Gunvor G Ericson har frågat mig vilka åtgärder som vidtagits sedan förra vintern för att miljöeffekter ska bedömas vid godkännande av livsmedelstillsatser samt om jag är beredd att driva frågan om ett moratorium för sukralos tills vi vet dess långsiktiga miljö- och hälsokonsekvenser. En fråga har också ställts om jag är beredd att verka för att tydligare riktlinjer ges till Livsmedelsverket om miljöprövning av livsmedelstillsatser så att målområdet Goda matvanor och säkra livsmedel uppnås.

De frågor som tas upp i interpellationen har jag som också framhålls av interpellanten delvis tidigare haft tillfälle att besvara. Ett förslag till ny EU-lagstiftning om livsmedelstillsatser behandlas för närvarande av Europaparlamentet och ministerrådet. Lagförslaget kommer som det ser ut nu att kunna antas under 2008. Förslaget omfattar alla godkända sötningemedel, däribland sukralos. Enligt regelverket ska vid godkännande av nya livsmedelstillsatser, utöver säkerhetsbedömningen, i förekommande fall hänsyn också tas till eventuella effekter på miljön. Behovet av att på detta vis kunna beakta eventuella miljöeffekter kopplade till livsmedelstillsatser var något som regeringen starkt lyfte fram i förhandlingarna om det nya lagförslaget och till slut fick gehör för. Vidare ska de ca 300 tillsatser som för närvarande är godkända att användas inom EU genomgå en ny prövning. I denna prövning ska även eventuella miljöeffekter beaktas. Slutligen möjliggör det nya regelverket snabbare omprövningar av redan godkända livsmedelstillsatser och villkoren för dem om det dyker upp nya vetenskapliga eller tekniska uppgifter med mera som kan påverka bedömningen av en livsmedelstillsats säkerhet och miljöpåverkan. Ambitionen är att så fort som möjligt följa upp nya omständigheter och fatta beslut om nödvändiga åtgärder.

Upplysningsvis kan nämnas att förslaget om att även beakta skyddet för miljön vid EU-godkännande av livsmedelstillsatser i viss mån tillmötesgår ett av de förslag till delmål som Kemikalieinspektionen formulerat i sitt underlag till den andra fördjupade utvärderingen av miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Naturvårdsverkets nyligen publicerade undersökning om sukralos i vattenmiljön visar en omfattande spridning av sukralos i naturen. Data för att kunna dra några långtgående slutsatser om eventuella ekotoxikologiska effekter saknas ännu. Naturvårdsverket avser därför att i ett nästa steg undersöka musslor och fiskar utanför reningsverken för att undersöka om eller i vilken grad djuren tar upp sukralos.

Jag ser det som mycket positivt att den nya tydligare EU-lagstiftningen förhoppningsvis snart är på plats och att den legala ramen för agerande på EU-nivå därigenom stramas upp på det sätt som regeringen

verkat för i förhandlingarna. Det finns dock vissa kvarstående frågetecken om hur eventuella miljöeffekter kopplade till livsmedelstillsatser ska hanteras rent praktiskt inom EU-systemet. Fortsatta diskussioner i EU-kretsen är därför nödvändiga om hur intentionerna i den nya lagstiftningen bäst följs upp.

Jag anser vidare att det är angeläget att Naturvårdsverket fortsätter att studera sukralos, dess spridning i miljön och eventuella miljökonsekvenser. Det finns enligt min uppfattning i dagsläget inte tillräcklig kunskap om de långsiktiga miljökonsekvenserna för att vidta några ensidiga åtgärder från Sveriges sida. Jag kommer att följa utvecklingen på området noga och redan nu på lämpligt sätt informera kommissionen och de andra medlemsstaterna om resultatet av den nya studie Naturvårdsverket har gjort avseende sukralos och de ytterligare studier som planeras att utföras inom en snar framtid.

Som svar på Gunvor G Ericsons tredje fråga om behovet av att ge riktlinjer för det fortsatta arbetet för att uppnå målet Goda matvanor och säkra livsmedel anser jag i detta sammanhang att sådana riktlinjer inte är nödvändiga. Livsmedelsverket får i och med den nya EU-lagstiftningen ett tydligare ansvar för att tillsammans med andra berörda myndigheter identifiera och utreda potentiella miljöskadliga tillsatser i livsmedel.

Då Gunvor G Ericson, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet förklarade förste vice talmannen överläggningen avslutad.

16 § Svar på interpellation 2007/08:328 om skolväsendet i Gällivare

Anf. 91 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Mats Gerdau har frågat mig vilken slutsats jag drar av Skolverkets rapport om skolväsendet i Gällivare och om jag avser att ta fram en möjlighet att snabbt ingripa mot kommuner som missköter sina skolor.

Som statsråd är jag förhindrad att kommentera enskilda ärenden, och jag kan därför inte närmare gå in på det fall i Gällivare kommun som interpellanten tar upp. Jag ska däremot kommentera de principiella aspekterna på frågan om sanktioner mot skolhuvudmän som missköter sina skolor.

Alla barn har rätt att gå i en bra skola – en skola där han eller hon trivs, kan utvecklas och har möjlighet att nå kunskapsmålen. Huvudmännen är i sin tur skyldiga att se till att alla skolor håller hög kvalitet. Om huvudmännen brister i detta ansvar måste staten snabbt kunna vidta åtgärder.

Förra hösten presenterade jag en överenskommelse mellan allianspartierna om regeringens fortsatta arbete med skolinspektion och sanktioner mot huvudmän som inte följer regelverket eller som brister kvalitetsmässigt.

För det första avser regeringen att lämna ett förslag till riksdagen som innebär att tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att meddela vitesförelägganden till såväl kommunala som fristående huvudmän. Därmed blir

det möjligt att snabbt tillgripa sanktioner mot skolor som inte uppfyller lagstiftningens krav.

För det andra avser regeringen att inom ramen för Skollagsberedningen se över möjligheten för tillsynsmyndigheten att i synnerligen allvarliga fall stänga skolor. För en fristående skola kan tillståndet dras in och för en kommunal skola ska andra skarpa åtgärder som motsvarar detta införas. Ett sådant beslut måste naturligtvis snabbt kunna överprövas av domstol och även kunna bli föremål för inhibition.

Anf. 92 MATS GERDAU (m):

Herr talman! Jag vill tacka utbildningsministern för svaret. Det är bra att regeringen är så tydlig i att man ska vidta åtgärder mot kommuner som inte sköter sin skola. Både skadestånd och en möjlighet att i undantagsfall kunna stänga skolor behövs – tyvärr, kan man lägga till.

Bakgrunden till min interpellation är att Skolverket i höstas inspekterade skolorna i Gällivare kommun. Den 16 januari i år presenterade verket sina bedömningar av kvaliteten, och det var ingen rolig läsning. Kritiken är ganska omfattande. Det är faktiskt den mest svidande kritik från en myndighet som jag någonsin har läst.

Om inspektionen hade gällt en friskola är i alla fall min bedömning att tillståndet skulle ha dragits in med en gång. Så omfattande är kritiken. Men mot kommunala skolor finns det som sagt inga sanktionsmöjligheter.

Jag vill läsa upp några citat ur inspektionsrapporten. ”Allvarliga brister i styrningen och ledningen”, ”oacceptabelt låga resultat”, ”viktig kompetens saknas” och ”elevernas undervisningstid har gått förlorad”. Kvalitetsarbetet fungerar inte. Det är täta byten på chefsstolarna.

Inspektionen avslöjar ett skolväsende med omfattande problem som beror på undermålig ledning. Det har enligt inspektörerna resulterat i en uppgiven stämning bland både lärare och elever. Eleverna får inte det stöd som de har rätt till. Fungerande scheman saknas sedan flera år, och kurser kan inte starta i rätt tid. I klartext är detta en totalsågning av hur de styrande socialdemokraterna sköter skolan i Gällivare. Lärarna räddar verkligen vad som räddas kan, men ledningen är uppenbarligen helt undermålig.

Jag hade hoppats att någon socialdemokrat skulle vara här och vara med och diskutera hur det ser ut i svensk skola år 2007 och 2008, men tyvärr är det inte så. Alla 130 verkar ha viktigare saker för sig än att diskutera kvaliteten i skolan.

Den fråga man ändå måste ställa sig är hur det kan ha gått så illa. Hur kan man ha tillåtit det att gå så illa så länge, och vem bär ansvaret?

Gällivare är tyvärr inte det enda fallet. I kväll startar en ny serie i Sveriges Television som heter Klass 9A. Det handlar om klass 9 i Johannesskolan i Malmö, som ska följas i ett antal avsnitt under hela våren. Det är, som man säger, en av Sveriges sämsta skolor, där man byter ut alla lärare och sätter in några av de bästa lärarna i Sverige. Där var det så illa att bara 31 procent av eleverna förra året var godkända när de slutade nian, efter nio års skolgång. Hur kan det gå så illa så länge utan att man gör något?

Utbildningsministern är uppenbarligen beredd att vidta åtgärder. Jag hoppas att det kommer att ske snabbt. Min fråga är: När blir det aktuellt med en ändring av lagen så att kommuner som Gällivare och kanske Malmö inte kommer undan längre? Kan vi se starkare möjligheter att ingripa redan i år eller nästa år? Och vilka är de andra skarpa åtgärder som ministern talar om i svaret? Kan du möjligen lätta på förlåten och tala om vad det är för andra skarpa åtgärder det handlar om?

Anf. 93 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Till att börja med kommer Statens skolinspektion, en ny tillsynsmyndighet, att inrättas redan i år. Den observante kunde se att vi sökte generaldirektör genom utannonsering i helgen. Till hösten räknar jag med att inspektionen kommer i gång. Jag räknar också med att under året lägga fram förslag till ny skollag. Det är den lagen som kommer att innehålla både nya skarpa inspektionsregler och nya skarpa sanktionsregler. Jag räknar med att riksdagen behandlar detta under 2009 efter remissbehandling, och att den nya skollagen då kan träda i kraft antingen den 1 januari eller den 1 juli 2010. Då finns också det juridiska fundamentet för att ingripa hårdare. Jag skulle gärna önska att det gick ännu fortare, men nu är det denna procedur vi har i Sverige. Socialdemokraterna sölade med skollagen under 1990-talet, och det blev aldrig något av. Nu ska vi genomföra det under denna mandatperiod.

När det gäller skarpa åtgärder mot kommunala skolor som motsvarar att man drar in tillståndet för en fristående skola ska sägas att det just nu jobbas med vad detta skulle innebära. Det är något mer komplicerat. En kommunal skola har i regel ett geografiskt upptagningsområde, och om den bara läggs ned kan det bli väldigt besvärligt. Man måste i lagstiftningen hitta någon annan typ av åtgärd som motsvarar att man drar in tillståndet för en fristående skola. Vi får se var det hela landar.

Jag delar uppfattningen att den här typen av åtgärder egentligen inte ska behöva vidtas. En kommun – Mats Gerdau fokuserar på en viss kommun, och den kommunen förtjänar det säkert, men det finns nog fler som gör det – ska inte låta det gå så långt. Innebörden av den kommunaliserade skolan är ju att kommunerna har ansvaret. Fram till 1990 hade de ansvaret för skolmaten, byggnaderna och skolskjutsarna, men efter 1990 har kommunerna ansvaret för kvaliteten och resultatet i undervisningen. Man kan ha olika uppfattningar när det gäller om detta är en bra ansvarsfördelning eller inte, men nu är det så här. Om det ska finnas fortsatt stöd i Sverige för att skolan ska vara kommunal måste kommunerna visa att de kan ta ansvaret.

Det är ett stort krav vi ställer på kommunerna. Det går inte att hantera skolan som om det handlade bara om byggnader och skolskjutsar, utan kommunerna har ansvaret för kvalitet och resultat i skolan, och det ansvaret måste man ta.

Från regeringens och statens sida vidtar vi nu ett antal åtgärder – inte bara inspektioner, kontroller och sanktioner utan också ett antal andra åtgärder – för att hjälpa kommunerna på traven. Vi investerar en mycket stor summa pengar i kvalitetsutveckling och fortbildning av lärarkåren i Läraryftet.

Vi inför nya nationella uppföljningssystem med nationella prov, tidigare betyg, skriftliga omdömen och så vidare. Vi inför en ny speciallärarutbildning, och på lite sikt får vi en ny lärarutbildning.

Staten har, menar jag, en mycket omfattande reformagenda för att faktiskt underlätta för kommunerna att ta det här ansvaret. Men till sist krävs det faktiskt att kommunerna ytterst tar det ansvar som åläggs dem i vår lagstiftning.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 94 MATS GERDAU (m):

Herr talman! Jag tackar för de svaren. Det är bra att det kommer förslag redan i år om en ny skollag som kan träda i kraft 2010. Jag hade möjligen, precis som utbildningsministern, önskat att det skulle kunna ske ännu lite snabbare. Det är ju rätt allvarligt att det som nu har skett kan ske.

Jag håller naturligtvis med om att Gällivare bara är ett av de exempel som finns. Det finns många fler exempel på platser där det inte fungerar väl. Man måste också lägga till att det finns kommuner där det fungerar ganska väl eller till och med riktigt väl. Man ska inte dra alla kommuner över en kam, absolut inte. Men mot kommuner och mot skolor där det inte fungerar måste det finnas sanktionsmöjligheter.

Sedan var det detta med skarpa åtgärder, en annan typ av åtgärder än att stänga skolor. Man kan fundera över vad det innebär. Ska staten kunna göra som Finansinspektionen? Man föreslår att man avsätter vd:n och byter styrelse. Är det åtgärder som man signalerar eller kan tänka sig mot kommunala skolor?

Det är på något sätt lite märkligt i Sverige. Här har vi starkare sanktionsmedel mot banker och kreditinstitut som missköter sig än mot skolor som missköter sig. Vi värderar pengar mer än barn, kan man uttrycka det som. Det är värdefullt att vi nu också graderar upp skyddet av våra barn, att de får den undervisning och den utbildning som de har rätt till.

Är det den typen av åtgärder som utbildningsministern tänker sig?

Anf. 95 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Som jag sade är jag inte beredd att riktigt precisera. Det är nämligen inte färdigarbetat. Men man kan väl ändå säga att det i dagens lagstiftning faktiskt finns en paragraf som möjliggör för staten att gå in och ta över ansvaret för en skola eller för en kommuns skolväsen.

Den tillkom, tror jag, i samband med kommunaliseringen just som en yttersta åtgärd. Problemet med den åtgärden är att den är så extremt långtgående att den i princip nästan aldrig kan tillämpas. Interpellanten kan möjligen hävda att den skulle passa just i det fall som interpellanten hänvisar till.

Problemet är väl att Statens skolverk inte är byxat att driva enskilda skolor. Det skulle förmodligen inte funka så bra, så det som i dag finns i lagstiftningen är egentligen inte användbart, skulle jag säga. Det är därför det behövs sanktioner på lite lägre nivå men som ändå känns.

Visst är det tänkbart! När man hade samma problem i Storbritannien införde statsmakterna en möjlighet att gå in och med tvång byta ut en skolledning på en skola, till exempel. Jag vill inte säga att det är just det vi ska göra. Men jag nämner det som ett exempel på hur andra länder har hanterat den här frågeställningen.

Det är helt klart att det behövs mer sanktioner. Exakt vad det ska vara får vi titta närmare på.

Anf. 96 MATS GERDAU (m):
Herr talman! Tack så mycket för svaret!

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2007/08:327 om anskaffning av försvarsmateriel

Anf. 97 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Peter Rådberg har frågat mig om jag avser att följa min prioritetsordning när det gäller anskaffning av försvarsmateriel, att det ska vara det operativa behovet som ska styra. Peter Rådberg har också ställt frågan hur jag ser på möjligheten att satsa på en egenutveckling av vad han kallar super-JAS om Norge skulle dra sig ur en eventuell affär.

Den säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde är i dag en helt annan än tidigare. Ett invasionshot riktat mot Sverige är osannolikt under överskådlig tid. Samtidigt går det i framtiden inte att utesluta en risk för incidenter där vår territoriella integritet utmanas. För att möta den nya tidens hot utvecklas ett flexibelt insatsförsvar. Försvarsmakten måste alltid styras av en god balans mellan de dagsaktuella behoven och den långsiktiga strategiska förmågeutvecklingen.

Försvaret har den dubbla uppgiften att värna Sveriges territoriella integritet och att sprida fred och säkerhet i världen. Uppgifterna hänger nära samman. Den erfarenhet som internationella insatser ger stärker förmågan också att värna Sveriges territoriella integritet.

Den dimensionerade uppgiften för markstridskrafterna i dag är de internationella insatserna, medan flygstridskrafternas verksamhet främst är dimensionerad till just uppgiften att hävda nationell integritet. Likväl är flygstridskrafterna efterfrågade i de internationella insatserna, om än inte i samma utsträckning som markförbanden.

För att återgå till den första frågan som Peter Rådberg ställt vill jag på detta sätt förklara att ett operativt behov formas av både dagsläge och framtid, och det är alltid, med denna utgångspunkt, det operativa behovet som styr anskaffningen av försvarsmateriel. Prioritetsordningen i fråga om anskaffningsmetod ligger också fast: I första hand ska färdigutvecklad försvarsmateriel anskaffas. I andra hand kan den utvecklas i samverkan med andra länder. Först i tredje hand blir egenutveckling aktuell.

Till Peter Rådbergs andra fråga.

Med tidigare beslut om handlingsplanen för JAS 39 har vi försäkrat oss om fyra saker:

- en ensad flygplanspark som ger ett flygsystem med lägre kostnader,
- en ökad livslängd på flygsystemet från 2020 till 2040,
- en ökad räckvidd tack var lufttankning,
- en förmåga till interoperabilitet som uppfyller Natostandard.

Den utsträckt livslängden till år 2040 gör att vi kan skjuta frågan om upphandling av ett nytt flygsystem framåt i tiden. Däremot vet vi att under flygplanets livslängd till 2040 kommer vi att behöva ta beslut om att anpassa flygsystemet till den förändrade operativa miljön, för att hålla det luftvärdigt och för att minimera driftskostnader. Under 2007 beslutade riksdagen att som en del i handlingsplanen genomföra en studie fram till 2010 som kallas Demonstratorprogrammet. Programmet syftar till att skapa beslutsunderlag om hur flygsystemet JAS 39 bäst ska kunna vidmakthållas.

På frågan om en svensk egenutveckling av JAS 39 är möjlig vill jag svara på följande sätt:

Generellt gäller att ju fler stater som kan dela på kostnader för vidmakthållande eller logistik för ett materielsystem desto fördelaktigare är det. En svensk egenfinansiering för att vidmakthålla JAS 39 är därför något vi vill undvika, och ett samarbete med Norge skulle vara välkommet, i dag eller i framtiden. Men Gripenfamiljen växer.

Om Sverige kommer att kunna hitta former för ett samarbete med Norge kring JAS 39, med utgångspunkt i den offertförfrågan som de lämnat till FMV, går inte att svara på i dag. Tillräcklig analys av Norges förfrågan och hur vi ska ställa oss till denna har ännu inte skett.

Anf. 98 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Jag får tacka statsrådet för svaret. Riksdagen beslutade i våras om en uppgradering av 31 stycken JAS 39 Gripen till C/D-versionen. I och med det beslutet anpassas hela den svenska flygplansflottan till den senaste Natostandarden.

Detta sker utan att det finns någon efterfrågan på svenska JAS-plan i internationella sammanhang. Och innan bläcket har torkat på det beslutet pratas det redan om nästa generation, E/F-versionen, det så kallade super-JAS.

Försvarsministern har sagt vid ett flertal tillfällen, senast på Folk och Försvars konferens i Sälen, att det är Försvarsmaktens operativa behov som ska styra. Försvarsministern sade till och med att det är vår skyldighet att beställa det som vi verkligen behöver.

Hur rimmar då dessa vackra ord från försvarsministern med den nya satsning som är på gång med E/F-versionen? Behöver vi verkligen det nya super-JAS? Vad är i så fall tanken med det nya JAS-planet, och vad ska det användas till? Försvarsministern måste rimligen ha något syfte med ett sådant miljardprojekt.

Försvarsministern skriver i sitt svar att ett operativt behov formas av både dagsläge och framtid, och det är alltid, med denna utgångspunkt, det operativa behovet som styr anskaffningen av försvarsmateriel.

Jag vill stanna upp lite grann här. Prata om att försvarsministern vill ha både hängslan och livrem, som man brukar säga! Behoven formas av både dagsläge och framtid.

Om man ger sådana svar kan ju regeringen motivera i stort sett alla inköp av materiel.

Ingår JAS E/F-versionen i det operativa behovet, enligt försvarsministern? Försvarsberedningen såg inget hot, och försvarsministern säger själv att det inte finns något militärt hot mot Sverige under överskådlig

framtid. Ändå går försvarsministern i bräschen för ett nytt miljardprojekt utan att förklara vad vi ska ha E/F-versionen till.

Det är uppenbart för alla som läser detta att det här resonemanget inte går ihop.

Jag förväntar mig att försvarsministern förklarar denna kommande satsning, som ligger i närtid, tydligare med utgångspunkt i vad han har sagt om hotbilden tidigare.

När det gäller själva tidsaspekten på JAS-affären säger Åke Svensson, Saabchefen, till Ny Teknik häromveckan att Saab tänker lämna en offert till Norge under våren 2008. Danmark kommer att få en liknande offert året efter, 2009. Beslut kommer att tas senare under 2008 eller i början av 2009, säger Åke Svensson. Jag utgår från att försvarsministern är väl informerad om den här händelsen.

Det är väl ingen avancerad gissning att försvarsministern och regeringen har lovat Norge att vara med på E/F-versionen. Man lämnar inte en offert i den här storleksordningen utan att Sverige ger garantier om en satsning på samma projekt som dessutom är en förutsättning för Norge att över huvud taget köpa planet. Jag vore tacksam om försvarsministern kunde dementera eller förkasta det påståendet.

På min andra fråga fick jag ett ganska bra svar. Jag tolkar det som ett klart nej, att Sverige inte kommer att bygga super-JAS om Norge skulle säga nej. Jag skulle ändå vilja ha ett förtydligande från försvarsministern. Stämmer det påståendet? Om Norge säger nej, kommer inte Sverige att gå vidare själv med det så kallade super-JAS?

Anf. 99 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Det var länge sedan jag hörde ett så spekulativt inlägg i denna kammare. Interpellanten har inget som helst stöd för de påståenden han gör. Han hänvisar än till industriföreträdare, än till andra länder men väldigt lite till vad den här regeringen har sagt eller gjort.

Jag tror också det är värt att dra sig till minnes att Miljöpartiet är emot Handlingsplan Gripen. Det leder till en för stor och mindre användbar Gripenflotta, till en försvagad operativ flygförmåga, till kortare livslängd för JAS Gripen-systemet, till ett behov av anskaffning av nya stridsflygplan långt tidigare än om vi fortsätter att använda och håller Gripen-systemet modernt. Det är ett oerhört dyrt sätt att resonera.

Alternativet är att Miljöpartiet säger rakt ut det som blir konsekvensen av Peter Rådbergs resonemang, att Sverige inte ska ha ett flygvapen som förmår att hävda sig. Man säger ju nej till att framtidssäkra Gripen-systemet.

Miljöpartiet anslår också 7 miljarder mindre än vad regeringen gör för materiel de kommande åren. Så man har inte ens det ekonomiska utrymmet att peka på en alternativ väg.

Det finns inga formella krav från Norges sida på Sverige och en E/F-version i det *request for binding information* som studeras. Det kommer att ske en förhandling så småningom. Det är en aspekt att ta hänsyn till av den enkla anledningen att det är bra att Gripenfamiljen växer eftersom det gör att Sverige delar framtidssäkringen av Gripen-systemet med andra länder. Det är alltså en senare fråga att avgöra. Vi utesluter ingenting, särskilt inte vid ett fördjupat nordiskt samarbete om drift, utveckling och

övning. Men dimensioneringen ska, precis tvärt emot vad interpellanten här och vid andra tillfällen har påstått, utgå från Sveriges egna behov.

Som det ser ut skiljer det tre fyra år på de båda ländernas planer för framtiden. Det är för tidigt att bestämma för Sverige om 2017. Handlingsplan Gripen gäller. Vi får 100 moderna livstidsförlängda plan. I den ingår – det har Peter Rådberg fullständigt missat – en demonstrator av ny teknik som bär mot E/F-versionen, som gör den möjlig, som gör det möjligt för oss att fatta ett välinformerat beslut på god grund. Det ger också möjlighet för oss att få ett bra underlag för beslut om Sveriges framtida förmåga. Allt detta säger Miljöpartiet nej till, demonstratorn som bär mot att utveckla den version som andra länder, nu till exempel Norge, visar intresse för.

Dimensioneringen och inriktningen av försvaret, av flygvapnet, kommer att behandlas i en särskild proposition till riksdagen i höst. Allt detta vet Peter Rådberg bakom sina spekulationer.

Det är alldeles korrekt att handlingsplanen handlar om att uppgradera 31 Gripenplan till C/D-version. Det ökar interoperabiliteten. Vi får en ensad antalsmässigt reducerad flygplansflotta om 100 JAS 39 och en ökad operationell livslängd med 20 år bortåt 2040. Det innebär att de framtida kostnaderna minskar samtidigt som systemets effekt ökar. Det leder också till att vidmakthållandekostnaderna kommer att kunna minska.

Men när vi livstidsförlänger ett system är det precis tvärt emot vad interpellanten sade alldeles nödvändigt att också titta på framtidens behov och inte bara dagens. Det går inte att skjuta på framtiden alla beslut om att studera teknik, att kunna framtidssäkra stora system som flygplan och hoppas på att man på ett par år ska kunna komma i kapp när det eventuellt skulle aktualiseras som till exempel för Miljöpartiet.

Vi måste alltid ha blicken i framtiden, Peter. Vi måste titta på den operativa miljö som flygplanet kommer att befinna sig i fram till 2040 för att säkra svensk luftförsvarsförmåga.

Anf. 100 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Vi är helt överens. Vi ska titta på framtiden, Sten Tolgfors. Men jag nämnde för dig, som du mycket väl vet, att vi tog ett beslut här för ett år sedan knappt, nio månader sedan, på C/D-versionen som just var framtiden. Det var den absolut bästa standard som över huvud taget fanns i världen och som är Natostandard. Det var ju framtiden. Bläcket hinner inte ens torka förrän det blir en ny satsning på JAS-projekt.

Jag förstår inte resonemanget. Vi har tagit beslutet redan. Jag hade en fråga till dig. Det är de operativa behoven som ska styra. Det är det som är min fråga i den här interpellationen. Vilka är de behov som försvarsministern ser när vi ska göra en helt ny version från C/D till E/F-version? Vilka är de behov som försvarsministern ser framför sig?

Jag vill ha ett svar på min fråga. Åke Svensson från Saab har sagt – jag läste innantill – att de tänker lämna en offert till Norge under våren 2008. Det är om några månader. De kommer att fatta ett beslut under senare delen av 2008 eller i början av 2009. Om de lägger en offert av den här miljardsatsningen ska du inte tro att jag tror att Sverige inte

kommer att göra något i det läget. Sverige har naturligtvis haft diskussioner med Norge om man lägger en offert redan till våren.

Kan inte försvarsministern svara på frågan om Åke Svensson och Saab. Stämmer detta? Om det stämmer, har Sverige lovat Norge något?

Min andra fråga var: Vilka är de operativa behoven som försvarsministern ser genom nysatsningen på E/F-versionen?

Anf. 101 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Det är inte så att Peter Rådberg går från klarhet till klarhet vad det gäller att beskriva sitt eget partis politik. Nu har han flera gånger i ett inlägg upprepat att vi tog ett beslut här i riksdagen gällande Handlingsplan Gripen. Så var det inte alls. Miljöpartiet är emot detta. Det var inte "vi" som tog detta beslut. Miljöpartiet var emot.

Man är alltså för en förtidsavveckling av Gripen-systemet. Man är emot en framtidssäkring. Man driver en politik som innebär att Sverige kanske 20 år i förtid måste anskaffa nya stridsflygplan från någon annan till mångmiljardkostnader – om nu Miljöpartiet anser att Sverige ska ha en väl fungerade operativ flygförmåga.

Peter Rådberg beskriver också hela handlingsplanen fel. Där ingick alldeles korrekt en ensning och en reducering av antalet plan till 100. Men där ingår också ett demonstratorprogram som bär mot E/F-versionen, en flygande testbänk där framtidens teknik säkras, testas och sedan kan utvärderas för att ligga till grund för framtida beslut. Allt detta var Miljöpartiet emot.

Jag tycker att det är väldigt bra att andra länder, Peter Rådberg, hyser intresse för Gripen-systemet. Jag känner stolthet över det tekniska kunnande som finns representerat där. Jag tycker att det är bra att det finns möjlighet att finna samverkan med andra, att Gripenfamiljen växer, att vi kan dela kostnader med andra för framtidssäkring av systemet. Jag tycker att det är bra med en möjlighet till samverkan med Norge. Men allt detta säger Miljöpartiet nej till. Ni försökte slå undan benen redan på Handlingsplan Gripen.

Jag kan möjligen nämna för Peter Rådberg att Åke Svensson från Saab inte sitter i riksdagen. Han är inte den jag debatterar med här och inte heller den du debatterar med här. Vi debatterar med varandra. Du blir svaret skyldig vad Miljöpartiets syn på Gripenprojektet är. Nej till framtidssäkring. Nej till exportsatsningar. Nej till att dela teknikutveckling med andra och uppenbarligen nej till internationella insatser. Men vad är ni då för, Peter Rådberg?

Genom uppgraderingen av JAS 39 till C/D får vi en ökad strukturell livslängd. Den blir tekniskt interoperabel med Natoförbundet och har möjlighet till utökad räckvidd genom lufttankning. Ombyggnaden kommer att minska de framtida kostnaderna och samtidigt öka effekten av flygsystemet. Vi får alltså en fullt interoperabel och enhetlig flygplanspark.

Alternativet till att utveckla systemet är att lägga ned det i förtid, och då får vi anskaffa från andra. Det får Miljöpartiet svara för. Varför är det bättre att inte ta till vara svensk teknik och möjligheter till svenskt samarbete med andra länder för att bevara systemet och framtidssäkra det? Det svenska behovet av luftförsvarsförmåga ska vara styrande för de

flygplan som Försvarsmakten förfogar över. Hur ska Miljöpartiet tillgoda det svenska behovet av luftförsvarsförmåga när man är emot allt?

Det är dessutom så, Peter Rådberg, att handlingsplanen stöder export-satsningar genom att potentiella exportländer ser en tydlig signal om satsning på JAS 39 Gripen, eftersom produktionen förlängs. Ett antal JAS 39 A/B kan nyttjas för export, och exportkunder får genom demonstratorprogrammet kunskap om utvecklingspotentialen i Gripensystemet, liksom vi själva.

JAS 39 C/D är i dag operativt och under införande i länder som Tjeckien, Ungern, Sydafrika och Sverige. Utöver detta ser vi intresse från ett stort antal länder, vilket är mycket positivt. Det stora flertalet av dessa länder kommer att inrikta sig mot anskaffning av C/D. Norge visar dock intresse för E/F, och det är jag mycket positivt inställd till.

Sedan återstår att se om vi ska koordinera de svenska och de norska anskaffningsplanerna, men teknikutvecklingen finns där redan. Den fanns i demonstratorprogrammet, i handlingsprogrammet för JAS 39 Gripen, så jag tycker att det vore mycket trevligare om Miljöpartiet valde att delta i att framtidssäkra ett svenskt system och dela utvecklingskostnader och framtid med andra.

Anf. 102 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Det är fascinerande att höra att försvarsministern redan har bestämt sig för vad han ska svara, oavsett vad jag själv svarar.

Försvarsministern lägger hela sin tid på att tala om vad Miljöpartiet vill och inte vill. Jag har ställt två konkreta frågor till försvarsministern: om behoven, som jag nyss tagit upp, och om tiden, det som Saabchefen har gått ut med i Ny Teknik. Jag har ställt två konkreta frågor, och försvarsministern tar hela sin tid i anspråk för att tala om vad Miljöpartiet inte vill. Det är det svar som ges. Det är oerhört beklagligt.

Miljöpartiet kan mycket väl tänka sig ett samarbete med Norge. Det kanske blir jättebra. Men jag vill ha reda på vad de operativa behoven är när man går från ett beslut som riksdagen har fattat. Ordet ”vi” i det här fallet betyder riksdagen.

Försvarsministern lägger all kraft på att Miljöpartiet var emot detta, och det är helt riktigt. Vi är oerhört skeptiska. Vi vill minska JAS-projektet från 100 till 30–50 plan. Men det är en helt annan fråga. Jag frågar försvarsministern om det Saabchefen har sagt stämmer, nämligen att de har gjort en offert med Norge. Då borde Sverige rimligen ha svarat norr-männen. Annars är det helt orimligt.

Jag tar sista chansen och frågar vilka de operativa behoven är som ska styra, enligt vad försvarsministern senast sade vid Folk och Försvar i Sä-len. Kan du förklara vad vi ska ha E/F-planen till? Vilka operativa behov är det försvarsministern ser i ljuset av detta?

Jag vore oerhört tacksam om jag kunde få svar på det och inte vad Miljöpartiets politik går ut på.

Anf. 103 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Jag kan förstå att Peter Rådberg inte vill prata om vad Miljöpartiets politik gått ut på. Han har fått svar på sina frågor – han förklarade i ett tidigare inlägg att han kände sig nöjd med dem. Men han har inte själv lämnat några svar. Vi har fått besked om att när Miljöpar-

tiet säger ”vi” i kammaren så menar man alla andra utom Miljöpartiet. Det är en något nysvensk tolkning av ordet ”vi”. Det var de andra, för Miljöpartiet själva var emot.

Det är klart att det blir en offert till Norge. Det är klart att regeringen stöder exportansträngningar till Norge. Det är i grunden något mycket positivt. Jag har rätt ut det i ett tidigare svar. Vi har sagt att det inte finns några hemliga beslut tagna om att Sverige har förändrat sin plan för teknikutveckling och anskaffning. Jag avvisar inte att så kan bli fallet, men dimensioneringen av antalet flygplan för Sverige baseras på Sveriges behov.

När det gäller de operativa behoven har vi pratat om kortsiktigheten och vilka krav det omedelbara behovet ställer. Vi har också pratat om att när man tittar på en tidsperiod mer än 30 år framåt i tiden måste där finnas ett högt mått av långsiktighet när det handlar om de operativa behoven. Det handlar om att Sverige har ett grundläggande intresse av att hålla Gripen-systemet flygande och konkurrenskraftigt under hela dess livslängd. Detta är Miljöpartiet emot. Miljöpartiet gick emot handlingsplanen som handlade om C/D-versionen: att ensa flottan, att minska flottan, att göra planet interoperabelt, att göra det mer användbart och konkurrenskraftigt. Man är uppenbarligen också emot demonstratorprogrammet som handlar om att utveckla, testa och pröva och sedan utvärdera för en möjlig men ännu inte beslutad, Peter Rådberg, framtida E/F-version. Miljöpartiet är emot.

Det besked vi har fått här i dag är att Miljöpartiet är emot varje framtidssäkring av Gripen-systemet och ser till att driva en politik som skulle förtidsavveckla med mångmiljardkostnader som följd, eftersom det kräver anskaffning av ett nytt stridsflygplan från andra. Det bedömer Miljöpartiet uppenbarligen vara bättre än att framtidssäkra det egna svenska systemet.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden fredagen den 18 och måndagen den 21 januari inkommit.

19 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott: 2007/08:FPM64 Rapport om Lissabonstrategin KOM(2007)803, KOM(2007)804, KOM(2007)798 till näringsutskottet 2007/08:FPM65 Direktiv om moms för gas och el KOM(2007)677 till skatteutskottet

Anmäldes och bordlades

Proposition

2007/08:52 Nya regler om beslut och betalning avseende trängselskatt
m.m.

Skrivelse

2007/08:64 Nationellt ansvar och internationellt engagemang – En nationell strategi för att möta hotet från terrorism

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på denna skrivelse.

Anmäldes och bordlades

Justitieutskottets betänkande

2007/08:JuU11 Utvidgad rätt till biträde vid förhör, m.m.

Civilutskottets betänkande

2007/08:CU8 Fastighetsrättsliga frågor

Utbildningsutskottets betänkanden

2007/08:UbU4 Utvidgad registerkontroll inom förskoleverksamhet, skola
och skolbarnsomsorg

2007/08:UbU5 Forskning och forskarutbildning

21 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 1 februari

2007/08:361 Försämring av anställningsskyddet för sjuka

av *Patrik Björck* (s)

till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

2007/08:362 Diskrimineringslagstiftningens effekter på jämställdheten i arbetslivet

av *Ann-Christin Ahlberg* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2007/08:363 Nedläggning av tullens verksamhet i Östersund

av *Marie Nordén* (s)

till finansminister *Anders Borg* (m)

2007/08:364 Energianvändning i bostadssektorn

av *Mikaela Valtersson* (mp)

till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2007/08:365 Misslyckad jobsatsning för nyanlända invandrare
av *Patrik Björck* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:366 Tullverksamheten i Norrbotten

av *Lars U Granberg* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:367 Sidastöd vid svenska företags investeringar i Colombia

av *Jan Lindholm* (mp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:368 Jämställdhetsperspektiv på arbetsmarknadspolitiken

av *Jennie Nilsson* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:369 De fortsatta neddragningarna i skånsk sjukvård

av *Morgan Johansson* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:370 Konsumenternas rättigheter vid handel på Internet

av *Hillevi Larsson* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:371 Brottsbekämpning och Tullverket

av *Morgan Johansson* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:372 Bakslag för jämställdheten

av *Monica Green* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:373 Kvinnors företagande

av *Marie Engström* (v)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:374 Bergslagsbanan

av *Carin Runeson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 4 februari

2007/08:375 Kvaliteten i förskolan och vårdnadsbidraget

av *Marie Granlund* (s)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

den 5 februari

2007/08:376 Alkolås i bilar

av *Karin Svensson Smith* (mp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:377 Barnfrid

av *Monica Green* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:378 Hivspridning

av *Elina Linna* (v)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

den 6 februari

Prot. 2007/08:62
12 februari

2007/08:379 Internationell militär test- och övningsverksamhet
av *Maria Stenberg* (s)
till försvarsminister *Sten Tolgfors* (m)

den 7 februari

2007/08:380 Storbanks och fondsparande

av *Bo Bernhardsson* (s)
till statsrådet *Mats Odell* (kd)

2007/08:381 Psykvården

av *Elina Linna* (v)
till socialminister *Göran Hägglund* (kd)

2007/08:382 Krav på vinterdäck även för tunga fordon

av *Désirée Liljevall* (s)
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

2007/08:383 Kameraövervakning

av *Luciano Astudillo* (s)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2007/08:384 Näringsverksamhet med politiska syften

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

den 8 februari

2007/08:385 Beskattning av studentboende

av *Marie Engström* (v)
till finansminister *Anders Borg* (m)

2007/08:386 Åtgärder mot ökningen av antalet hivsmittade

av *Ulf Holm* (mp)
till statsrådet *Maria Larsson* (kd)

den 11 februari

2007/08:387 Andrahandsuthyrning av ägarlägenheter

av *Egon Frid* (v)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2007/08:388 Nedläggningen av Myndigheten för skolutveckling

av *Mats Pertoft* (mp)
till utbildningsminister *Jan Björklund* (fp)

2007/08:389 Marknadshyror

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet *Mats Odell* (kd)

den 12 februari

2007/08:390 Förbud mot industriellt framställda transfetter

av *Jan Lindholm* (mp)
till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2007/08:391 Föräldrar som inte orkar med sin föräldraroll

av *Monica Green* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:392 Lågtrafikerad järnväg i Västra Götaland

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:393 Tullens framtid

av *Otto von Arnold* (kd)
till finansminister Anders Borg (m)

Interpellationerna 2007/08:361–385 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

Interpellationerna 2007/08:386–393 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 februari.

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 1 februari

2007/08:697 Statsbidraget till Uppsala stadsteater och andra

av *Jacob Johnson* (v)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:698 Begränsning av sötningsmedlet sukralos

av *Staffan Appelros* (m)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:699 Samordning av bårar för civila och militära ambulans-transporter

av *Nina Larsson* (fp)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:700 Veteranbilars skattebefrielse

av *Lars Gustafsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 5 februari

2007/08:701 Avdragsgilla gåvor

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:702 Arbetsmiljöpolicen

av *Torbjörn Björlund* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:703 Ensamstående föräldrar och arbetslöshetsförsäkringen

av *Josefin Brink* (v)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:704 Svenska krediter till export av militär utrustning

av *Hans Linde* (v)
till statsrådet Ewa Björling (m)

2007/08:705 Operation barnfrid

av *Eva Olofsson* (v)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:706 Människohandel

av *Thomas Bodström* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:707 Samförvaltningsinitiativet i norra Bohuslän

av *Lars Tysklind* (fp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:708 Samkanalisering av IT-infrastrukturen och elnäten

av *Helene Petersson* i Stockaryd (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:709 Götalandsbanan

av *Margareta Persson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:710 Svenskt deltagande i världsutställningen i Zaragoza

av *Bodil Ceballos* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 6 februari

2007/08:711 Handlingsplan 1325

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2007/08:712 Cedawkommitténs granskning av Sverige

av *Carina Hägg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:713 Deklaration mot trafficking

av *Carina Hägg* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:714 Funktionshindrades möjligheter att studera på folkhögskolor

av *Staffan Danielsson* (c)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:715 Arktis som marinreservat

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:716 Sex- och samlevnadsundervisningen

av *Rossana Dinamarca* (v)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:717 Sex och samlevnad i lärarutbildningen

av *Rossana Dinamarca* (v)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:718 Olika förutsättningar för friskolor och kommunala skolor

av *Lars Hjälmered* (m)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:719 Kommunernas hantering av momscompensation
av *Mats Gerdau* (m)
till statsrådet Mats Odell (kd)
2007/08:720 Järnvägen Emmaboda–Karlskrona
av *Désirée Liljevall* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 7 februari

2007/08:721 Sveriges diskriminering av samiska kvinnor
av *Carina Hägg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)
2007/08:722 Ekfors Kraft
av *Karin Åström* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)
2007/08:723 Sågverket på Seskarö
av *Kristina Zakrisson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)
2007/08:724 Slutet ungdomsvård och eftervård
av *Helena Bouveng* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
2007/08:725 Suicidprevention
av *Tina Acketoft* (fp)
till statsrådet Maria Larsson (kd)
2007/08:726 Reseförbud för kvinnor i Irak
av *Tina Acketoft* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
2007/08:727 Bildupptagningar i domstol och vittnesskydd
av *Hillevi Engström* (m)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
2007/08:728 Förenkling vid köp av hushållstjänster
av *Magdalena Andersson* (m)
till finansminister Anders Borg (m)
2007/08:729 Tydligare märkning av livsmedel
av *Staffan Appelros* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)
2007/08:730 Den dolda sponsringen i Sveriges Television
av *Mats Johansson* (m)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)
2007/08:731 Försäkringspremier och betalningsanmärkningar
av *Hans Hoff* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)
2007/08:732 Påföljd vid narkotikabrott
av *Camilla Lindberg* (fp)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
2007/08:733 Försvarsmaktens förändrade inställning till SEP
av *Eva Sonidsson* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:734 Möjligheter till individuell återbäring av kommun- och landstingsskatt vid överskott

av *Finn Bengtsson* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

Prot. 2007/08:62
12 februari

den 8 februari

2007/08:735 Konstnärerna och Småföretagarutredningen

av *Siv Holma* (v)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:736 Etniska och religiösa minoriteters situation i Irak

av *Kalle Larsson* (v)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2007/08:737 Utvärdering eller avskaffande av ”zebralagen”

av *Eliza Roszkowska Öberg* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:738 Myndigheters användning av öppen källkod

av *Karl Sigfrid* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 11 februari

2007/08:739 Polisens terroristbekämpning

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:740 Kvarhällen svensk medborgare i Turkiet

av *Susanne Eberstein* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:741 Apoteksregister och integriteten

av *Elina Linna* (v)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:742 Digitalisering och kontakten med myndigheter

av *Désirée Liljevall* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:743 Indragningar av tankställen på landsbygden

av *Lena Olsson* (v)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:744 Beräkning av intäkter till kommunerna genom fastighetskatteomläggningen

av *Lennart Axelsson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Frågorna 2007/08:697–738 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

Frågorna 2007/08:739–744 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 februari.

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 4 februari

2007/08:653 Ansökan om World Scout Jamboree

av *Tomas Eneroth* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

den 5 februari

2007/08:681 Begreppet missbruk i socialtjänstlagen

av *Solveig Hellquist* (fp)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

den 6 februari

2007/08:637 Åtgärder mot börsoron

av *Hans Olsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:641 Skatteflyktslagen

av *Britta Rådström* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:651 Människohandel

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:668 Tydliga och enhetliga mål för ICT-området

av *Eliza Roszkowska Öberg* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:669 Kvalitet och kontinuitet i upphandlingar

av *Cecilia Widegren* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:670 Palestinier med svenskt medborgarskap i Gaza och Egypten

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:671 Neddragningar inom Tullverket

av *Peter Jeppsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:672 ISAF-möte på regeringschefsnivå

av *Allan Widman* (fp)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2007/08:673 Tullverkets organisation i Blekinge

av *Jepp Johnsson* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:678 Politiska fångar i Kina

av *Annelie Enochson* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:679 Censuren vid egyptisk bokmessa

av *Cecilia Wikström* i Uppsala (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:680 Turkiets dom mot Atila Yayla

av *Fredrik Malm* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:684 Kina och yttrandefriheten i Sverige

av *Göran Lindblad* (m)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:685 Framtiden för tull- och polisstationen i Idre

av *Peter Hultqvist* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:686 Utbildning för yrken inom skogsnäringen

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:687 Momsregler för lätta lastbilar

av *Hans Hoff* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:688 Ett och samma ledningssystem för fler av EU:s stridsgrupper

av *Allan Widman* (fp)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:691 Överfisket i våra hav

av *Isabella Jernbeck* (m)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:692 Sveriges nominering till Cedaw

av *Carina Hägg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:693 Nationellt strategiska flygplatser och tullkontroll

av *Lars Johansson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:695 Nedläggning av kapillärspår

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:696 Utsattheten för barn med funktionshinder

av *Maria Lundqvist-Brömster* (fp)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:697 Statsbidraget till Uppsala stadsteater och andra

av *Jacob Johnson* (v)
till kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2007/08:698 Begränsning av sötningsmedlet sukralos

av *Staffan Appelros* (m)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:699 Samordning av bårar för civila och militära ambulans-transporter

av *Nina Larsson* (fp)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:700 Veteranbilars skattebefrielse

av *Lars Gustafsson* (kd)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

den 7 februari

2007/08:652 Ett säte för Europaparlamentet

av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

2007/08:677 Abortförbud i Polen

av *Hans Linde* (v)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

2007/08:690 Konventionen mot människohandel

av *Carina Hägg* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:694 Säkerhet när tullkontroll försvinner på Landvetter

av *Lars Johansson* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

den 11 februari

2007/08:682 En tredje modell för allmännyttiga bostadsföretag

av *Carina Moberg* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:689 Avgift för möte med statsministern och statsråd

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

den 12 februari

2007/08:675 Rovdjur

av *Rolf Gunnarsson* (m)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:710 Svenskt deltagande i världsutställningen i Zaragoza

av *Bodil Ceballos* (mp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:711 Handlingsplan 1325

av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

Svar inkomna under tiden den 4–7 februari redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 februari.

Svar inkomna den 11 och 12 februari redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 19 februari.

Förhandlingarna leddes av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 15.58, av förste vice talmannen därefter till och med 16 § anf. 91 (delvis) och av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om aktuell debatt	1
3 § Meddelande om frågestund	2
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
5 § Svar på interpellation 2007/08:318 om regeringen, fordonsindustrin och framtiden	3
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	3
Anf. 2 LARS JOHANSSON (s).....	3
Anf. 3 LARS HJÄLMERED (m).....	4
Anf. 4 FREDRIK OLOVSSON (s).....	5
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	6
Anf. 6 LARS JOHANSSON (s).....	7
Anf. 7 LARS HJÄLMERED (m).....	8
Anf. 8 FREDRIK OLOVSSON (s).....	9
Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	10
Anf. 10 LARS JOHANSSON (s).....	11
Anf. 11 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	11
6 § Svar på interpellation 2007/08:335 om besked om kärnkraftsutbyggnad.....	12
Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	12
Anf. 13 ALF ERIKSSON (s).....	13
Anf. 14 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	14
Anf. 15 LEIF PAGROTSKY (s).....	15
Anf. 16 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	16
Anf. 17 ALF ERIKSSON (s).....	17
Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	18
Anf. 19 LEIF PAGROTSKY (s).....	18
Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	19
Anf. 21 ALF ERIKSSON (s).....	20
Anf. 22 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	21
7 § Svar på interpellation 2007/08:337 om Vattenfalls framtid	21
Anf. 23 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	21
Anf. 24 ALF ERIKSSON (s).....	22
Anf. 25 HILLEVI LARSSON (s).....	22
Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	23
Anf. 27 ALF ERIKSSON (s).....	25
Anf. 28 HILLEVI LARSSON (s).....	25
Anf. 29 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	26
8 § Svar på interpellation 2007/08:329 om sekretess och jämförbarhet vid utnämningar	27
Anf. 30 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	27
Anf. 31 MONICA GREEN (s).....	28
Anf. 32 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	29
Anf. 33 MONICA GREEN (s).....	30
Anf. 34 Statsrådet MATS ODELL (kd).....	30

Anf. 35 MONICA GREEN (s).....	31
Anf. 36 Statsrådet MATS ODELL (kd)	31
9 § Svar på interpellation 2007/08:333 om storregioner och demokratin	31
Anf. 37 Statsrådet MATS ODELL (kd)	31
Anf. 38 PETER HULTQVIST (s).....	32
Anf. 39 HANS WALLMARK (m).....	33
Anf. 40 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	34
Anf. 41 Statsrådet MATS ODELL (kd)	35
Anf. 42 PETER HULTQVIST (s).....	36
Anf. 43 HANS WALLMARK (m).....	37
Anf. 44 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	38
Anf. 45 Statsrådet MATS ODELL (kd)	39
Anf. 46 PETER HULTQVIST (s).....	39
Anf. 47 Statsrådet MATS ODELL (kd)	40
Ajournering.....	40
Återupptagna förhandlingar	40
10 § Svar på interpellation 2007/08:342 om regeringens bostadspolitiska rivningspolitik	40
Anf. 48 Statsrådet MATS ODELL (kd)	40
Anf. 49 CARINA MOBERG (s)	42
Anf. 50 LEIF JAKOBSSON (s)	43
Anf. 51 AMEER SACHET (s)	44
Anf. 52 LARS TYSKLIND (fp).....	44
Anf. 53 Statsrådet MATS ODELL (kd)	46
Anf. 54 CARINA MOBERG (s)	46
Anf. 55 LEIF JAKOBSSON (s)	48
Anf. 56 AMEER SACHET (s)	48
Anf. 57 LARS TYSKLIND (fp).....	49
Anf. 58 Statsrådet MATS ODELL (kd)	49
Anf. 59 CARINA MOBERG (s)	50
Anf. 60 Statsrådet MATS ODELL (kd)	51
11 § Svar på interpellation 2007/08:325 om fotboja på öppna anstalter	51
Anf. 61 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	51
Anf. 62 LENA OLSSON (v).....	52
Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	52
Anf. 64 LENA OLSSON (v).....	53
Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	54
Anf. 66 LENA OLSSON (v).....	54
Anf. 67 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	55
12 § Svar på interpellation 2007/08:326 om ordningsvakter och entrévärdar	55
Anf. 68 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	55
Anf. 69 LENA OLSSON (v).....	56
Anf. 70 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	56
Anf. 71 LENA OLSSON (v).....	57
Anf. 72 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	57

Anf. 73 LENA OLSSON (v).....	58
Anf. 74 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	58
13 § Svar på interpellation 2007/08:338 om svenska politiska idéstiftelser	59
Anf. 75 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	59
Anf. 76 TOBIAS KRANTZ (fp).....	59
Anf. 77 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	60
Anf. 78 TOBIAS KRANTZ (fp).....	61
Anf. 79 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	62
Anf. 80 TOBIAS KRANTZ (fp).....	63
Anf. 81 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	64
14 § Svar på interpellation 2007/08:359 om polisens resurser i Värmland.....	65
Anf. 82 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	65
Anf. 83 BERIT HÖGMAN (s).....	65
Anf. 84 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	66
Anf. 85 BERIT HÖGMAN (s).....	67
Anf. 86 ANDERS HANSSON (m).....	68
Anf. 87 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	68
Anf. 88 BERIT HÖGMAN (s).....	69
Anf. 89 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	69
15 § Svar på interpellation 2007/08:354 om moratorium för sukralos.....	70
Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	70
16 § Svar på interpellation 2007/08:328 om skolväsendet i Gällivare	71
Anf. 91 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	71
Anf. 92 MATS GERDAU (m).....	72
Anf. 93 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	73
Anf. 94 MATS GERDAU (m).....	74
Anf. 95 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	74
Anf. 96 MATS GERDAU (m).....	75
17 § Svar på interpellation 2007/08:327 om anskaffning av försvarsmateriel.....	75
Anf. 97 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	75
Anf. 98 PETER RÅDBERG (mp).....	76
Anf. 99 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	77
Anf. 100 PETER RÅDBERG (mp).....	78
Anf. 101 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	79
Anf. 102 PETER RÅDBERG (mp).....	80
Anf. 103 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	80
18 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträden	81
19 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	81
20 § Bordläggning och beslut om motionsrätt.....	82
21 § Anmälan om interpellationer	82
22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	85

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	89	Prot. 2007/08:62
24 § Kammaren åtskildes kl. 20.36.....	92	<u>12 februari</u>

Tryck: Elanders, Vällingby 2008